

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
Faculty of Humanities

თუზისები ABSTRACTS

ახალბაზიყა მასნიყათა II საყთაშოყისო სიბჟოზიყი
ჰჟანისყაყ მასნიყაბაბში

**II International Symposium for Young Scholars
in the Humanities**

თბილისი / TBILISI
საყართჟალო / GEORGIA
14-16 ნოყბარი / NOVEMBER 2018

საორგანიზაციო კომიტეტი:

ნანა გაფრინდაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი,
პროფესორი

ეკატერინე ნავროზაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის
სამეცნიერო კვლევებისა და განვითარების
სამსახურის უფროსი,
ასოცირებული პროფესორი

თეა ქამუშაძე

ანთროპოლოგიის დოქტორი,
სიმპოზიუმის თავმჯდომარე

ნინო კვირიკაშვილი

დოქტორანტი,
სიმპოზიუმის თანათავმჯდომარე

ივანე მჭედელაძე

დოქტორანტი,
სიმპოზიუმის თანათავმჯდომარე

ნათია ფუტკარაძე

ფილოლოგიის დოქტორი,
სიმპოზიუმის თანათავმჯდომარე

ფიქრია ვარდოსანიძე

დოქტორანტი

ნინო პოპიაშვილი

ფილოლოგიის დოქტორი

თეა თათეშვილი

დოქტორანტი

სოფიკო ძნელაძე

ფილოლოგიის დოქტორი

აკაკი ჩიქობავა

დოქტორანტი

ლანა ქარაია

დოქტორანტი

ანა თოდუა

დოქტორანტი

სოფიო თოთიბაძე

დოქტორანტი

Organizing Committee:

Nana Gaprindashvili

Dean of the Faculty of Humanities,
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,
Professor

Ekaterine Navrozashvili

Head of the Office of Academic
Research and Development, Faculty of Humanities,
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,
Associate Professor

Tea Kamushadze

PhD in Anthropology,
Chair of the Symposium

Nino Kvirikashvili

PhD Student, *Co-chair*

Ivane Mchedeladze

PhD Student, *Co-chair*

Natia Putkaradze

PhD in Philology, *Co-chair*

Pikria Vardosanidze

PhD Student

Nino Popiashvili

PhD in Philology

Tea Tateshvili

PhD Student

Sofiko Dzneladze

PhD in Philology

Akaki Chikobava

PhD Student

Lana Karaia

PhD Student

Ana Todua

PhD Student

Sopio Totibadze

PhD Student

თამარ ასათიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

შრომის რამდენიმე თავისებურება ქართული ჰაგიოგრაფიის „ცხოვრებათა“ ჟანრის ძებლაში

შრომა, როგორც ღვთისმსახურების ერთ-ერთი ასპექტი, სათავეს ქრისტიანული აზროვნებიდან იღებს. სწორედ ქრისტიანულმა მსოფლხედვამ მიანიჭა მას ერთგვარი გამორჩეული მნიშვნელობა. შრომის ამგვარი დანიშნულება ყველაზე უკეთ ბერ-მონაზონთა ცხოვრებაში ჩანს. ნაშრომის მიზანია, ქართული ჰაგიოგრაფიული ჟანრის ძეგლების („ცხოვრებათა“) მიხედვით გავანალიზოთ შუა საუკუნეების ქართულ მონასტრებში დამკვიდრებული ტიპიკონებისათვის დამახასიათებელი რამდენიმე წესი და თავისებურება.

წინამდებარე გამოკვლევაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მონასტრებში გავრცელებული ფიზიკური შრომის ზოგიერთ ნიმუშს (მათ შორის, მინათმოქმედებას, მევენახეობას, მშენებლობასა და სხვ.), რომელთა უპირველესი დანიშნულება, სამონასტრო ტიპიკონების მიხედვით, მორჩილების გამოხატვაა. აქედან გამომდინარე, სულის უფლისკენ მიმართვით, ღვთის ნების მორჩილებით წმინდა მამათა „ქმნაც“ საღვთო შინაარსს იძენს.

ნაშრომი ეყრდნობა გიორგი მერჩულის, გიორგი მთაწმინდელის, გიორგი მცირისა და სხვა შუა საუკუნეების ქართველ ჰაგიოგრაფთა თხზულებებს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ტაო-კლარჯეთისა და ათონის სავანეების ყოველდღიური ცხოვრების შედარებითი ანალიზი, ასევე, მათი განხილვა მსოფლიო ტიპიკონების ჭრილში.

საკვლევი მასალა საკმაოდ მოცულობითი აღმოჩნდა. ქართულ ჰაგიოგრაფიაში ფიზიკური შრომის ის სახეები, რომლებსაც მონასტრის ძმები კლარჯეთსა თუ ათონის სავანეებში ეწეოდნენ, უშუალოდაა დაკავშირებული ადგილობრივ გარემოსთან. შეიძლება ითქვას, მათი შრომა არ ატარებს ოდენ შრომის, როგორც სამონასტრო მორჩილების (ფიზიკური კანონი შრომისა) აუცილებელი კომპონენტის სახეს, არამედ, ამასთან ერთად, ესაა გარემო პირობებთან შეთვისებული და სწორედ ამ გარემოდან გამომდინარე, აუცილებლად შესასრულებელი რამ. ერთი შეხედვით ჩანს, რომ ქართველ ბერ-მონაზონთა შრომა სამეურნეო ხასიათს ატარებს, მაგრამ, ამასთანავე, ეს ხასიათი ეროვნულ ნიშანსაც მოიაზრებს. განხილული ნაწარმოებების მიხედვით, მონასტრის მკვიდრთა მოღვაწეობას სწორედ ეს სპეციფიკური ნიშნები ჰქონდა, რომელთა შესახებაც ნაშრომში ვრცლად ვისაუბრებთ.

მოხსენებაში, ასევე, საუბარი იქნება უშუალოდ ქართულ „ცხოვრებათა“ ჟანრის ძეგლებში წარმოჩენილი იმ წესებზე, რომლებიც შუა საუკუნეების მსოფლიო ტიპიკონების გავლენის მიუხედავად, მკვეთრად ინდივიდუალურ-ქართულ შინაარსს ატარებდა. ჰაგიოგრაფიული თხზულებებიდან მოხმობილი ნიმუშები და თვალსაჩინო პარალელები ზემოხსენებულ საკითხებს ადვილად აღსაქმელს გახდის.

დაბოლოს, აქვე დავძენთ, რომ მასალის მოცულობიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ, აუცილებელია აღნიშნული საკითხის სამომავლოდ გავრცობა შემდგომი კვლევის წარმართვის მიზნით.

ზურაბ ბარათაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

კაუზატიური კონსტრუქციის ტიპები ქართულში

მოხსენების მიზანია, წარმოვადგინოთ კაუზატიური კონსტრუქციის ტიპები ქართულ ენაში, ვაჩვენოთ მათი სინტაქსური და სემანტიკური ურთიერთდამოკიდებულება და მორფოლოგიური მარკირება; შევამოწმოთ ქართული კაუზატივი ბ. კომრის გრამატიკულ მიმართებათა (**resp.** სინტაქსურ ფუნქციითა) იერარქიისა და მ. ბეიკერის ბრუნვათა მარკირების განზოგადების (**resp.** გენერალიზაციის) მიხედვით.

ვალენტობის მიხედვით (ცენტრალურ აქტანტთა თეორიული რაოდენობის გამოთვლით) უნდა განვიხილოთ კაუზატიური კონსტრუქციის ოთხი ტიპი:

1. ამოსავალი ერთვალენტური ზმნისგან ნაწარმოები კაუზატივი (ერთი ცენტრალური აქტანტი + კაუზატორი);

2. ამოსავალი ორვალენტიანი გარდაუვალი ზმნისგან ნანარმოები კაუზატივი (ორი ცენტრალური აქტანტი + კაუზატორი);

3. ამოსავალი ორვალენტიანი გარდამავალი ზმნისგან ნანარმოები კაუზატივი (ორი ცენტრალური აქტანტი + კაუზატორი);

4. სამვალენტიანი ზმნისგან ნანარმოები კაუზატივი (სამი ცენტრალური აქტანტი + კაუზატორი).

ზმნის სხვადასხვა აქტანტური სტრუქტურისა და გრამატიკულ მიმართებათა (**resp.** სინტაქსურ ფუნქციონირება) ცვალებადობის მიხედვით ქართულ მაგალითთა განხილვისას რამდენიმე წესი შეიძლება ჩამოვყალიბოთ. ამგვარად, შემზღუდველი წესები შემდეგია:

1. გარდაუვალი ზმნისგან (როგორც ერთვალენტიანი, ასევე ორვალენტიანი) ნანარმოები კაუზატიური კონსტრუქციის კაუზირებული შეიძლება გამოიხატოს გარდამავალი ზმნის პირდაპირი დამატებით;

2. თუ ამოსავალი ზმნა ორვალენტიანი გარდამავალია, მაშინ ნანარმოები კაუზატიური ზმნის კაუზირებული იკავებს ირიბი დამატების ადგილს, რადგან პირდაპირი დამატების ადგილი უკვე დაკავებულია;

3. მაგრამ თუ ამოსავალი ზმნა სამვალენტიანი გარდამავალია, მაშინ ნანარმოები კაუზატიური ზმნა ოთხვალენტიანი ვერ გახდება: კაუზატორი ქვემდებარეა (როგორც მოსალოდნელი იყო), კაუზირებული ირიბი დამატებით გამოიხატება (რადგანაც პირდაპირი დამატების ადგილი დაკავებულია), ამიტომაც ამოსავალი ირიბი დამატება ქვეითდება და იკავებს უბრალო დამატების ადგილს. ამგვარად, კიდევ ერთი შეზღუდვა გამომდინარეობს № 3-დან:

4. კაუზირებული უნდა იყოს ცენტრალური აქტანტი, ამიტომ ირიბი დამატება ქვეითდება და იკავებს უბრალო დამატების ადგილს.

ბ. კომრისის განზოგადება შეესაბამება ქართულ კაუზატიურ კონსტრუქციას უბრალო დამატების პოზიციის გარდა: კაუზირებული არასდროს ხდება უბრალო დამატება. მ. ბეიკერის განზოგადება გრამატიკულ მიმართებათა (**resp.** სინტაქსურ ფუნქციონირება) შესახებ კი ზუსტად ასახავს რეციპიენტისა და კაუზირებულის (ამოსავალი გარდამავალი ზმნისგან) შესატყვისობას: ირიბი დამატება გამოხატავს ორივე მათგანს.

ლევან ბაბურიშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

კოსმოპოლიტიზმისა და პატრიოტიზმის ურთიერთმიმართების საკითხი ვაჟა-ფშაველასა და ნიკოლაი ბერდიაევის ნააზრევში

კოსმოპოლიტიზმისა და პატრიოტიზმის, ეროვნულ და საკაცობრიო ღირებულებათა ურთიერთმიმართების პრობლემა განსაკუთრებული სიმწვავეით ჩვენს სინამდვილეში მე-19 საუკუნის ბოლოდან დადგა, როდესაც მთელი ევროპის მასშტაბით საკმაო პოპულარობა მოიპოვა სოციალ-დემოკრატიულმა ინტერნაციონალისტურმა იდეებმა.

თავის პუბლიცისტურ წერილებში ვაჟა-ფშაველა არაერთგზის შეეხო აღნიშნულ საკითხს. კოსმოპოლიტიზმისა და პატრიოტიზმის ურთიერთმიმართების პრობლემას ვაჟა-ფშაველა ეთიკურ ძრილში განიხილავდა. მწერალი ხაზს უსვამდა მარქსისტული ინტერნაციონალიზმის სქემატურობას და მიუთითებდა, რომ ეს მოძღვრება ადამიანის შინაგანი, სასიცოცხლო მისწრაფებების გამომხატველი კი არ იყო, არამედ ცივი გონების მიერ შექმნილი იდეოლოგიური კლიშე. სოციალ-დემოკრატიული მოძრაობის მომდღვარებასთან ერთად აღნიშნული პრობლემა, ცხადია, უპირველეს ყოვლისა, რუსულ სინამდვილეში დადგა.

საინტერესოა ის გარემოება, რომ ვაჟა-ფშაველას შეხედულებები ტიპოლოგიური თვალსაზრისით დიდ მსგავსებას ავლენს გამოჩენილი რუსი ფილოსოფოსის – ნიკოლაი ბერდიაევის ნააზრევთან. როგორც ვაჟა-ფშაველას, ისე ნ. ბერდიაევის თვალსაზრისით, მარქსისტული კოსმოპოლიტიზმი მხოლოდ აბსტრაქციაა. იქ, სადაც უარიყოფა ეროვნული ხასიათის განუმეორებლობა, რჩება სიცარიელე, ნაციონალურ ძირებს მონყვეტილი ადამიანი კი ეროვნულ იდენტობასაც კარგავს და ვერც კაცობრიობის სრულფასოვანი წევრი ხდება. ორივე მოაზროვნე საგანგებო ყურადღებას ამახვილებს პატრიოტული გრძნობის ბუნებაზე. მათი დასკვნით, კოსმოპოლიტიზმისაგან განსხვავებით, პატრიოტიზმი უეჭველად ემოციური ღირებულებისა და არ საჭიროებს გონებისმიერ გამართლებას.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ის გარემოება, რომ ეროვნულ და საკაცობრიო ღირებულებათა ურთიერთმიმართებაზე მსჯელობისას ორივე მოაზროვნე მიუთითებს კულტურაზე, სფეროზე, რომელშიც ყველაზე მკაფიოდ ხორციელდება კონკრეტულისა და უნივერსალურის სინთეზი.

ვაჟა-ფშაველასა და ნ. ბერდიაევის შეხედულებათა პარალელური განხილვა გვიჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება მივიდეს გამორჩეული ანალიტიკური ტალანტით დაჯილდოებული ორი დიდი მოაზროვნე მსგავს დასკვნებამდე ისე, რომ არ იცნობდეს ერთმანეთის ნააზრევს.

ეთერ ბოკალავაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ანტიოქიისა და საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიათა ურთიერთობები XX საუკუნის 70-80-იან წლებში

ანტიოქიისა და საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიათა ურთიერთობები სათავეს ჯერ კიდევ ადრექრისტიანულ ეპოქაში იღებს. საერთო სარწმუნოებრივმა ტრადიციებმა მჭიდროდ დააკავშირა ერთმანეთთან ქრისტეს ორი მოციქულის (ნმინდა პეტრესა და ანდრია პირველწოდებულის) საყდარი. ქართველ და ანტიოქიელ საეკლესიო მოღვაწეთა ურთიერთობები, გარდამავალი ინტენსივობით მრავალი საუკუნის განმავლობაში გაგრძელდა. თუმცა, რთული საერთაშორისო თუ შიდაპოლიტიკური ვითარების გამო, დროთა განმავლობაში, ეს ურთიერთობები შესუსტდა. XIX საუკუნიდან კი საქართველოს ეკლესიის რუსეთის ეკლესიის დაქვემდებარებაში გადასვლის, ხოლო მოგვიანებით, ქვეყანაში არსებული საბჭოთა რეჟიმის პირობებში, ანტიოქიის ეკლესიასთან ურთიერთობების აღდგენის ყოველგვარი მცდელობა უშედეგოდ დასრულდა. ორ უძველეს სამოციქულო ეკლესიას შორის ისტორიული ურთიერთობების აღდგენაზე მუშაობის დაწყება მხოლოდ გასული საუკუნის 70-იანი წლების მიწურულსა და 80-იანი წლების დასაწყისში გახდა შესაძლებელი, რაც უმთავრესად, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია მეორის სახელთან არის დაკავშირებული.

XX საუკუნის 70-80-იანი წლები უაღრესად საინტერესო პერიოდს წარმოადგენს როგორც რელიგიის, ისე ანტიოქიისა და საქართველოს ეკლესიათა ურთიერთობების ისტორიაში. ეპოქის აქტუალობას განსაზღვრავს საერთაშორისო რელიგიური და პოლიტიკური ვითარება და სირიის რელიგიურ ორგანიზაციათა თანამშრომლობა ისლამურ ხელისუფლებასთან, ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში განხორციელებულ დიპლომატიურ მისიებში.

ნაშრომში განხილული გვაქვს „ცივი ომის“ პერიოდის საერთაშორისო პოლიტიკური მდგომარეობა, აშშ-ისა და საბჭოთა კავშირის ინტერესები ახლო აღმოსავლეთში; სირიის სახელმწიფოს თანამშრომლობა საბჭოთა ხელისუფლებასთან, ანტიოქიისა და საქართველოს მართლმადიდებელ საპატრიარქოთა პოზიცია არსებულ ვითარებასთან და მათი როლი საგარეო პოლიტიკაში. აგრეთვე, განხილული გვაქვს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია II-ის ღვაწლი საქართველოს ეკლესიის ანტიოქიის საპატრიარქოსთან ტრადიციული ურთიერთობების აღდგენის საქმეში, ორმხრივი ვიზიტები, დიალოგი ეკლესიათა სამშვიდობო მისიის შესახებ და საქართველოსა და ანტიოქიის სასულიერო და აკადემიურ მოღვაწეთა ურთიერთთანამშრომლობის განახლების ტენდენციები. შეფასებული გვაქვს ყოველივე აღნიშნულის მნიშვნელობა, როგორც საქართველოს ეკლესიის, ისე საქართველოსა და ანტიოქიის ეკლესიათა შორის ურთიერთობების, ასევე, საბჭოთა კავშირისა და სირიის სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობების ისტორიაში.

ციცილო ბუკია

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო

კულტურისა და ხელოვნების საკითხები ბაზეთ „საქართველოში“ (1918 - 1919 წწ.)

1915 წლიდან „კლდისა“ და „იმერეთის“ ნაცვლად თბილისში დაარსდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის პერიოდული ორგანო, ყოველდღიური გაზეთი „საქართველო“, მან, ფაქტობრივად, მთელი საქართველოს მასშტაბით ერთიანი ეროვნული მიმართულების შექმნას ჩაუყარა საფუძველი. ქვეყანაში არსებული საჭირობოროტო პრობლემების ანალიზთან ერთად გაზეთი ყურადღებით აკვირდებოდა კულტურის სფეროში მიმდინარე მოვლენებსაც.

კვლევის პროცესში გაზეთ „საქართველოს“ 1918-1919 წლებში გამოსული ნომრებით შემოვიფარგლეთ: გვინტერესებდა, რა თემები მიაჩნდათ პრიორიტეტულად კულტურისა და ხელოვნების სფეროში ქვეყნის დამოუკიდებლობის გამოცხადების პირველ პერიოდში. კულტურის სფეროში მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით „საქართველოელებს“ თავიანთი მკვეთრად გამოხატული პოზიცია ჰქონდათ. გაზეთის ფურცლებზე დაინტერესებულ მკითხველს მრავალმხრივ საინტერესო მასალების გაცნობა შეეძლო.

1918-1919 წლებში თეატრალური ცხოვრება გამოცოცხლდა. გაზეთ „საქართველოში“ კულტურის საკითხებს ვრცელი პუბლიკაციები ეძღვნებოდა; პარალელურად გამოყოფილი იყო მუდმივი რუბრიკაც ხელოვნების საკითხების შესახებ.

ჩვენი მოხსენების მიზანია, გამოვავლინოთ მეოცე საუკუნის დასაწყისში მოღვაწე ქართველ პუბლიცისტთა ხედვა ქართული კულტურისა და ხელოვნების პრობლემებისა თუ საჭიროებების შესახებ.

კვლევის პროცესში გამოვიყენეთ რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდები, მიღებული შედეგები, ცხადია, ემყარება ემპირიულ მონაცემებს.

გაზეთის მასალათა შესწავლა იძლევა საფუძველს, განვაცხადოთ, „საქართველოელები“ ჯეროვან ყურადღებას უთმობდნენ ხელოვნებისა და კულტურის თემატიკას. ამის დასტურია მუდმივი რუბრიკის – „თეატრი და ხელოვნება“ არსებობა. აღნიშნულ განყოფილებაში ყოველ ნომერში იბეჭდებოდა კულტურული ღონისძიებების შესახებ მცირე მოცულობის მასალები. ამდენად, როგორც ვხედავთ, გაზეთი „საქართველო“ მკითხველის ინფორმირებასა და ლიტერატურული გემოვნების ჩამოყალიბებას ერთმანეთთან წარმატებით ათავსებდა.

გაზეთში იბეჭდებოდა მიმოხილვითი და კრიტიკული ხასიათის წერილები მწერლობის მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ. ასეთი ქმედება ორმაგ ეფექტს იძლეოდა: მკითხველის გემოვნებასაც ხვენდა და შემოქმედთა ყურადღების კონცენტრირებასაც ახდენდა. ჩვენ მიერ ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ „საქართველოს“ პუბლიცისტები წერდნენ როგორც მწერლობის, ასევე ოპერის, დრამატული საზოგადოებისა და, ზოგადად, ხელოვნების სფეროში არსებული პრობლემების შესახებ. ასევე, ცდილობდნენ კულტურისა და ხელოვნების თვალსაზრისით საზოგადოებაში ცოდნის დონის ამაღლებას. ამ მიზნით ისინი სხვადასხვა ავტორსა თუ მიმდინარეობას წარუდგენდნენ მკითხველს. აღსანიშნავია, აგრეთვე, „საქართველოელთა“ კრიტიკული დამოკიდებულება ხელოვნების სფეროში წამოჭრილი ამა თუ იმ პრობლემის მიმართ.

გზის ბუსკივადი

ივანე კავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

„თანამედროვე“ და „ტრადიციული“ აზროვნების დაპირისპირება აჰმედ ჰამდი თანფინარის რომანში „დროის ინსტიტუტი“

„თანამედროვე“ და „ტრადიციული“ აზროვნების დაპირისპირება აჰმედ ჰამდი თანფინარის რომანში „დროის ინსტიტუტი“ მე-20 საუკუნის თურქული ლიტერატურის განვითარებისა და თემატიკის კუთხით ერთგვარ თავისებურებას ავლენს. შუა საუკუნეებში სპარსული პოეზიის, ხოლო მე-19 საუკუნიდან ევროპული, კერძოდ ფრანგული, ლიტერატურის გავლენამ, ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურმა პროცესებმა დიდწილად განსაზღვრა შემდგომი ლიტერატურული ტენდენციები. რთული ისტორიული გარემო საზოგადოების აზროვნების ჩამოყალიბებაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს.

მე-20 საუკუნე თურქული ლიტერატურისათვის ერთგვარი ადაპტაციის ეტაპსაც წარმოადგენს, ვგულისხმობთ, ევროპული და ეროვნული ღირებულებების მიღება-დამკვიდრების ეტაპს. ლიტერატურაში თავს იჩენს ისეთი თემები, როგორცაა „მცდარი გავეროპელება“, „იდენტობის საკითხი“, „თანამედროვე აზროვნება“, „გაუცხოება“ და სხვ.

თურქ მწერალთა ერთი ნაწილი მხატვრულ ნაწარმოებებში ინტენსიურად ავითარებს ეროვნულ დისკურსს. აჰმედ ჰამდი თანფინარი საკითხის დასმისა და მისი გადაწყვეტის გზების თვალსაზრისით ერთ-ერთი გამორჩეული მწერალია. რომანი „დროის ინსტიტუტი“ თემატური თვალსაზრისით მრავალმხრივი კვლევის საშუალებას იძლევა. ჩვენთვის საინტერესოა, ერთი მხრივ, რომანის იდეოლოგიური მხარე, მეორე მხრივ კი – მეთოდი, რომელის მეშვეობითაც ახდენს მწერალი დასმული საკითხის გადაჭრას. რომანი „დროის ინსტიტუტი“ ოთხი ნაწილისგან შედგება. თითოეულ ნაწილში აღწერილია ჯერ ოსმალეთის იმპერიის, შემდეგ უკვე – თურქეთის რესპუბლიკის ყოფა-ცხოვრება, საზოგადოების ამბივალენტური დამოკიდებულება რეალობისა და დროისადმი.

მწერალი რომანში თანამედროვე და ტრადიციული აზროვნების დაპირისპირების საკითხზე ფოკუსირდება. აღნიშნული საკითხის წარმოჩენის მიზნით იგი მიმართავს თხრობის თავისებურ ტექნიკას. რომანს აუქტორული მთხრობელი ჰყავს, რომელიც გარედან ხედვის პერსპექტივიდან აფასებს მიმდინარე პროცესებს, თუმცა იმავდროულად არის რომანის მთავრი გმირი. პროტაგონისტები სიმბოლური სახით საზოგადოების გაორებულ მდგომარეობას გამოხატავენ. აჰმედ ჰამდი თანფინარი რომანში განვითარებულ მოვლენების აღწერისას პარადიის ტექნიკას მიმართავს, რომელიც ხშირად გროტესკულ აბსურდამდეც კი მიდის. რომანის გმირებს არსებული რეალობის აღქმა უჭირთ, ფსევდოსიყვარული, ფსევდოოჯახი, ფსევდოპროგრესი, „ახალი დროის“ „ახალი აზროვნება“, ფსევდოლირებულებების პარადირება საზოგადოების კარნავალურ ყოფაზე მიგვანიშნებს.

კარნავალური სახალხო სიცილი კი ფუნდამენტს მოკლებული განვითარების სასრულობაზე მეტყველებს. ამის ნათელი მაგალითია რომანის ერთ-ერთი მთავარი პროტაგონისტის გარდაცვალება. პროტაგონისტის გარდაცვალებით უფუნქციო და „ამაოდ მოღვაწე“ დროის ინსტიტუტიც წყვეტს არსებობას, რომელიც ერთ დროს მოღერნიზმისა და პროგრესის სიმბოლოს წარმოადგენდა.

თამარ გვიცია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

შატბერდის სკრიპტორიუმი

შატბერდის სამონასტრო კერამ სრულიად განსაკუთრებული როლი შეასრულა ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში, რაც, უპირველეს ყოვლისა, მისი სკრიპტორიუმისა და იქ გადაწერილი ხელნაწერი ნიგნების დამსახურებაა. სულ რამდენიმე წელია, რაც მოხერხდა სამონასტრო კერის ლოკალიზება (აქამდე ის მცდარად მიიჩნეოდა იენი-რაბათად); ინტერესი ამ მონასტრისა და მისი ისტორიის მიმართ ისევ გაღვივდა. მხოლოდ იმის აღნიშვნა, რომ ჩვენამდე მოღწეული უძველესი თარიღიანი ოთხთავი (ადიშის) შატბერდის მონასტერში გადაინუსხა, სრულიად საკმარისია შატბერდის სკრიპტორიუმის განსაკუთრებული მნიშვნელობის გასააზრებლად.

ჩვენი მიზანია, ვაჩვენოთ, თუ რა კონკრეტული ნიშა დაიჭირა შატბერდის სკრიპტორიუმმა და რამ გამოიწვია მისი დამცრობა.

მოხსენებაში ყურადღებას გავამახვილებთ შემდეგ თემებზე: 1. შატბერდის სკრიპტორიუმის დაარსება; აუცილებელია იმ რეალობის გათვალისწინება, თუ რა პირობებში ჩამოყალიბდა შატბერდის სკრიპტორიუმი, რა პოლიტიკურმა და კულტურულმა სიტუაციამ შეუწყო ხელი. 2. შატბერდული ხელნაწერები – ჟანრები და თემატიკა; შატბერდის სკრიპტორიუმი თემატურად განსაკუთრებული მრავალფეროვნებით არ გამოირჩევა, მაგრამ პასუხობს თავისი დროის გამოწვევებს. 3. ნიგნთშემოქმედების პროცესი; ხელნაწერთა ანდერძ-მინაწერებში გაფანტული მასალა მწირ ინფორმაციას შეიცავს იმის შესახებ, თუ რა პირობებისა და რეალობის გათვალისწინებით უხდებოდათ მუშაობა რედაქტორ-შემდგენლებსა და გადამწერებს. 4. ურთიერთობა სხვა სამნიგნობრო კერებთან, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის გარეთ; კულტურულ და პოლიტიკურ გზაჯვარედინზე მდებარე შატბერდს აქტიური ურთიერთობა უნდა ჰქონოდა ბიზანტიასთან, ანტიოქიასა და სომხეთთან, რასაც სამწერლობო სფეროში გარკვეული გავლენაც უნდა მოჰყოლოდა. 5. გიორგი მთაწმინდელის ვიზიტი შატბერდში; მეფე ბაგრატ IV-ის მოწვევით საქართველოში ჩამოსული საპატიო სტუმარი შატბერდში დაბინავდა და იქ საკმაოდ დრო დაჰყო.

სამწუხაროდ, ჩვენთვის უცნობია კონკრეტულად რას საქმიანობდა გიორგი მთაწმინდელი. ერთი რამ კი ცხადია, მის მიერ კლარჯეთის ტერიტორიის დატოვების შემდეგ შატბერდში თითქმის აღარ შექმნილა ხელნაწერი. 6. სამნიგნობრო ცენტრის დაცემა; მე-10 საუკუნის ბოლოსა და მე-11 საუკუნის დასაწყისში სულ უფრო ცოტა ხელნაწერი გვხვდება შატბერდიდან. აქაური მოღვაწენი კი – უცხოურ საგანებში აგრძელებენ საქმიანობას (ჯიბისძეები). ამას ემატება ისიც, რომ აქტიურდება თურქ-სელჩუთა შემოსევები.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ქვეყნის წინაშე წარმოქმნილმა ახალმა რეალობამ (ბერძნული ენიდან თარგმნილი ლიტერატურის სრულყოფის აუცილებლობა) უდიდესი ისტორიისა და მნიშვნელობის მიუხედავად, შატბერდი აიძულა, ასპარეზი დაეთმო ისეთი სამნიგნობრო კერებისათვის (უმეტესად, საზღვარგარეთ), რომელთაც თავის თავზე იტვირთეს ქართული თარგმანების ბერძნულ დედანთან დაახლოების საკითხი.

ეკატერინე გოგალაძე, მუჰამედ ჰოსეინინაჯადი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო
 აზადის ისლამური უნივერსიტეტი – თეირანის მეცნიერებისა და კვლევის განყოფილება, ირანი

სიტყვათქმნადობის პროცესის მართვის საკითხები (სპარსული ენის მაგალითზე)

ენა, კაცობრიობის უდიდესი მონაპოვარი, ადამიანის მდიდარი და მრავალფეროვანი სულიერი ცხოვრების გამოხატულებაა. არავინ დავობს ენის, როგორც საზოგადოებრივი მოვლენის უალრესად მნიშვნელოვან ფენომენზე; ენის საშუალებით ადამიანი უკავშირდება გარესამყაროს. ენა მოქნილად უნდა გამოიყენებოდეს ყოველდღიურ ცხოვრებაში. მნიშვნელოვანია ენის როლი კულტურათშორისი კავშირების დამყარებისათვის. ამ თვალსაზრისით ყურადსაღებია თარგმანის დროს ენის გრამატიკული და ლექსიკური ერთეულების მოქნილად და მართებულად გამოყენება. ჩვენი მოხსენების მიზანია, განვიხილოთ სიტყვათქმნადობის პროცესი და მისი მნიშვნელობა თარგმანის დროს სპარსული ენის მაგალითზე.

ირანში თარგმანის გაცხოველებული პროცესი მიმდინარეობს. ყოველდღიურად ითარგმნება როგორც მხატვრული, ასევე სამეცნიერო ლიტერატურა; შესაბამისად, მომრავლდა თარგმანის შესრულების ხარისხთან დაკავშირებული პრობლემები, კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგა მითარგმნელთა და ექსპერტთა კომპეტენციის საკითხიც. თარგმანისას გარკვეულ სირთულეებს ქმნის ლექსიკურ ერთეულთა და ტერმინთა ფორმირება.

ირანში ჯერ კიდევ 1935 წელს დაარსდა ენისა და ლიტერატურის აკადემია (APLL). აკადემიის ფუნქციონირებაში შედის მეცნიერების სხვადასხვა სფეროში გავრცელებული ტერმინების სპარსულად გადმოცემა, ხანდახან იქმნება სრულიად ახალი სიტყვებიც კი. აკადემიის მუშაობის ხარისხის დასადგენად მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინება, თუ რამდენად ხდება საზოგადოებაში ახალი სიტყვების დანერგვა და გამოყენება.

კვლევა მიზნად ისახავს სპარსული ენისა და ლიტერატურის აკადემიის მიერ სიტყვათა ფორმირების პროცესის ენობრივი ასპექტების გაანალიზებასა და საზოგადოების ენაზე დაკვირვებით მისი ეფექტურობის განსაზღვრას. აკადემიის მიერ შემუშავებული მიდგომები შედარებული იქნება მსგავს ოფიციალურ ორგანოთა საქმიანობასთან, რომელსაც ახორციელებს სხვა სახელმწიფოთა ენისა და კულტურის სფეროებში მოქმედი ოფიციალური მარეგულირებელი ინსტიტუციები და უწყებები.

ინო გოგალია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
 სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

დისკურსის ინტერდისციპლინური კვლევის ტენდენციები

ცნებაში „დისკურსი“, რომელიც დღეისათვის ძალიან აქტუალურია სამეცნიერო წრეებში, აირეკლება მნიშვნელობა, რომელიც მიენერება იმ პროცესებსა და პრაქტიკებს, სადაც საზოგადოებრივი აზრი ყალიბდება. დისკურსის ცნება პრიორიტეტული ხდება მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან როგორც ენათმეცნიერებაში, ასევე სოციალურ და სხვა ჰუმანიტარულ მეცნიერებებში; დისკურსს იკვლევენ ისეთ კლასიკურ ცნებებთან ერთად, როგორებიცაა „ენა“, „საზოგადოება“ და „კულტურა“.

დისკურსისადმი კვლევის მზარდი ინტერესი აიხსნება ცვლილებებით, რომლებიც უკავშირდება სპეციალიზირებული ცოდნის ცალკეულ დისციპლინებად ორგანიზებასა და დიფერენციაციას.

მოხსენებაში განხილული იქნება შემდეგი საკითხები:

- დისკურსის კონცეფცია, რომელიც ითვალისწინებს და მოიცავს როგორც სოციალური და ჰუმანიტარული მეცნიერებების კვლევითი ტენდენციების ფართო სპექტრს, ასევე განვითარების იმ დინამიკასაც, რასაც ადგილი აქვს გერმანულენოვან, ანგლოფონურ და ფრანკოფონურ ენობრივ სივრცეებში;

- ის მიზნები და მახასიათებლები, რომლებიც თან სდევს დისკურსის ცნების გამოყენებას განსხვავებულ კონტექსტებში;

- კვლევის სფეროები ინტერდისციპლინურ სივრცეში, რომლებთანაც დისკურსის კვლევას ბევრი დაკვეთის წერტილი აქვს, ესენია: სოციოლინგვისტიკა, ლინგვისტური პრაგმატიკა, ლინგვისტური ანთრო-

პოლოგია, დიალოგური მეტყველების ანალიზი, სემიოტიკა, ენის ფილოსოფია და სხვა სფეროები, რომლებიც მეტ-ნაკლებად რელევანტურია დისკურსის კვლევისათვის;

- დისკურსის თეორიული, ეპისტემოლოგიური, მეთოდური და ანალიზური კვლევა;
- დისკურსის კვლევა გლობალურ სივრცეში, კერძოდ კი კვლევის ტენდენციები გერმანულ- და ფრანგულენოვან სივრცეებში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში და დიდ ბრიტანეთში.

დისკურსის კვლევა, როგორც კვლევის ახალი სფერო, ღიაა ახალი განვითარებებისა და ტენდენციებისათვის. ის განსხვავდება კვლევის სპეციალიზებული სფეროებისაგან, რომლებიც მსგავსად სოციოლინგვისტიკის, ლინგვისტიკური ანთროპოლოგიისა ან დიალოგური მეტყველების ანალიზისა, ენისა და საზოგადოების განვითარების პრობლემებს იკვლევს და ერთ ან ორ დისციპლინას ეფუძნება. დისკურსის კვლევა თავისი ფართო თეორიული და მეთოდური განვითარებით მოიცავს სოციალური და ჰუმანიტარული მეცნიერებების მთლიან დისციპლინურ სპექტრს, მათ შორის ენათმეცნიერებას, სოციოლოგიას, ფილოსოფიას, ისტორიასა და ლიტერატურათმცოდნეობას.

ბასიკ გობინავა

ივანე კავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

რეგიონალიზმის თეორიული ჩარჩოები და მისი პირველი გამოვლინებები ლათინურ ამერიკაში

თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობებისა და პოლიტიკური მეცნიერების აკადემიურ დისციპლინებში რეგიონალიზმს უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირვს. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ იგი გლობალური ყურადღების ცენტრში აღმოჩნდა, როგორც ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ორგანიზაციის ფორმა, ხოლო XXI საუკუნეში მეცნიერული კვლევა-ძიების ობიექტიც გახდა.

რეგიონალიზმის მნიშვნელობის ზრდა აჩვენებს, რომ აუცილებელია მასზე მკაფიო წარმოდგენა გვექონდეს და კარგად გვესმოდეს, თუ რას ვგულისხმობთ ამ ტერმინში, როგორ შეგვიძლია მისი ახსნა.

დღეისათვის რეგიონალიზმის უამრავი განმარტება არსებობს, თუმცა, მარტივი გაგებით, იგი არის იდეოლოგია და პოლიტიკური მოძრაობა, რომელიც ამა თუ იმ რეგიონის განვითარებას ისახავს მიზნად; თუმცა, აუცილებელია, რომ თავიდანვე განვასხვაოთ ტერმინის ორი საკმაოდ განსხვავებული მნიშვნელობა.

საერთაშორისო ურთიერთობებში რეგიონალიზმი გულისხმობს ტრანსნაციონალურ თანამშრომლობას ერთობლივი მიზნის მისაღწევად ან საერთო პრობლემების მოსაგვარებლად. იგი, ასევე, გულისხმობს ქვეყნების ჯგუფს, რომლებიც ერთმანეთთან გეოგრაფიით, ისტორიით ან საერთო ეკონომიკური მაჩვენებლით არის დაკავშირებული. მაგალითად, ლათინური ამერიკა. ასეთი გაგებით, რეგიონალიზმი ამ ქვეყნებს შორის კავშირ-ურთიერთობის გაძლიერებას ცდილობს. დღესდღეობით, ამგვარი მცდელობის საუკეთესო მაგალითია ევროკავშირი.

პოლიტიკაში რეგიონალიზმი ძალაუფლების განაწილების პროცესს გულისხმობს, როდესაც ცენტრალური მმართველობიდან ძალაუფლება რეგიონულ მმართველობებს გადაეცემა.

რეგიონალიზმის დაბადება ლათინურ ამერიკაში რევოლუციურ პერიოდს უკავშირდება. დამოუკიდებლობისათვის ომების ლიდერები იქ სხვადასხვა ცალკეული მთავრობის არსებობაში საფრთხეს ხედავდნენ და ლათინური ამერიკის გაერთიანებული რეგიონული სახელმწიფოს ან კონფედერაციის ჩამოყალიბების შესაძლებლობებს განიხილავდნენ, რათა ესპანური მონარქიისგან ტერიტორიის ახლადმოპოვებული დამოუკიდებლობა ამ გზით დაეცვათ.

სამხრეთ ამერიკის ინტეგრაციული მოძრაობის სულისჩამდგმელი და მსოფლიო ისტორიის ერთ-ერთი ყველაზე გამოჩენილი ფიგურა – სიმონ ბოლივარი სტაბილური კავშირის იდეას ქადაგებდა. უფრო კონკრეტულად, მისი სურვილი დამოუკიდებლობამოპოვებული ტერიტორიების პანამერიკული ერთობის ქვეშ გაერთიანება იყო, რაც პოლიტიკური და ეკონომიკური ძლიერების გარანტი იქნებოდა.

1819 წელს სიმონ ბოლივარმა სამხრეთ ამერიკის მნიშვნელოვანი ნაწილის ერთ ფედერაციად – დიად კოლუმბიად გაერთიანება მოახერხა, რომელიც ამერიკის კონტინენტზე პირველი პანამერიკული გაერთიანება იყო.

წინო გოდარძიშვილი

შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

„წმინდა ევსტათისა“ და „წმინდა ჰუბერტის“ კულტი შუა საუკუნეების საფრანგეთში (XII-XVI სს.)

შუა საუკუნეების ქრისტიანულ ხელოვნებაში რელიგიური ქანდაკების მრავალფეროვან იკონოგრაფიულ რეპერტუარში ნადირობის თემას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. წმინდა ევსტათის ნადირობის კომპოზიციები დიდი პოპულარობით სარგებლობდა როგორც აღმოსავლეთ, ისე დასავლეთ ევროპულ ქრისტიანულ ხელოვნებაში. აღნიშნული თემატიკა საფრანგეთში XII-XVI საუკუნეებში გვხვდება. თუმცა, აქ პლაკიდას ნადირობის პარალელურად წმინდა ჰუბერტის ნადირობის სიუჟეტიც აქტუალური.

ლიტერატურულ წყაროებში მოთხრობილი ჰუბერტის ხილვის სცენა წმ. ევსტათის ხილვის სიუჟეტის მსგავსია. ტაძრებზე გამოსახული კომპოზიციების იკონოგრაფიული სქემებიც ანალოგიურია მცირე განსხვავებებით. აქედან გამომდინარე, საგულისხმოა, რომ წმინდა მონამის – ევსტათის ხილვის სიუჟეტი და ქრისტიანულ სარწმუნოებაზე მოქცევა საფუძვლად დაედო კათოლიკურ სამყაროში გავრცელებულ წმინდა ჰუბერტის ხილვის იკონოგრაფიულ სქემას. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ წმინდა ევსტათის კულტი XII-XIV საუკუნეებშია გაძლიერებული, XV-XVI საუკუნეებში კი ადგილს წმინდა ჰუბერტს უთმობს. თუმცა, არ ქრება ფრანგული ქრისტიანული ხელოვნებიდან.

წმ. ჰუბერტის პარალელურად წმ. ევსტათის ხილვის სცენებს წიგნის მინიატურასა და ფერწერაში გამოსახავენ. წმ. ჰუბერტის პოპულარობა კი შეგვიძლია, ავხსნათ საფრანგეთში ეროვნული წმინდანისა და ისტორიული პირის წინ წამოწევის მცდელობით. ვინაიდან, XV საუკუნე რთული ისტორიული პერიოდია, საფრანგეთი ცდილობს დაიცვას ქვეყნის ინტერესები, წარმოაჩინოს თავისი ღირებულებები, შეინარჩუნოს თვითმყოფადობა.

ხელოვნებაში ფორმულირდება ახალი მოტივები, ფრანგული რენესანსის რეალისტური საერო თემატიკის გაძლიერება. სავარაუდოდ, ამან განაპირობა ის, რომ ადრეული შუა საუკუნეების წმინდა ევსტათის ასკეტური ცხოვრება და მოწამეობა აღორძინების ხანის ჰუმანურმა იდეოლოგიამ – ერისკაცთა ჰუბერტის სასულიერო გზაზე შედგომის იდეამ ჩაანაცვლა. მოხსენებაში ლიტერატურული პირველწყაროების შესწავლის საფუძველზე, განხილული იქნება რელიგიური სცენები და ვიტრაჟების კომპოზიციები. იკონოგრაფიული სქემების მხატვრულ-სტილისტური ანალიზით გამოიკვეთება მათი თავისებურებები და კავშირი ამ ორ სიუჟეტს შორის.

სოფიო გულიაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

რუსთველის „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმნის პრობლემები და მათი გადაწყვეტის პერსპექტივები

რუსთველის „ვეფხისტყაოსნის“ სხვა ენებზე თარგმნის პრობლემები და მათი გადაწყვეტის პერსპექტივები, პოეტურ თხზულებათა უცხო ენაზე ამეცყველების მცდელობა უამრავ გადაულახავ სირთულეს აწყდებდა. ამავე დროს, სურვილი, თავისი საგანძური დანარჩენ მსოფლიოს გააცნოს და აჩვენოს, ყველა ქვეყანას აქვს. როცა საქმე მატერიალურ საგანძურს ეხება, საქმე შედარებით მარტივადაა. მომხდური ნახავს, შეაფასებს, დაათვალიერებს. მაგრამ როცა საუბარი ინტელექტუალურ საგანძურზეა, როცა საქმე ლიტერატურას ეხება, ამოიცნობს თუ არა მკითხველი წაკითხულში შედეგს, მიხვდება თუ არა ტექსტის გენიალობას, მთარგმნელის ოსტატობასა და თარგმანის ხარისხზე დამოკიდებული. „ვეფხისტყაოსანი“ შუასაუკუნეების ქართული ლიტერატურული და ფილოსოფიური აზრის მწვერვალია. მისი მხატვრული სისტემა, თეორიული პასაჟები, მსოფლგაგება ევროპული ქრისტიანული აზრის მდინარეებს ეხმიანება და სამყარო, რომელსაც ის წარმოადგენს, უკვე ათწლეულებია რუსთველოლოგიის კვლევის საგანია.

როგორც ჰომეროლოგიისთვის – ჰომეროსის პოემები და დანტოლოგიისთვის – დანტეს შემოქმედება, ისე რუსთველოლოგიისთვის „ვეფხისტყაოსნის“ სამყარო ამოუწურავია. შექმნილია უამრავი ნაშრომი

თითოეულ ეპიზოდზე, პასაჟზე, ლექსიკურ ერთეულზეც კი. ამავე დროს, საზღვარგარეთული მეცნიერების ინტერესიც რუსთაველის პოემის მიმართ წლიდან წლამდე იზრდება და მისი სამყარო ხან ევროპული რენესანსის მკვლევრებისთვის ხდება გასათვალისწინებელი, ხანაც მედიევისტების ყურადღების არეალში ექცევა და ისინი პოემას მათთვის ხელმისაწვდომი თარგმანებით ეცნობიან. ჩნდება შეკითხვა: შეუძლია კი დღეისათვის არსებულ რომელიმე თარგმანს არაქართველ მკითხველამდე პოემის ისე მიტანა, რომ არც თეორიული კონცეფციები, არც მხატვრული ღირებულება და არც ამბის სიზუსტე დაიკარგოს. მოხსენების მიზანი სწორედ ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემის მცდელობაა.

საილუსტრაციოდ მოხმობილი მასალისთვის „ვეფხისტყაოსნის“ ხუთი ინგლისური და ხუთი რუსული თარგმანია გამოყენებული; პოემის საგანგებოდ შერჩეული რამდენიმე მნიშვნელოვანი პასაჟი განხილულია რუსთველოლოგიურ კვლევათა გათვალისწინებით და მათ შუქზე გაანალიზებულია, რამდენად არის ან არ არის, ან თუ ჩანს, როგორ არის ასახული „ვეფხისტყაოსნის“ სამყაროზე ქართველი რუსთველოლოგების ცოდნა თარგმანებში.

მარიამ გურგენიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ქრისტიანობის პროცესის თავისებურებები სკანდინავიაში

ნაშრომში განხილულია ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი საკითხი შუა საუკუნეების ევროპის ისტორიაში – ქრისტიანობის გავრცელება სკანდინავიის ტერიტორიაზე ვიკინგების ეპოქაში (VIII-XI სს.). საკითხის კვლევა დაკავშირებულია ძველი სკანდინავიური წარმართული რელიგიის, სკანდინავიის ტერიტორიაზე დანიის, შვედეთისა და ნორვეგიის სამეფოების ჩამოყალიბების პროცესების განხილვასთან. შესაბამისად ნაშრომში განხილულია ვიკინგთა თავდასხმები, მათი შორეული ექსპედიციები, სკანდინავიაში ქრისტიან მისიონერთა მოღვაწეობა და სკანდინავიური სამეფოების საგარეო პოლიტიკა.

საკითხის შესწავლა ეფუძნება შუა საუკუნეების საიტორიო წყაროებს, მისიონერთა და მოგზაურთა ჩანაწერებს, სკანდინავიურ საგებსა და სკალდური პოეზიის ნიმუშებს, ზეპირსიტყვიერ გადმოცემებს, მითებს, არქეოლოგიურ მონაცემებს, მატერიალური კულტურის ნიმუშებს, რუნოვან ქვებს, წარმართული და ქრისტიანული ტაძრების დაარსებას, მისიონერთა მოღვაწეობას და აღნიშნული საკითხების განხილვას მემატრიანეთა ნაშრომებში.

მოცემული საკითხები ქართულ სამეცნიერო სივრცეში არ არის შესწავლილი და მისი აღნიშნული კუთხით კვლევა ერთგვარ სიახლეს წარმოადგენს. ჩრდილოელებმა, როგორც მათ ბრიტანელები და ფრანკები უწოდებდნენ, საშინელი რისხვა დაატეხეს თავს აღნიშნულ სამეფოებს. გაძარცვეს და გადაწვეს ქრისტიანული მონასტრები, საუკუნეების განმავლობაში ავიწროებდნენ ბრიტანეთის სამეფოებს: მერსიას, ნორთუმბრიას, ვესექსს. მათ მთავარ მიზანს, მოსავლიანი ტერიტორიების ათვისება, სიმდიდრის მოპოვება, საერთაშორისო ვაჭრობაში ჩართვა და ცივილიზებულ სამყაროში ინტეგრაცია წარმოადგენდა. უდავოდ საინტერესოა, ვიკინგთა საზოგადოებაში, რომელიც წარმოადგენდა თითქმის მთელი ქრისტიანული სამყაროს რისხვას, მყარი წარმართული რწმენის მიუხედავად, როგორ განვითარდა სკანდინავიურ საზოგადოებაში ქრისტიანობის პროცესი; რა უბიძგებდათ და რა პროცესები განაპირობებდა ახალი სარწმუნოების მიღების საკითხს. ახალი რწმენის მიღებამ მნიშვნელოვნად დააჩქარა სკანდინავიური საზოგადოების ცივილიზებულ ქრისტიანულ სამყაროსთან ინტეგრაცია, საერთაშორისო ვაჭრობაში მონაწილეობისა და ქალაქმშენებლობის პროცესი.

რა პირობებში უწევდათ მოღვაწეობა კათოლიკე მისიონერებს და რა მიზნები ამოძრავებდათ ამ პროცესის ინიციატივის სათავეში მყოფ რომის კათოლიკურ ეკლესიასა და ევროპული სამეფოების მონარქებს. როგორ შეძლო წარმართულმა საზოგადოებამ, რომლის თავდასხმებმაც ცივილიზებულ სამეფოებში ფეოდალიზაციის პროცესი მნიშვნელოვნად შეაფერხა, ახალი მონოთეისტური რელიგიის მიღება.

სიმონ გურაშიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

„არაბული გაზაფხული“, ისლამური რადიკალიზმი, ქართული ნეონაციზმი (გამომწვევი მიზეზების შედარებითი ანალიზი)

მოსხენების პირველ ნაწილში წარმოდგენილი იქნება ახლო აღმოსავლეთის ისლამური რადიკალიზმის გამომწვევი მიზეზების მოკლე მიმოხილვა. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა „არაბული გაზაფხულით“ გაჩენილი პოლიტიკური ისლამის, ანტიდასავლური იდეოლოგიისა და რელიგიური რადიკალიზმის გავრცელების მიზეზებს ეგვიპტე-სირიის მაგალითზე. გაანალიზებულია შემდგომი ძირითადი ფაქტორები: სოციალურ-ეკონომიკური, პოლიტიკური, რელიგიური, აგრეთვე, შიდა და გარე ძალების როლი.

ბოლო პერიოდში საქართველოშიც შეინიშნება რადიკალური რელიგიურ-ნაციონალისტური და ანტი-დასავლური მოძრაობების გააქტიურება. მოსხენებაში დამუშავებული მასალების გაანალიზების შედეგად, განსხვავებულთან ერთად შეიმჩნევა გარკვეული ანალოგიები განმაპირობებელ ფაქტორებში. შესაბამისად, საკონფერენციო თემის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაეთმობა ზემოთ აღნიშნული ფაქტორებისა და მათგან გამომდინარე შედეგების შედარებით ანალიზს.

გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველოში ბოლო დროს გააქტიურებული რადიკალური და ნეონაციონალისტური მოძრაობებისა და იდეოლოგიის შესახებ არ არსებობს რაიმე სახის სამეცნიერო ლიტერატურა და კვალიფიციური ანალიტიკური კვლევები, მასალების გარკვეული ნაწილის დამუშავებისას, მიუხედავად სიმწირისა, დავეყრდენით მასმედიაში არსებულ ინფორმაციებს (არსებობს უცხოური საინფორმაციო სააგენტოების მიერ მომზადებული სიუჟეტებიც, მაგ., BBC); ძირითადად კი გავიზიარებთ კინგს კოლეჯთან არსებული რადიკალიზმისა და პოლიტიკური ძალადობის შემსწავლელი საერთაშორისო ცენტრის კვლევითი გამოცდილებას. კერძოდ, აღნიშნული ცენტრი სირიაში ქვეყნის გარედან რეკრუტირებულ ჯიჰადისტთა მოტივაციის კვლევისას, თავიდან ბოლომდე ეყრდნობოდა მათ აქტივობას სოციალურ ქსელებში. კვლევის პროცესში ჩვენც გადავარჩიეთ ყალბი ანგარიშები, ე.წ. „ტროლები“ და, ზემოთ ხსენებული ცენტრის მსგავსად, დავეყრდენით მხოლოდ იმ პირების სოციალურ გვერდებს, რომელთა არსებობაც ნამდვილად დასტურდება მათი გადაადგილებით, აქტივობებით, ფოტოებით, ვიდეოებით, მეგობრების, ოჯახის წევრებისა და ნათესავების განცხადებებით.

რაც შეეხება ანალოგიებს, სამეცნიერო ლიტერატურიდან და ანალიტიკური ნაშრომებიდან ცნობილია, რომ ახლო აღმოსავლეთში ანტიდასავლურ განწყობებს სხვა გამომწვევებთან ერთად, ძირითადად განაპირობებდა ის, რომ ისლამური რადიკალიზმის უკანასკნელი ტალღის ძირითადი განმაპირობებელი ფაქტორები იყო 1. ბრძოლა დასავლური კულტურული ექსპანსიის წინააღმდეგ; 2. ეგვიპტესა და სირიაში, უკანასკნელი ათწლეულების მანძილზე ადგილობრივ მოსახლეობას და მათ შორის ახალგაზრდობას უწევდა მძიმე სოციალურ გარემოში, განვითარების პერსპექტივის გარეშე ცხოვრება, რასაც თან ერთვოდა დიქტატორული რეჟიმების მმართველობა. ვინაიდან ეგვიპტის რეჟიმი ითვლებოდა დასავლური კურსის მატარებლად, მოსახლეობის დიდი ნაწილისთვის პრობლემების სათავეს არა საკუთარი ხელისუფლება, არამედ მისი მხარდამჭერი დასავლეთი წარმოადგენდა. სირიის შემთხვევაში პროირანული და პრორუსული ალავიტური რეჟიმის მხარდამჭერთა აზრით, სამოქალაქო დაპირსპირების მიზეზი არა ასადების კლემენტარულ-დიქტატორული რეჟიმი და ქვეყანაში არსებული სოციალურ-ეკონომიკური გამოწვევები, არამედ დასავლეთისგან დაფინანსებული ოპოზიციური ძალები იყო.

საქართველოს შემთხვევაში, უპირველეს ყოვლისა, უნდა გამოვყოთ შემდეგი ფაქტორები: ანტიდასავლურად განწყობილი მოქალაქეების განცხადებები, მათი აქტიურობა მასმედიაში, სოციალურ ქსელებსა და სხვადასხვა საპროტესტო აქციებზე; ყოველივე ეს მოწმობს იმას, რომ ისევე, როგორც ზემოთ აღნიშნული ახლო აღმოსავლეთის ორ ქვეყანაში, მათი უმრავლესობა დაუსაქმებელია. მათი უმრავლესობა ადგილობრივი ხელისუფლების მიმართ უარყოფითადაა განწყობილი, რისი მიზეზიც, მათვე აზრით, დასავლური კულტურული ექსპანსიის ხელშეწყობაა.

დასკვნით ნაწილში შევეცდებით, ეგვიპტის, სირიისა და საქართველოს მაგალითზე დაკვირვებით განვმარტოთ, თუ რა ფაქტორებმა გამოიწვია საზოგადოებრივი ინსტიტუტების დასუსტების ნიადაგზე შექმნილი იდეოლოგიური ვაკუუმის შევსება ანტიდასავლური მოწოდებებითა და რელიგიური, ნაციონალისტური რადიკალიზმით.

ქეთევან გურიანი

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, საქართველო

პირველი თურმეობითი თანამედროვე სვანური მძვინვარების მონაცემთა მიხედვით

წარმოდგენილი კვლევის მიზანია I თურმეობითის სახელით ცნობილი მწკრივის დიასისტემური ანალიზი, კერძოდ:

- ოთხივე სვანური კილოს მიხედვით პირველი თურმეობითის მწკრივის ფორმათა ფუნქციურ-სემანტიკური და ფორმოზოგი დახასიათება;
- ერთი მხრივ, სვანურ კილოებს შორის არსებული მსგავსება-განსხვავების, ხოლო, მეორე მხრივ, სვანურ კილოებს, ქართულ სალიტერატურო ენასა და სხვა ქართველურ ქვესისტემებს შორის არსებული მიმართების წარმოჩენა;
- საერთოქართული კანონზომიერებებისა და საკუთრივ სვანური კილოებისთვის ნიშანდობლივი მახასიათებლების წარმოჩენა.

რეპრეზენტაციული მასალის გაანალიზებისა და შესწავლის შედეგად დადგინდა: **I თურმეობითის** წარმოების წესი სვანურ კილოებში **საერთოქართულია**: საყრდენად გამოყენებულია:

ა) II სერიის ფუძე (არქაული ვითარების მსგავსად),

ბ) I სერიის ფუძე (თანამედროვე სალიტერატურო ქართულის მსგავსად).

საერთოა აგრეთვე: გარდამავალ ზმნათა ინვერსიულობა, გარდაუვალ ზმნათა მეშველზმნიანი წარმოება არქაული ქართულის ყალიბით (მიმღეობა პირის ნიშანს არ დაირთავს, მეშველი ზმნა კი უღლებადია). იდენტურია მწკრივის მანარმოებელი -ა სუფიქსიც. განსხვავებას გვიჩვენებს მწკრივის წარმოებისას გამოვლენილი სუფიქსები (-ენ/-ელ, -ალ). ძირითადად ზოგადქართულია I თურმეობითის ფუნქციურ-სემანტიკური მახასიათებლებიც: უნახავი მოქმედება (ევიდენციულობა), წარსული დროის თხრობითი კილოს შინაარსი, შედარებით იშვიათად: განგრძობითობა, მრავალგზისობა, მომავალი დრო და ბრძანებითი კილო (დალოცვა-წყევლის სემანტიკის შემცველ კონსტრუქციაში).

სალომე დავითულიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

პოსტმოდერნისტული რეალობა ჰაროლდ პინტერის პიესაში „შინ დაბრუნება“

მოხსენებაში განხილული იქნება მესამე ათასწლეულის სამყაროს მახასიათებლები. ყურადღება გავამახვილებთ პოსტმოდერნიზმის ეპოქაზე, იმ პერიოდზე, რომელშიც სამყაროსათვის სრულიად განსხვავებულმა ღირებულებებმა იჩინა თავი. გადმოცემულია, თუ როგორი თავისებურებებით ხასიათდება პოსტმოდერნისტული ეპოქის ლიტერატურა, აღნიშნულია მისი მახასიათებლები.

ნაშრომის ძირითად საკვლევ თემას წარმოადგენს მე-20 საუკუნის ცნობილი ბრიტანელი ავტორის – ჰაროლდ პინტერის პიესა „შინ დაბრუნება“ („The Homecoming“), სადაც ავტორისეული სტილი და წერის მანერა მიჩნეულია ადრეული პოსტმოდერნიზმის მახასიათებლად.

პიესაში ჰაროლდ პინტერი წარმოადგენს ადამიანთა ჯგუფს, ე.წ. „ოჯახს“, რომლებიც სრულიად გაუცხოებულები არიან ერთმანეთთან და არა მხოლოდ ერთმანეთთან: ძალიან ხშირად მათ საკუთრი იდენტობის აღქმაც კი უჭირთ. პინტერი იყენებს უმარტივეს ლექსიკასა და ყოველდღიურ თემატიკას დიალოგებისთვის; ამ დიალოგებიდან გამომდინარე, მკითხველს/მსმენებელს მარტივად შეუძლია გააანალიზოს, როგორ შორსაა ეს ყველაფერი ქვეყნარტი ოჯახური ურთიერთობებისგან.

აღსანიშნავია რომ, მათი ფიქრებისა და ქმედებების ორაზროვნება, ასევე, მათი განუსაზღვრელობა შესაძლოა, პოსტმოდერნიზმის ერთ-ერთ მახასიათებლად მივიჩნიოთ, ისევე, როგორც სხვა ზემოთჩამოთვლი-

ლი ელემენტები. მნიშვნელოვანია, პინტერის წერის მანერა – „პაუზებისა“ და „სიჩუმის“ გამოყენება სრულიად ცვლის პიესის აღქმას. მოგვიანებით, ამ სტილს თეატრის კრიტიკოსებმა „პინტერის პაუზა“ დაარქვეს. მისი ასეთი საოცარი წერის სტილითა და სიმარტივით, პინტერი ნამდვილად ახერხებს დაგვაფიქროს იმ რეალობაზე, რომელშიც ვცხოვრობთ და იმაზე თუ რამდენად ნამდვილია ეს ყველაფერი.

რამდენად სწორად აღვიქვამთ ამა თუ იმ მოვლენას იქნება ეს ყოფითი, თუ რაიმე ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი და ღირებული, მაგალითად როგორცაა შექსპირისეული ფრაზები და პლატონისეული იდეები.

ნაშრომის მიზანია, განსაზღვროს ის ძირითადი ელემენტები, რომლებიც ნამდვილად ადასტურებს იმ აზრს, რომ პიესაში გვხვდება პოსტმოდერნისტული საწყისები და ეს საწყისები, თავის მხრივ, ძალიან ახლოსაა თანამედროვე სამყაროს რეალობასთან.

ასევე, უნდა აღინიშნოს, რომ იმ სამყაროში, სადაც დღეს ვცხოვრობთ და სადაც რთულია გაარჩიო ზღვარი რეალობასა და აბსურდს შორის, პინტერის პიესების კვლევა საკმაოდ მნიშვნელოვანია. იგი უაღრესად მნიშვნელოვანი ფიგურაა ლიტერატურისა და დრამატურგიისთვის.

ეკატერინე დიასამიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ქართული საეკლესიო გალობისა და ქართველთა კულტურული იდენტობის ურთიერთმიმართების საკითხისათვის

მსოფლიოში მიმდინარე გლობალიზაციის პროცესის პირობებში მცირე ერების ენისა თუ კულტურული მემკვიდრეობის წარმოჩენისა და ცალკეულ შემთხვევებში – შენარჩუნების საკითხი დადგა. აღნიშნულ პროცესში უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს ამა თუ იმ კულტურული ფენომენის მეცნიერულ შესწავლას. ამგვარი კვლევა ტრადიციული კულტურის თვითმყოფადობის ობიექტურ წარმოჩენასა და მსოფლიო ცივილიზაციაში მისი როლის განსაზღვრას ემსახურება.

XIX საუკუნიდან საფუძველი ეყრება კულტურულ ღირებულებათა ერთიანი სისტემის მქონე ეთნოგრაფიული ჯგუფების სიღრმისეულ შესწავლას სოციოლოგთა და ანთროპოლოგთა მიერ პრინციპით – „ვის გაგხარ და ვისგან განსხვავდები“. სამეცნიერო კვლევაში მსგავსებისა და იგივეობის კონცეფცია წინა პლანზე გამოვიდა და იმან, თუ ვისთან იზიარებ მშობლიურ ენას, ვისთან გაქვს საერთო კულტურული ტრადიციები – კვლევისთვის საჭირო მნიშვნელობა შეიძინა. საკვლევი ჯგუფების განსაზღვრაში ეთნიკური მხარე განსმარებულ მახასიათებლად იქცა.

იდენტობის თემამ არა თუ შეინარჩუნა, არამედ კიდევ უფრო მეტი აქტუალობა შეიძინა, რასაც, ვფიქრობთ, უპირატესად, ზემოაღნიშნული გლობალიზაციის პროცესი განაპირობებს. საეკლესიო გალობას ქართულ კულტურულ მემკვიდრეობაში ერთ-ერთი განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს. მისი თანამედროვე მდგომარეობის შესწავლა უდავოდ მნიშვნელოვანია როგორც უშუალოდ მუსიკოლოგიური, ისე მომიჯნავე დარგების საფუძველზე განხორციელებული კვლევის კონტექსტში. ქართული საეკლესიო გალობის თანამედროვე მდგომარეობის შესასწავლად ისეთი ფოკუს-ჯგუფი შევარჩიეთ, რომელიც, ვფიქრობთ საკვლევ საკითხთან დაკავშირებულ ყველა ასპექტს სრულყოფილად ასახავს. ფოკუს-ჯგუფში შედიან როგორც მუსიკალური განათლების მქონე, ისე მისი არმქონე პირები; სწორედ ამ თვალსაზრისით არის ჩვენთვის საინტერესო, თუ რა ნიშნის ქვეშ გაერთიანდნენ ეს ადამიანები, რა როლს ასრულებს ამ გაერთიანებაში ტრადიციული სიმღერა-გალობა, რამდენად ახლოს დგას დღევანდელი ქართველი მის „მრავალხმიანად მოაზროვნე წინაპართან“ მრავალხმიანი მუსიკალური აზროვნების თვალსაზრისით.

მოხსენებაში განვიხილავთ 200-მდე ინფორმანტის გამოკითხვის შედეგად მიღებულ პასუხებს, რაც ობიექტურ სურათსა და საკმაოდ სრულყოფილ წარმოდგენას გვიქმნის ქართული საეკლესიო გალობის თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ.

თამარ დობრაშვილი, გიორგი ბერძულაშვილი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

უმცროსკლასელთა აქტიური სწავლება განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკურ ამოცანათა სისტემებით

მეთოდურად გამართლებულია უმცროსკლასელთა სასწავლო პროცესში განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკური ამოცანების ჩართვა, კონკრეტულად იმ სასწავლო თემების გავლის დროს, როცა განიხილება შესაბამისი შინაარსის მქონე მათემატიკური ამოცანები. ასე წარმართული სასწავლო პროცესი არ მოითხოვს დამატებითი სასწავლო დროის გამოყოფას, სწავლების პროცესს სისტემური სახე ეძლევა, რაც ხელს უწყობს მოსწავლეთა აქტიურ სწავლებასა და ახალი ცოდნის მიღებას; შედეგად, შესაძლებელი ხდება შესაბამისი მეთოდური რეკომენდაციების შემუშავება. ასევე, მიზანშეწონილია განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკური ამოცანების განხილვა კლასგარეშე, ფაკულტატიური და მათემატიკის საგნობრივი წრეების მეცადინეობებზე.

ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკურ ამოცანათა სისტემების შედგენისას ვისარგებლეთ ჩვენ მიერ შემუშავებული ორიგინალური სქემით: ეკოლოგიის საკითხების შესახებ თეორიული ცოდნის გადაცემა, სხვა საგნიდან ეკოლოგიური შინაარსის მქონე მათემატიკური ამოცანის (რომლის პირობა კავშირშია სხვა საგნის თეორიიდან მიღებულ ცოდნასთან) მიწოდება, დასმული მათემატიკური ამოცანის ამოხსნა ამოხსნილი ამოცანის პასუხის ჩანერის შემდეგ, არსებული ცოდნის გაღრმავების მიზნით მოსწავლეთათვის წინასწარ შედგენილი შეკითხვების დასმა.

ჩვენ შევადგინეთ განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე 1200-ზე მეტი მათემატიკური ამოცანა დანყებითი სკოლის ყველა კლასისათვის, მათ შორის: მარტივი და შედგენილი ამოცანები ერთნიშნა და მრავალნიშნა რიცხვებზე, თავსატეხი და ლოგიკური ამოცანები, ამოცანები რიცხვის რამდენჯერმე გაზრდა-შემცირებაზე, ამოცანები მოძრაობაზე, ეკოლოგიური შინაარსის სახუმარო მათემატიკური ამოცანები, ამოცანები პროცენტების პოვნაზე, ორი ნამრავლის ჯამის პოვნაზე, კომბინატორული შინაარსის მქონე ამოცანები, ამოცანები ფრინველებზე, თევზებზე, გარეულ და შინაურ ცხოველებზე, მცენარეებზე, მწერებზე...

ჩატარებული პედაგოგიკური ექსპერიმენტით დადასტურდა, რომ განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკურ ამოცანათა სისტემების ჩართვით სასწავლო პროცესი უფრო აქტიური, საინტერესო და მრავალფეროვანი ხდება უმცროსკლასელთათვის, ფართოვდება მოსწავლეთა სამეცნიერო თვალსაზრისი და მაძიებლობის უნარი; აღნიშნული მიდგომა არ მოითხოვს დამატებით სასწავლო დროს და ხელს უწყობს საქართველოში მიმდინარე განათლების რეფორმის წარმატებით განხორციელებას.

ნათია ზოიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

მეხსიერების მნიშვნელობა ვირჯინია ვულფის რომანში „გზა შუქურისაკენ“

მოდერნიზმი, როგორც ლიტერატურული მიმდინარეობა ხასიათდება დანაწევრებულობის სიყვარულით. ის უფრო მთელის დაშლას ემსახურება, ვიდრე ნაწილების გამთლიანებას. მოდერნიზმი, რა თქმა უნდა, ქმნის ახალ მთელს, თუმცა სიმულაციურს, სრულიად განსხვავებულს, არსებული მასალისაგან შექმნილ ნოვაციას. მოდერნიზტი მწერალი ვირჯინია ვულფიც არ გახლავთ გამონაკლისი. მისი ყველა რომანი გამოირჩევა მეხსიერების სიღრმისა და გმირის ქვეცნობიერი თუ ცნობიერი მონოლოგებისადმი განსაკუთრებული ერთგულებით.

„გზა შუქურისაკენ“ მეხსიერებასთან თამაშია, მოცემული რომანისათვის მეხსიერება ფუნდამენტური მნიშვნელობისაა, რადგან რომანი შექმნილია, ერთი მხრივ, გმირების მეხსიერების, ხოლო, მეორე მხრივ – თავად ავტორის „მეხსიერების ნაგლეჯებისაგან“. თავად ავტორი აღიშნავს, რომ რომანი, ნაწილობრივ, ავტობიოგრაფიულია.

მოხსენებაში წინა პლანზე იქნება წამოწეული მეხსიერების, როგორც ინსტრუმენტის როლი რეალობის შექმნისა და შეცვლის პროცესში. წინამდებარე კვლევა მიზნად ისახავს მე-20 საუკუნეში არსებული მეხსიერების კვლევის რომანთან მსგავსების წარმოჩენას.

შორენა თავაძე, ნინო მებანეიშვილი

კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, საქართველო

ხელნაწერთა საცავების სტრუქტურული და თემატური მრავალფეროვნება და ფონდების დაცვის თავისებურება

ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში ფონდები დაცულია ოთხ საცავში: ქართულ ხელნაწერთა საცავი, ისტორიული დოკუმენტებისა და უცხოენოვან ხელნაწერთა საცავი, საზოდადო მოღვაწეთა პირადი საარქივო ფონდებისა და ფოტო-მიკროფირების საცავი. თითოეული მათგანი გამოირჩევა თემატური და სტრუქტურული მრავალფეროვნებითა და კონსერვაციის სხვადასხვაობით, რაც გამოწვეულია დაცული ფონდების ფაქტურის ნაირგვარობით.

წყაროების დაცულობისათვის უმნიშვნელოვანესია ყველა ტექნიკური პარამეტრის – კლიმატკონტროლისა და ფონდების განლაგების ცოდნა. იმის მიხედვით, თუ რა ფაქტურაზეა შესრულებული ხელნაწერი (პაპირუსზე, ეტრატსა თუ ქალაღზე), რა ფორმითაა წარმოდგენილი ხელნაწერი (წიგნისა თუ გრაგნილის სახით), ფოტოფირია თუ – მიკროფირი, შეირჩევა განსხვავებული ტემპერატურა, განათება, განლაგება, თაროებისა და შესანახი კარადების მასალის შერჩევა ხელნაწერებსა და თაროებს შორის; ასევე, აუცილებელია თაროებსა და იატაკს შორის საერთაშორისო სტანდარტებით მიღებული მანძილის დაცვა. ხელნაწერთა კონსერვაციისათვის მნიშვნელოვანია ტემპერატურის, ტენიანობის, ხელნაწერების დახრის ტრაექტორიის, განათების საერთაშორისო სტანდარტებით მიღებული რეჟიმის გათვალისწინება გამოფენის დროს.

ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სარესტავრაციო ლაბორატორიის თანამშრომელთა მრავალწლიანმა დაკვირვებამ და გამოცდილებამ, ასევე, მსოფლიოს სხვადასხვა საარქივო ფონდებში დამკვიდრებულმა ტრადიციამ აჩვენა, რომ სასურველია ცალ-ცალკე ბლოკში ინახებოდეს ქალაღზე, ეტრატსა და პაპირუსზე შესრულებული ხელნაწერები, სხვადასხვა ბლოკში უნდა განთავსდეს ფოტომასალა და მიკროფირები. თითოეულ საცავს უნდა ჰქონდეს ე.წ. ბუფერული ზონა და დაზიანებული ხელნაწერებისათვის სამუშაო ოთახი. სასურველია, დაცული იყოს განლაგების თავისებურება საცავებსა და სამკითხველო დარბაზს შორის, რათა სხვაობამ საცავის, დერეფნისა და სამკითხველო დარბაზის ტენიანობასა და ტემპერატურას შორის არ გამოიწვიოს ხელნაწერთა სტრუქტურული ცვლილება.

სოფიო თოთიბაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ზღაპარი, როგორც პოლიტიკური დისკურსის ერთ-ერთი გამოვლინება

პოლიტიკური დისკურსი გვხვდება ისეთ ანტიკურ ავტორებთანაც კი, როგორცაა არისტოფანე და პლატონი. მის მთავარ თემებს წარმოადგენს თანამედროვე მმართველი ძალის, მისი პოლიტიკისა თუ უსამართლობის კრიტიკა და სოციალური პრობლემების აქტიური განხილვა. პოლიტიკური ამბავი ერთ-ერთი მთავარი თემაა ისეთ მწერლებთან, როგორცაა ჯონათან სვიფტი, ტომას მური, ჯორჯ ორუელი და სხვა მრავალი.

ზღაპარს, რომელიც, ერთი შეხედვით, განკუთვნილია ბავშვებისათვის, დიდი რაოდენობით ქვეტექსტი, მათ შორის, სოციალური და პოლიტიკური, ახასიათებს. მაგალითად, სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ ძმები გრიმების ლიტერატურულმა საქმიანობამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა გერმანული იდენტობის ჩამოყალიბებაში. თავიანთი ზღაპრებით ისინი შეფარვით იბრძოდნენ ფრანგული ოკუპაციის წინააღმდეგ და მიაჩნდათ, რომ ნაციონალისტური გრძნობების გაღვივებით მოახერხებდნენ ბავშვებისთვის, და არა მხოლოდ მათთვის, კულტურული იდენტობის გაძლიერებას.

როგორც ცნობილია, ძმები გრიმების ნაციონალური პროპაგანდა, მოგვიანებით, ნაციისტურში გადაიზარდა. მიუხედავად ამისა, ამით შეიძლება იმის დამტკიცება, რომ ზღაპრებს საკმაოდ მარტივად შეუძლიათ მკითხველს ჩაუნერგონ ცრურწმენები და გარკვეული იდეოლოგია.

ჯორჯ ორუელის „ცხოველების ფერმა“ ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ალტერნატიული „ზღაპარია“, რომელშიც ავტორი საბჭოთა კავშირისა და სტალინიზმის წინააღმდეგ იბრძვის. ოსკარ უაილდის ზღაპრები კი აღიარებულია, როგორც თავისი დროის საუკეთესო პოლიტიკური ნაწარმოები.

წინამდებარე კვლევა ეყრდნობა ძმები გრიმების, ოსკარ უაილდისა და ჯორჯ ორუელის პოლიტიკური ზღაპრების მაგალითებს, რომელთა საფუძველზეც მოხსენებაში მიმოვიხილავთ პოლიტიკური ზღაპრის მზარდი პოპულარულობის მიზეზებს.

ნათია იაკობიძე

საქართველოს სამოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, საქართველო

ბრალის კონსეპტური სტრუქტურის საკითხები ქართულში

ლექსიკა ენის ყველაზე მგრძობიარე ნაწილს წარმოადგენს. იგი პირდაპირ ასახავს სოციალურ ყოფას. ენაში ახალი სიტყვების წარმოქმნა, გაქრობა ან ლექსიკური ერთეულების პასიურ მარაგში გადასვლა ხშირად სოციალურ-კულტურულ ფაქტორებს უკავშირდება. ენის ისტორიის აღწერა დაკავშირებულია საზოგადოების ეთნიკურ ისტორიასთან. ხალხის კულტურა და ზნე-ჩვეულებები გავლენას ახდენს ენაზე, ენა კი ქმნის ნაციას.

ბრალის ლექსიკურ-სემანტიკურ ბუდეში ქართულში შემდეგი ძირითადი სემანტიკური მიმართულებები გამოიყოფა: 1) ცოდვა – ბრალი, შებრალება, შემბრალებელი, შებრალებული; 2) დადანაშაულება – ბრალდება, ბრალმდებელი, ბრალდებული, ბრალი დასდო.

ცოდვის მნიშვნელობა შემორჩენილია სიტყვაში – შებრალება, რაც შეცოდებას ნიშნავს.

ბრალი იურიდიული ტერმინია. იგი აღიარების, დანაშაულის დადასტურების წინაპირობაა. ბრალი სიტყვათშეხამებებში აქტიურ კომპონენტს წარმოადგენს (ბრალი დასდო, ბრალი მიუძღვის და ა.შ.).

მოხსენებაში წარმოვადგენთ ბრალის, როგორც ლექსიკურ-სემანტიკურ, ისე სინტაქსურ ანალიზს.

თამარ კახეთელიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ლიტერატურული ტექსტის დიალოგური სეგმენტის ფილმის სცენარში ფორმირების საკითხისათვის

ინტერმედიალობის ცნება თანამედროვე სამეცნიერო სივრცეში, განსაკუთრებით მედიამეცნიერებებში, ლიტერატურათმცოდნეობასა და ენათმეცნიერებაში აქტუალური ხდება, რომელშიც მოიაზრება განსხვავებული მედიათა ინტერაქცია, მათ შორის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნიშნულია სინთეზური გატექსტების პროცესი: ლიტერატურული ტექსტიდან ფილმის სცენარამდე.

ინტერმედიალობაზე მსჯელობისას ვეყრდნობით იოახიმ პეხის „ინტერმედიალობის“ განმარტებას, სადაც ავტორი ცდილობს, ამომწურავად ჩამოაყალიბოს ინტერმედიალობა, როგორც მედიათაშორისი მიმართებების მრავალგანზომილებიანი პროცესი, რომელიც იძლევა აღწერის, დაკვირვებისა და ანალიზის შედეგების გამოყენების საშუალებას.

ხშირია ლიტერატურული ტექსტის ეკრანიზაცია, რომელშიც სცენარისტი ეყრდნობა ლიტერატურულ სიუჟეტს. ლიტერატურული ტექსტისგან განსხვავებით ფილმი ამბავს გვიყვება ვიზუალურად განსხვავებული სცენური ხერხების საშუალებით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მხატვრული ტექსტის ნარატივის ფილმში ტრანსფორმირების პროცესში დროისა და მოქმედების ადგილი, მოქმედებათა თანამიმდევრობა, შინაარსობრივი, ენობრივი სტრუქტურა ცვლილებას განიცდის, ვინაიდან ორი ურთიერთგანსხვავებული მედიის მიმართება ამ ცვლილებას თავისთავად გულისხმობს, სადაც იკვეთება სწორედ ის კონტრასტი, რომელიც გამოხატავს

კონკრეტული ტექსტის სახეობის/ჟანრის თავისებურებას. ფილმის სცენარისა და ლიტერატურული ტექსტის სემიოტიკური სისტემა მკვეთრად გამიჯნულია ერთმანეთისაგან და მათი ურთიერთმიმართება ერთგვარ ვარიაციულ პროცესს ქმნის – ლიტერატურული ტექსტის ნიშნები ფილმის ენასა და ნიშანთა სისტემაში აისახება განსხვავებული საშუალებებით, რაც განაპირობებს არა მხოლოდ ტექსტის შინაარსობრივი ასპექტის ცვლილებას ფილმის მოძრავე კადრში, არამედ რიგ შემთხვევაში კონცეპტუალური დეტალების გადააზრებას მედიათა სპეციფიკიდან გამომდინარე.

კვლევის მიზანია ლინგვისტურ ჭრილში განვიხილოთ ლიტერატურული ტექსტისა (ერის კესტნერის „Das doppelte Lottchen“) და მის საფუძველზე ი. ფონ ბაკისა (1950) და ი. ვილსმაიერის (1994) რეჟისორობით გადაღებული ფილმის სცენარი. შესწავლის მიზნით, წინა პლანზე წამოიწია დიალოგური ტექსტების შედარებითმა ანალიზმა, რასაც მეთოდოლოგიურად საფუძველად ედება კ. ბრინკერს ზაგერის დიალოგური ტექსტის მრავალდონიანი ლინგვისტური ანალიზი. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია არა მხოლოდ სტრუქტურასა და ფუნქციაზე, არამედ თავად დიალოგური ტექსტის წარმოქმნის პროცესებზე. მეორე მხრივ, აღსანიშნავია კ. კანცოგის ფილმის ფილოლოგიური შტუდიები. ავტორი ლიტერატურის ეკრანიზაციას განიხილავს, როგორც ანალოგიას ლიტერატურულ მასალასთან, რომელიც ინტერპრეტაციას წარმოადგენს, ამ პროცესს კი ტრანსფორმაციად მოიხსენიებს, სადაც ინფორმაცია იკარგება ან იქმნება ახალი ვარიანტები. საანალიზო ტექსტებში იკვეთება შინაარსობრივი ასპექტის ცვლილება, რაც კარგად ჩანს მეორე ფილმის სცენარის მონაკვეთში, რომანისაგან განსხვავებით მოქმედება იწყება ადვოკატებთან მოლაპარაკებით.

ანალიზის შედეგად ვლინდება, რომ დიალოგური ტექსტები ფილმის სცენარი ფორმირებისას ენის ეკონომიურობის პრინციპიდან გამომდინარე ხშირად მოკლე, ელიფსური წინადადებებით იგება და მინიმუმამდეა დაყვანილი რთული სინტაქსური კონსტრუქციები. საანალიზოდ შერჩეული მონაკვეთების დიალოგები განიცდიან გარკვეულ ცვლილებას, ვინაიდან მოქმედება, ნაწილობრივ, ავსტრიაში ვითარდება, გვხვდება ავსტრიული ლექსიკური ერთეულები, რაც ფილმის სცენარში არ ვლინდება. უნდა აღინიშნოს, რომ ფილმის სცენარის ბაკისეული ვერსია გარკვეულწილად მიყვება ლიტერატურულ ტექსტს; აღსანიშნავია, ასევე, მთხრობლის ჩართვა ფილმის სცენარში, რაც მონოლოგური ტექსტის შენარჩუნების საშუალებას იძლევა; რაც შეეხება მეორე ფილმის სცენარს როგორც მონოლოგური, ასევე დიალოგური ტექსტურა ლიტერატურულ ტექსტთან მიმართებაში სრულიად არათანხვედრია, იცვლება მოქმედებათა თანმიდევრობა, დრო, სივრცე (ბანაკი – შოტლანდიაში და არა ზეებიულში). დიალოგური ტექსტი გაჯერებულია ახალგაზრდული მეტყველებისთვის დამახასიათებელი ლექსიკით (Musik gasen, Song). მთხრობელი ვილსმაიერის ფილმის სცენარშიც გამოჩნდება, თუმცა, მხოლოდ ორ მონაკვეთში (განქორწინების ახსნა, ბედნიერი დასასრული).

სოფიო კაკუა

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, საქართველო

ოდში-აფხაზეთის ტერიტორიაზე გავრცელებულ გვარსახელთა სტრუქტურული მოდელები ქართული სამართლის ძებლების მიხედვით

ქართული სამართლის ძებლები მნიშვნელოვან ცნობებს შეიცავს საქართველოს შესახებ. შუა საუკუნეებში შედგენილი იურიდიული დოკუმენტები საყურადღებოა ქართველური გვარების კვლევის თვალსაზრისით, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია დადგინდეს ამა თუ იმ გვარის თავდაპირველი საბინადრო, მისი მიგრაციის გზა, ანდა ამ გვარის ნაწილის მიერ ენისა და ეროვნების ცვლის მიზეზი.

მოხსენებაში წარმოვადგენთ XVI-XVIII საუკუნეების ოდიშ-აფხაზეთის ტერიტორიაზე გავრცელებული გვარსახელების სტრუქტურულ ანალიზს.

სამეცნიერო ლიტერატურაში აზრთა სხვადასხვაობაა გვარსახელების მანარმოებელ სუფიქსთა წარმოშობასთან დაკავშირებით. ზოგიერთი ქართველი თუ აფხაზი მკვლევარი მათ ნაწილს აფხაზურ გენეზისს მიანერს, შესაბამისად, ამ სუფიქსებით ნანარმოები გვარებიც აფხაზურ წარმომავლობის კონტექსტში განიხილება.

ჩვენი მიზანია, გავარკვიოთ, თუ რა წარმოშობისაა ქართულ იურიდიულ საბუთებში დოკუმენტირებული გვარსახელები და როგორ იწარმოება თითოეული მათგანი. ანალიზი იმთავითვე გულისხმობდა მათი

ენობრივი წარმომავლობის გარკვევას და, ამ მიზნით, მათ შედარებას, ერთი მხრივ, ქართველური, კერძოდ, მეგრული და, მეორე მხრივ, აფხაზური გვარსახელების შესაბამის სტრუქტურულ მოდელებთან, რათა დაგვედგინა, თუ რომელი ენა და ეთნოსი ცხოვრობდა ამჟამინდელი აფხაზეთის ტერიტორიის იმ ნაწილზე, რომელზეც გავრცელებული იყო საანალიზო მასალა.

განუვლიო მუშაობის შედეგად დადგინდა, რომ:

1. საეკლესიო იურიდიულ საბუთებში საერთოდ არ დასტურდება აფხაზური წარმოშობის გვარსახელები, რაც იმის მიმანიშნებელია, რომ საანალიზო პერიოდში ამჟამინდელ აფხაზეთა წინაპრები არ იყვნენ ქრისტიანობის აღმსარებლები და, შესაბამისად, ქრისტიანული ეკლესიის მრევლის წევრნი, თუ მისი ყმები;

2. გამოვლინდა ისეთი ქართველური (მეგრული) წარმოების გვარსახელები, რომლებიც საფუძვლად უდევს აფხაზეთა შორის დღეს გავრცელებულ და აფხაზურ წარმოშობისად მიჩნეულ გვარებს;

3. საანალიზო დოკუმენტებში დადასტურებული გვარსახელების უმრავლესობას საფუძვლად უდევს ქართველური, ან გაქართულებული აპელატივებისაგან წარმოქმნილი სახელები, რომლებიც ინარმოებიან სხვადასხვა სუფიქსთა საშუალებით. ორივე მხარეში, როგორც ოდიშში, ასევე აფხაზეთში, ფუნქციონირებდა ყველა ის დაბოლოება, რომლებიც მიჩნეულია მეგრულ გვარსახელთა მანარმოებლებად: **-ია < -იან // ი-ა < ე-ა, -უა < უ-ა // -უ-ა < ო-ა, -ვა, -ში, -სქირ, -სქუა, -ბერი < ბერი;**

4. აღნიშნული სუფიქსები ქართული წარმოშობისაა და მათ შორის **არ დასტურდება აფხაზური წარმომავლობის არცერთი მაგვარსახელებელი დაბოლოება**, რაც მიუთითებს იმაზე, რომ დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე ქართული მოსახლეობა იმ დროს ბლომად იყო და ატარებდა გვარსახელთა ეროვნულ მოდელებს. იმდროინდელი და ამჟამინდელი მორფოლოგიური ინვენტარის შედარება არ ქმნის არავითარ სხვაობას. ეს ადასტურებს იმ ფაქტს, რომ XVI-XVIII საუკუნეებში შედგენილი საეკლესიო საბუთები აბსოლუტური სიზუსტით ასახავენ ქართველურ სინამდვილეს.

ნათია კანჭიაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

1918-1921 წლების ქართული პოლიტიკური მჭვრემტყველებითი ტექსტების კრიტიკული დისკურსის ანალიზი (კდა)

თანამედროვე სამყაროში სულ უფრო აქტუალური ხდება პოლიტიკური ტექსტების კვლევა. ანალიზებენ სხვადასხვა რანგის პოლიტიკურ მოღვაწეთა გამოსვლებს, დებატებს, წინასაარჩევნო პროპაგანდასა და სხვა ტიპის პოლიტიკურ ტექსტებს. ამგვარი ტექსტების მთავარი მიზანი, როგორც წესი, საზოგადოებრივი აზრით მანიპულაციაა. კრიტიკული დისკურსის ანალიზი საშუალებას გვაძლევს გამოვავლინოთ სწორედ მსგავსი შემთხვევები.

მოხსენების ფარგლებში მიმოვიხილავთ საკითხის გარშემო არსებულ ნაშრომებს, რომელთაგან განსაკუთრებით საყურადღებოა: მ. ა. კ. ჰალიდის, ნ. ფერკლაუფისა რ. ვოდაკისა და სხვა მეცნიერებთა კვლევები. საკვლევ კორპუსად ავირჩიეთ ქართველ პოლიტიკოსთა 1918-1921 წლების საჯარო გამოსვლის სიტყვები, მათ შორის: მიხეილ მაჩაბლის, ნოე ჟორდანიას, კარლო ჩხეიძის, გრიგოლ ლორთქიფანიძის, შ. მესხიშვილის, ნ. იმნაიშვილის, ივ. გობეჩიას, სპ. კედიას, ივ. გომართელის და სხვათა პოლიტიკური მჭვრემტყველების ნიმუშები. მ. ა. კ. ჰალიდის თეორიის მიხედვით, სტილისტური ანალიზის პროცედურა შეიძლება დაიყოს სამლოგიკურად გამიჯნულ ფაზად: ანალიზი, ინტერპრეტაცია და შეფასება. ენას აქვს მეტა-ფუნქციები, რომლებიც ყველა ენისთვის არის თანდაყოლილი. მეტა-ფუნქციები, თავის მხრივ, მოიცავს იდეურ ფუნქციას, ინტერპერსონალურ ფუნქციას და ტექსტუალურ ფუნქციას. ჩვენ მიერ შერჩეული პოლიტიკური ტექსტები სწორედ ამ ფუნქციების მიხედვით გავანალიზებთ.

ასევე ერთმანეთს შევუდარებთ თითოეული ტექსტის თავისებურებანი. მ. ა. კ. ჰალიდის სისტემური ფუნქციონალური გრამატიკის მიხედვით, შეგვიძლია შევაჯამოთ ქართველი პოლიტიკოსების საჯარო გამოსვლის სიტყვების ძირითადი თავისებურებანი. კვლევის საფუძველზე გამოვიტანეთ დასკვნები, რომლის მიხედვით, 1918-1921 წლების ქართველი პოლიტიკოსების საჯარო გამოსვლის სიტყვები მნიშვნელოვან მჭე-

ვრმეტყველებით ნიმუშებს წარმოადგენენ. საანალიზო მასალა ასახავს იმდროინდელ პოლიტიკურ პროცესებსა და აქვს დიდი ისტორიული ღირებულება, რაც წარმოჩინდა მათი შესწავლის პროცესში.

ავტორები ეფექტურად იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებებს თავიანთი გამოსვლების წარსამართად. კრიტიკული დისკურსის ანალიზით შეგვიძლია დავადგინოთ მიმართება ენას, იდეოლოგიასა და ძალაუფლებას შორის. ის გვაძლევს კვლევის ახალი მეთოდის გამოყენების საშუალებას, რათა შევისწავლოთ პოლიტიკური გამოსვლის სიტყვები. ამდენად, ღირებულება, მეტი ყურადღება მივაქციოთ 1918-1921 წლების ქართული პოლიტიკური მჭევრმეტყველების ფუნდამენტურ კვლევას კრიტიკული დისკურსის ანალიზის თვალსაზრისით.

რუსუდან კვარაცხელია

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო

მეტაფორა XX საუკუნის ქართულ კინოში

ახალი, XXI საუკუნის გადმოსახედიდან, მეტად აქტუალურია გაანალიზდეს XX საუკუნის კინემატოგრაფის ზოგიერთი მთავარი ასპექტი, რომლებიც ისტორიული მოვლენების, მომხდარი და მიმდინარე პროცესების საკმაოდ მოცულობით სურათს ასახავენ. სწორედ 60-80-იან წლებში მთელი სიძლიერით გამოიკვეთა რიგი ტენდენციები, რომლებიც ისტორიული მოვლენებისადმი დამოკიდებულების ცვლასთან იყო დაკავშირებული. ხელოვნების ამ დარგს უნდა გამოემყლავნებინა მეტი „ინტერესი ადამიანისა“ და მისი შინაგანი სამყაროსადმი.

ადამიანის შინაგანი სამყაროს ასახვის მცდელობამ იმოქმედა კინოპოეტიკაზე, მოახდინა სახვითი საშუალებების „სემანტიზაცია“, რამაც აქტუალური გახადა პირობითი – მეტაფორული ხერხების გამოყენება. პირველ რიგში, სწორედ ეს იძლევა საშუალებას განვიხილოთ 60-80-იანი წლები, როგორც არსებითად თავისებური ეტაპი ქართულ კინემატოგრაფიაში.

მოხსენებაში გაანალიზებული და დასაბუთებული იქნება კინოგამოსახულების სტრუქტურა, მისი სხვაობა ენობრივი სტრუქტურისგან. ერთმნიშვნელოვნად, კინემატოგრაფიული მეტყველება თავისთავადი მოვლენაა, რომელიც განსხვავდება ლიტერატურული მეტყველებისგან, თუმცა, ერთიცა და მეორეც აზროვნების პროცესის ფორმალიზაციის აქტებს წარმოადგენს. კინოენის განმარტების სხვადასხვა ნიშანდობლობა, რომლებიც შესწავლის ლინგვისტრუქტურულ დონეებზე პოულობს საყრდენს, უეჭველად, იდეურ-შინაარსობრივ სტრუქტურებთან პროდუქტიული შედარებისთვის ფილოსოფიურ-სემიტიკურ საფუძვლებს უნდა ეყრდნობოდეს. განიხილება მეტაფორის ზოგადი დახასიათება და კინემატოგრაფიაში მისი ისტორია, რომელიც კინოენის შედარებით შესაძლებლობათა თანდანიობითი ათვისების პროცესს ასახავს.

მეტაფორის მექანიზმი და მასში ჩადებული პოტენციური შესაძლებლობები ცნებების ექსტრაპოლაცია და საკმაოდ ღრმა შეფასების მიცემის საშუალებას იძლევა. აქ ჩანს, თუ როგორ მყლავნდება მეტაფორის კავშირი მითოლოგიურ აზროვნებასთან და ტრანსფორმაციას განიცდის ხალხური ცნობიერების სიღრმეში. მეტაფორა საკვანძო ცნება ხდება შემოქმედებითი აზროვნების პროცესის განხილვისას, კონცეპტუალური სისტემების აგებისას. კინემატოგრაფიული მეტაფორის პრინციპების გამოვლენა კინომცოდნეობის ფილოსოფიასთან და ფილოლოგიასთან დაახლოების ჭრილში ხდება. კინოს შემსწავლელ მეცნიერებაში მეტაფორა განიხილება, როგორც ისტორიულად ცვალებადი და მოძრავი ცნება.

მოხსენებაში გავაანალიზებთ კინემატოგრაფიაში არსებულ მეტაფორის კატეგორიებს (პლასტიკური, დრამატული, იდეოლოგიური), ასევე, მის ზოგიერთ სახეს (ვიზუალურ-ხილული, აკუსტიკურ-ვერბალური), აგრეთვე მეტაფორა-დეტალს, კადრსშიდა მეტაფორას, მეტაფორა-კადრსა ან მეტაფორა-სამონტაჟე ფრაზას, მეტაფორა-ეპიზოდს, მეტაფორების ჯაჭვს ფილმის მხატვრულ ქსოვილში და მეტაფორა-ფილმს. ყურადღება დაეთმობა XX საუკუნის მნიშვნელოვან ისტორიულ პერიოდებს, როდესაც, მეტაფორა განიხილებოდა, როგორც მხატვრული აზროვნებისა და შემოქმედების უმნიშვნელოვანესი ელემენტი.

მარიამ კილანავა

ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო

ადაპტირებული მხატვრული ლიტერატურის მნიშვნელობა ქართულის, როგორც უცხო ენის სწავლების პროცესში

უცხო ენის სწავლების პროცესში ადაპტირებული ლიტერატურის გამოყენების საკითხი თანამედროვე სამეცნიერო საზოგადოებაში მეტად აქტუალურია. სამეცნიერო ლიტერატურის მიხედვით მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება მხატვრული ლიტერატურის გამოყენებას როგორც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სასწავლო რესურსს უცხო ენის შესწავლის პროცესში. მეცნიერები მიიჩნევენ, რომ ადაპტირებული ლიტერატურის გამოყენება სწავლებისას ხელს მნიშვნელოვნად უწყობს ახალი ლექსიკური მარაგის ეფექტურ შესწავლას. ამასთან ერთად, ექსტენსიური კითხვისთვის გამიზნული ადაპტირებული ლიტერატურის გამოყენებას სწავლების პროცესში სხვა ლინგვისტური და კულტურული არგუმენტებიც ამყარებს: *ლინგვისტური არგუმენტები* - დამატებითი საკითხავი ლიტერატურა (ადაპტირებული სახით ენის ფლობის ყოველი დონისთვის) ექსტენსიური კითხვისთვის ქმნის შესაძლებლობას, ამაღლდეს ენის შემსწავლელის ზოგადი ენობრივი კომპეტენცია და გაიზარდოს ახალი ლექსიკური მარაგის უკეთ დამახსოვრების შესაძლებლობა; *კულტურული არგუმენტი*: შემსწავლელს მიეცეს საშუალება უკეთ გაეცნოს შესასწავლი ენის კულტურას და უკეთ ინტეგრირდეს მის სივრცეში. ლინგვისტურ თუ კულტურულ გამოწვევებს დღეს არსებული ქართულის, როგორც უცხო ენის სწავლებისთვის გამიზნული სხვადასხვა რესურსი გარკვეულწილად პასუხობს. როგორც ნესი, ქართულის, როგორც უცხო/მეორე ენის შესწავლა ხდება სხვადასხვა მიზეზით: 1. საკომუნიკაციო მიზნებისთვის, 2. საქმიანი და პირადი ურთიერთობებისთვის, 3. პროფესიის დასაუფლებლად 4. ქართულ საზოგადოებაში ინტეგრირებისთვის, ან 5. უკვე დავიწყებული მშობლიური ენის ხელახლა შესასწავლად. ზემოთ აღნიშნული მიზეზებიდან გამომდინარე ქართულის, როგორც უცხო ენის სწავლების სამიზნე ჯგუფები განსხვავდება ერთმანეთისგან. დღეს არსებულ სასწავლო რესურსთა დიდი ნაწილი დაკომპლექტებულია ქართული ენის გრამატიკული მასალით და საკითხებად დაყოფილი სასაუბრო თემებით. სწავლების პროცესში გამოიყენება მცირე მოცულობის თემატური, ინფორმაციული ხასიათის ტექსტები და დიალოგები. თუმცა უცხო ენის შესწავლის გრკვეულ ეტაპზე, შემსწავლელისთვის, მათი გაცნობა უინტერესო ხდება და იქმნება საჭიროება ახალი, დამატებითი საკითხავი მასალის არსებობისა. ენის ფლობის ზოგადევეროპული ჩარჩოს მიხედვით ადაპტირებული ქართული მხატვრული ლიტერატურა, საკითხავი მასალის სახით, ჯერ არც ერთ სასწავლო რესურსს არ გააჩნია, შესაბამისად ეს ერთ-ერთ გადასაჭრელ ამოცანად ისახება ქართული ენის სწავლების სრულყოფის საქმეში.

მარიამ მათიაშვილი, ანა კოლხიდაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ქართული მართლწერის შემოწმებალი – შაქმის ტექნოლოგია და გამოწვევები

ბუნებრივი ენის კომპიუტერული დამუშავების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა შექმნა ისეთი ტექნოლოგიისა, რომელიც შესაძლებელს გახდის ავტომატურად შემოწმდეს და გასწორდეს შეცდომები ნებისმიერი ჟანრის დანერილ ტექსტში. აღნიშნული ტექნოლოგიის მნიშვნელობა დიდია, რამდენადაც ენასთან დაკავშირებული სხვა უფრო მაღალტექნოლოგიური პროდუქტის შესაქმნელად **სწორი ენობრივი ბაზა** საჭირო.

დანერილ ტექსტში შეცდომები შესაძლოა სხვადასხვა ტიპისა იყოს, მაგალითად:

- ა) სწრაფი ბეჭდვის დროს გამონეწეული **შემთხვევითი შეცდომები**; (მაგალითად, „ტმა“ – „თმის“ ნაცვლად);
- ბ) **გრამატიკული შეცდომები** სიტყვის ფარგლებში (მაგ., *კარქათ* – *კარგად* და *მისთ.*);
- გ) **სინტაქსური შეცდომები**.

აქედან გამომდინარე, წერილობითი ტექსტის ავტომატურად შემოწმებისა და შემსწორების ტექნოლოგიაზე მუშაობისას, პირველ რიგში, გასათვალისწინებელი და განსასაზღვრია, რა ტიპის შეცდომებზე ხდება მუშაობა – **შემთხვევითზე, მორფოლოგიურზე თუ სინტაქსურზე**.

ჩვენი კვლევის მიზანი ორივე მიმართულებით მუშაობაა – უნდა შეიქმნას, როგორც **მორფოლოგიური**, ისე **სინტაქსური მართლწერის შემმოწმებელი (ე.წ. „სპელჩეკერი“)**. ამჟამად, მუშაობა მიმდინარეობს მორფოლოგიური შეცდომების ავტომატური ამომცნობის შექმნაზე; ეს კი, როგორც აღინიშნა, საკმაოდ რთული პროცესია, რამდენადაც ამ ტიპის ტექნოლოგიის შექმნისათვის საჭიროა კონკრეტული ენის სპეციფიკის გათვალისწინება, მხედველობაში მიღება იმისა, თუ რამდენად მდიდარია კონკრეტული ენა მორფოლოგიურად.

აღნიშნული მიზნის მისაღწევად არსებობს სხვადასხვა ინტერდისციპლინური მეთოდები თუ მიდგომები, რომლებიც მოითხოვს ლინგვისტიკისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების ინჟინრების ერთად მუშაობას. ლინგვისტიკის იმდენად, რამდენადაც, საჭიროა ენაში არსებული წესების ალგორითმებთან ჰარმონიზაცია. ამავე დროს, ბევრი ენისთვის საკმაოდ ეფექტურად მუშაობს **მანქანური სწავლების** მეთოდი, თუმცა ამისათვის საჭიროა ძალიან დიდი მოცულობის სწორი ტექსტური ბაზა, რაც ქართულისთვის, ემ ეტაპზე ძნელად მოსაპოვებელია: ინტერნეტში ხელმისაწვდომი ტექსტების ლია რესურსიც, ხშირ შემთხვევაში, შეცდომების შემცველია.

შესაბამისად, ჩვენ შევიმუშავეთ უფრო კომპლექსური მეთოდი, რაზეც ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა, კერძოდ, გარდა იმისა, რომ შეიქმნა მორფოლოგიური წესების ალგორითმები, ასევე მიმდინარეობს დიდი რაოდენობის სწორი სიტყვაფორმების დაგროვება ბაზაში. თითოეული სიტყვისთვის ჩვენ მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიით ავტომატურად ხდება მისი ფორმების გენერირება. ამ მეთოდს ეწოდება სიტყვათა ფორმირების (**word formation**) მეთოდი, ალგორითმს ნასწავლი აქვს ზოგადი მორფოლოგიური წესები მეტყველების ყველა ნაწილისათვის და ფუძის მითითებით ახდენს სიტყვის მთელი პარადიგმის აგებას, ასევე, გამოყოფს სიტყვის ძირს, ფუძეს, ლემას, მიუთითებს მეტყველების ნაწილს და აგენერირებს დამხმარე ფორმებსაც, მაგ., *ლამაზია* - ტიპის ფორმას.

ამდენად, პროექტი კვლევისა და დამუშავების პროცესშია, ვიმედოვნებთ, რომ უკვე რამდენიმე თვეში შევძლებთ კონკრეტული პროდუქტის წარდგენას და დეტალურ აღწერას ჩატარებული სამუშაოსა და გამოყენებული მეთოდოლოგიის შესახებ.

კვა მისურაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ქართველი მუსლიმები საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის აჭარაში

XIX საუკუნის განმავლობაში მიმდინარე რუსეთ-თურქეთის ომების შედეგად ქართული მიწების დიდი ნაწილი რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში მოექცა. 1878 წელს ბერლინის საერთაშორისო კონგრესზე მიღებული ტრაქტატის შედეგად „ბრწყინვალე პორტამ“ რუსეთს დაუთმო ბათუმის ოლქი. ამ ფაქტმა ხელი შეუწყო ქართველი ერის კონსოლიდაციას, რომლის უმთავრესი პირობა იყო ენისა და ტერიტორიის ერთობა.

ქართული ენა გახდა ყველა სარწმუნოების ქართველის დამაკავშირებელი რგოლი. რუსეთის მიერ აჭარის შემოერთებას მოჰყვა მუსლიმი ქართველების ოსმალეთში გადასახლება-მუჰაჯირობა, რასაც ხელს უწყობდა როგორც რუსეთი, ასევე ოსმალური აგენტურა.

ჩემს მოხსენებაში განხილული იქნება ბათუმის ოლქში მცხოვრები ქართველი მუსლიმების იდენტობის ფორმირების პროცესში წამოჭრილი პრობლემები და ქმედებები საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის პერიოდში. პრობლემები, ძირითადად, დაკავშირებული იყო პროთურქულად განწყობილ ქართველ მუსლიმებთან. მართალია, მოსახლეობის ეს ნაწილი უმცირესობაში იყო, მაგრამ ისინი საკმაოდ სახიფათო იყვნენ. მათ ქართული ჯარის წინააღმდეგ ბრძოლის გამოცდილებაც ჰქონდათ. სწორედ მათ შექმნეს ე.წ. „ჩეტნიკთა“ რაზმები და ოსმალურ ჯართან ერთად ებრძოდნენ დანარჩენ ქართველებს.

პროთურქული ქართველი მუსლიმი მოსახლეობის კეთილგანწყობის მოპოვება საკმაოდ რთული იყო. ასეთ პირობებში განსაკუთრებული სიფრთხილით უნდა ემოქმედა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ხელისუფლებას. მიუხედავად იმისა, რომ ამ საკითხის გარშემო მრავალი კვლევა ჩატარდა, დაიბეჭდა მრავალი სტატია, აქტუალობა მას დღესაც არ დაუკარგავს. ქართველი მოსახლეობის ნაწილში ისინი დღესაც არ აღიქმებიან ეთნიკურ ქართველებად და ერთიანი ეროვნული იდენტობის ნაწილად. მათ ისლამურ სარწმუნოებას თურქულ იდენტობასთან აიგივებენ. ხშირ შემთხვევაში კი ამას გარეშე ძალებიც უწყობენ ხელს. ისტორიული განვითარების პროცესში გამუდმებით ყალიბდება მეხსიერების ახალი მოდელები. აქედან

გამომდინარე, თითოეულ ერს ახასიათებს სხვადასხვა იდენტობა, რომლებიც შინაგანი ან გარეგანი ძალების ზემოქმედებით იცვლებიან დროისა და ადგილის შესაბამისად.

ჩემი მიზანია, კიდევ ერთხელ განვიხილო ქართველ მუსლიმთა იდენტობის ფორმირების პროცესი ისტორიულ ჭრილში, შევიტანო მცირე წვლილი ამ საკითხის ირგვლივ მოსახლეობის ცნობიერების დონის ამაღლებაში.

ჩემ მიერ განხორციელებული კვლევა, ძირითადად, საარქივო მასალაზეა დაფუძნებული. თუმცა, ასევე, დავიხმარე ამ თემის გარშემო არსებულ სამეცნიერო ლიტერატურასაც, მოგონებებს, ჩანაწერებს, პერიოდიკაში დაბეჭდილ სტატიებს.

ნისო მისხი

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, საქართველო

ნესტან-ნენე კვინიკაძის მოთხრობის სტილი და თარგმანში მისი შენარჩუნების სირთულეები

თარგმანი, ზოგადად და მარტივად, არის აზრის ტრანსლაცია ერთი ენიდან მეორეზე. თარგმანის მიზანია, გაუგებარი გასაგები გახადოს. ასეთ შემთხვევაში თარგმანის ხასიათი იმაზეა დამოკიდებული, თუ რის გაგებინებას ცდილობს მთარგმნელი – განწყობის, აზრის, ფორმის და ა.შ. უამრავ ადამიანს მიაჩნია, რომ ეს სრულიად არ წარმოადგენს სირთულეს, თუმცა, სინამდვილეში თითოეული ნაწარმოები გარკვეული ემოციური და სტილისტური დატვირთვის მატარებელია; თარგმნის ეს სირთულეები წარმოადგენს ჩვენს საკვლევ თემას.

ნაშრომში გადმოცემულია ნესტან-ნენე კვინიკაძის მოთხრობის სტილი და განხილულია თარგმანში მისი შენარჩუნების სირთულეები. შესწავლილი გვაქვს ორი ნაწარმოები: „დისკოს ტრიალი, პარნასუს აპოლოები და ჯექსონები“, „Lee“ და მიმოხილულია, თუ რა სირთულეებს აწყდება მთარგმნელი. ჩვენი კვლევის შედეგად ირკვევა, რომ მიუხედავად უამრავი სირთულისა, მთარგმნელი ირინა მოდებაძე წარმოადგენს ტექსტის ადეკვატურ თარგმანს, ორიგინალთან ყველაზე დაახლოებულ ნიმუშს, რაც საკმაოდ იშვიათია რუსულად თარგმნილ პროზაში. ნაშრომში წარმოჩენილია ყველა სირთულე, რასაც მთარგმნელი აწყდება; როგორცაა, მაგალითად, ავტორის სტილისა და თავისებურების დაცვა, ყოველგვარი ტიპის ლაიტმოტივის შენარჩუნება, ისე, რომ არ დამახინჯდეს დედანი და მისი მუსიკალურ-რიტმული მხარე.

რამდენადაც ჩვენთვის ცნობილია, ქართულ სამეცნიერო სინამდვილეში არ განხორციელებულა თანამედროვე მწერლის ნესტან-ნენე კვინიკაძის ნაწარმოებების თარგმნის სირთულეების შესწავლა-განხილვა, ამდენად, ჩვენი კვლევა სიახლეს წარმოადგენს.

ნაშრომის აქტუალურობა განსაზღვრულია შემდეგი გარემოებით: ნესტან-ნენე კვინიკაძე თანამედროვე ქართული პროზის წარმომადგენელია, მას საკუთარი სტილი და უამრავი თავისებურება გააჩნია, თუმცა, ეს ყველაფერი მთარგმნელი ირინა მოდებაძისათვის არც ისე რთული აღმოჩნდა: მან ბუნებრივად შეძლო ყველა ნიუანსის გადმოტანა რუსულ ენაში.

ვფიქრობთ, კვლევის საბოლოო შედეგები გარკვეულწილად გაამდიდრებს არსებულ გამოკვლევებს თარგმანის სფეროში.

გვიად მირცხულავა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

პოსტსაბჭოთა სავაჭრო სივრცეები: სოციალური კავიტატის როლი სავაჭრო იერარქიაში

წინამდებარე ნაშრომი იკვლევს თბილისის „ლილოს“ ბაზრობაზე მომუშავე მოვაჭრეების კულტურულ-სოციალური ურთიერთგაცვლის ფრაგმენტს. აღნიშნული ბაზრობა მდებარეობს საქართველოს დედაქალაქის თბილისის გარეუბანში, დაახლოებით ნახევარი საათის სავალზე თბილისის ცენტრალური სადგურიდან. ეს არის საბითუმო და საცალო ვაჭრობის ცენტრი. ჩემი კვლევის ინტერესი არის ბაზრობაზე ადგილობრივ

მენარმეებს შორის არსებული ურთიერთობები, მოვაჭრეები რომლებიც, ერთის მხრივ, არიან ერთმანეთის კონკურენტები, მეორე მხრივ, ერთმანეთის კლიენტები და არსებობის მნიშვნელოვანი წყარო.

„ლილოს“ ბაზრობა სამხრეთ კავკასიაში ყველაზე დიდი საბითუმო სავაჭრო ცენტრია და ის ემსახურება არა მარტო საქართველოს რეგიონებს, არამედ ძალიან დიდ როლს ასრულებს მთელს კავკასიის რეგიონში, ის მნიშვნელოვანი საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრია და დაკავშირებულია გლობალურ სასაქონლო ბრუნვა-სთან. მყიდველები აქ მოდიან აზერბაიჯანიდან, სომხეთიდან, რუსეთიდან (ძირითადად, ჩრდილოეთ კავკასი-იდან) და ა.შ.

ამ ბაზრობის აქტიური ფუნქციონირება დაინყო საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ და მალევე გახდა დომინანტი რეგიონში. მან გაუძლო მთავრობების და კანონების ცვლილებებს, რაც ძალიან რთულ ეკონო-მიკურ გარემოში საკმაოდ გასაკვირია სხვა, შედარებით სუსტი სავაჭრო ობიექტების გაქრობის ფონზე. სა-ინტერესოა, როგორ შეძლო ამ ბაზრობამ გადარჩენა, უფრო მეტიც – განვითარება; ამ ეტაპისათვის ლილოს ბაზრობის სატელევიზიო არხიც ფუნქციონირებს.

ბაზრობის მმართველი სტრუქტურა ხელს არ უშლის მენარმეების საქმიანობას, რომლებიც მხოლოდ ყოველთვიურად იხდიან გადასახადებს. მოვაჭრეები თავად ეძებენ ვაჭრობის გზებს, აქ თქვენ ნახავთ სხვა-დასხვა სავაჭრო ობიექტებს, სადაც წარმატებულ მოვაჭრეებს საქონელი ჩამოაქვთ სხვადასხვა ქვეყნებიდან, გადამყიდველებს, რომლებიც იძენენ მათგან ამ საქონელს და, ასევე, წვრილმან მოვაჭრეებს, რომელთაც არ აქვთ რაიმე სახის ოფიციალური ნებართვა და ისინი დამოკიდებული არიან ძლიერ მოვაჭრეებზე. ეს ადამიან-ები ცდილობენ, ერთმანეთს დაეხმარონ, მათი არსებობა ყოველდღიური ბრძოლაა სახელმწიფო თუ საერთა-შორისო რეგულაციებთან. ჩემი ინტერვიუებების უმრავლესობა უკმაყოფილოა სახელმწიფო კანონებითა და რეგულაციებით, ხშირ შემთხვევაში, ისინი სახელმწიფოს „მტრად“ განიხილავენ, რომელიც ცდილობს ხალხის-გან ფულის გამოძალვას ცდილობს, ეს კი ხდება მათთვის „არაფორმალური“ ვაჭრობის ერთ-ერთი მიზეზი.

ჩემი აზრით, არაფორმალური ურთიერთობები არის წყარო და ერთადერთი გზა გადარჩენისთვის, რო-გორც მოცემული ბაზრობის, ასევე მსგავსი ტიპის სავაჭრო ცენტრებისათვის. ეს ურთიერთობები ადგილობ-რივი ეკონომიკური სისტემის მაგალითია.

ჩემი კვლევის ძირითადი მეთოდებია: თვისებრივი კვლევის მეთოდი, დაკვირვება, მონაწილე დაკვირვე-ბა, ინტერვიუ: ფორმალური და არაფორმალური. ასევე, რაოდენობრივი კვლევა, რომელშიც მონაწილეობას იღებდნენ ჩემი კოლეგებიც.

ივანე მჭედელაძე

ივანე კავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ადმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის: საქართველოს კულტურული სახის აღქმის პარადიგმაში უკრაინაში

ინტერდისციპლინურ ჰუმანიტარულ კვლევებში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა კულტურათ-შორის კომუნიკაციებს, სხვადასხვა კულტურული გადმოსახედიდან დანახულ ურთიერთაღქმის პრობლემებს.

წინამდებარე კვლევის მიზანია, შევისწავლო საქართველოს კულტურული სახის ჩამოყალიბებისა და მისი აღქმის ინტერდისციპლინური პარადიგმები უკრაინულ ცნობიერებაში, განვსაზღვრო საქართველოს, როგორც „უცხო“ კულტურული სახის ევოლუცია უკრაინაში შუასაუკუნეებიდან მოყოლებული პოსტსაბჭო-თა/პოსტკოლონიური ეპოქის ჩათვლით.

საკვლევად შერჩეულ მრავალფეროვან და რეპრეზენტაციულ ემპირიულ მასალზე (*ისტორიოგრაფია, მხატვრული და პუბლიცისტური ლიტერატურა, ლიტერატურათმცოდნეობითი ნაშრომები*) დაკვირვებით იკვეთება საკმაოდ აქტუალური კულტუროლოგიური პრობლემა: საქართველო – აღმოსავლური თუ დასავ-ლური კულტურის ნაწილი? აღნიშნული საკითხის გასაანალიზებლად ლიტერატურულ კომპარატივისტიკა-ში დამკვიდრებული კულტურულ-ისტორიული, ჰერმენევტიკული და შედარებითი მეთოდების დახმარებით შესწავლილ იქნა ის ზოგადი მიზეზები, რომლებიც განაპირობებენ ცნებათა – დასავლური და აღმოსავლური კულტურების აღქმის პრობლემებს უკრაინულ ნარატივში. ვფიქრობ, აღნიშნულ კონტექსტში უფრო მკაფი-ოდ იკვეთება საქართველოს სახის აღქმის კულტუროლოგიური პრობლემები.

სამეცნიერო ლიტერატურაში აღიარებული მოსაზრების თანახმად, უცხო შესახებ წარმოდგენის შექ-მნაში ლიტერატურა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია. მოხსენებაში ასევე განვიხილავ ეთნოსტერეოტი-პების ფორმირების პროცესებს ქართულ თემაზე შექმნილ ნაწარმოებებში – რომანტიზმის ეპოქიდან პოსტ-

საბჭოთა პერიოდის ჩათვლით, მისი ევოლუციის დომინანტურ მარკერებს (ეთნოკულტურული იდენტობა, ეროვნული ხასიათი, ეროვნული მენტალობა და სხვ.).

კვლევის შედეგად ვლინდება უკრაინაში საქართველოს კულტურული სახის აღქმის მთელი რიგი საკვანძო საკითხები: შუა საუკუნეებისთვის დამახასიათებელი ქრისტიანული, რელიგიური იდენტობის პარადიგმათა არსებითი ცვლილება/გარდაქმნა მეცხრამეტე საუკუნეში. ამ პერიოდში იკვეთება ისტორიული, სამეცნიერო-კულტურული და ლიტერატურული ფაქტორები „კავკასიური ხიდის“ (ლ. გრიციკი) ფუნქცია, რაც გულისხმობს დასავლეთსა და აღმოსავლეთს შორის მდებარე შუალედურ კულტურულ ზონას.

მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ქართული ლიტერატურის აღქმის ტენდენციებიც (მაგ.: „ვეფხისტყაოსნის“ სიუჟეტის პრობლემა და სხვ. უკრაინულ ლიტერატურათმცოდნეობაში). სამეცნიერო ორიენტაციისტიკაში ქართველოლოგიური მასალების გამოჩენამ ერთგვარად გაამყარა წარმოდგენა საქართველოზე, როგორც ქრისტიანული აღმოსავლეთის ქვეყანაზე. საინტერესოა საქართველოს კულტურული იდენტობის აღქმა, უკრაინელი მოდერნიზატების თეორიულ ნააზრევთან ტიპოლოგიური მიმართებით.

კვლევის მიხედვით დგინდება, რომ გლობალიზაციური ნარატივების, კულტურული კონტექსტის ცვლილებების მიუხედავად, ეს მიზეზები მეტ-ნაკლებად ახდენენ გავლენას თანამედროვე/პოსტსაბჭოთა პერიოდზე დაკვირვების შედეგადაც.

თამარ ნამბლაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

მითოსი კროსკულტურულ ჭრილში

მოცემული კვლევა ეხება სხვადასხვა კულტურის მითოლოგიური სისტემების ელემენტებში არსებულ მსგავსებებს. წარმოდგენილი მასალა კულტურის კვლევების კუთხით არის გააზრებული, რაც ხელს უწყობს საკითხის ახლებურ ხედვას. ყოველი ახალი კვლევა განსხვავებულ ინფორმაციას გვანვდის, რაც თავად მითის მრავლისმომცველი და მოქნილი ბუნებითაა განპირობებული. ნაშრომის მიზანია მსგავსი მითოსური სახეების გამოკვეთა და იმ განსხვავებების ასახვა, რომლებიც კონკრეტულმა კულტურამ შემოიტანა; ასევე, იმ ელემენტების ხაზგასმა, რომლებიც მითოსურმა პერსონაჟმა კულტურის ცვლილებასთან ერთად შეიძინა ან დაკარგა. აგრეთვე, მითოსური ელემენტის საერთო/გაზიარებული სახის გამოყოფა მეზობელ კულტურებში. კვლევისას, ძირითადად, გამოყენებულია ისტორიულ-შედარებითი ანალიზის მეთოდი, ასევე დიფუზიონიზმი, როგორც თეორიული ჩარჩო. საკვლევ მასალას წარმოადგენს მითები და ის ზღაპრები, რომლებიც მითიდან აღებულ სანყისებს შეიცავს. დიფუზიონისტური თეორიის ფარგლებში შესწავლილია მითოსური პერსონაჟები: დაევა-დევი, ეშაპი-ვიშაპი-გველეშაპი და კიკიმორა. მათი შესაძლო წარმოშობის ადგილი, განვითარება და სხვადასხვა კულტურაში გავრცელების შედეგად მიღებული მახასიათებლები. კონკრეტული მითოსური პერსონაჟების გარდა საერთო მახასიათებლები ასევე გამოკვეთილია ბერძნულ მითს („ჰერო და ლეანდრი“), ქართულ ლექსსა („თავფარავნელი ჭაბუკი“) და ადიღურ ზღაპარს შორის.

კვლევის მეორე ნაწილში დახასიათებულია „კულტურის გმირის“ ზოგადი ხატი – განხილულია მსგავსებები ინდიელთა, ნუქსალკის (ბელა კულა) და ავსტრალიურ (გიფსლენდის) მითებს შორის. მოცემულია ვარაუდები საერთო მახასიათებლებთან დაკავშირებით. ამასთანავე, გაანალიზებულია ქართული, აფხაზური, ოსური, ადიღური „კულტურის გმირები“ და გაზიარებული ელემენტები. მოცემული მასალის საფუძველზე გამოკვეთილია საერთო კავკასიური „კულტურის გმირის“ სახე.

დიფუზიონისტური თეორიის ფარგლებში ჩატარებული კვლევის შედეგად გამოჩნდა, თუ რამხელა გავლენას ახდენს კონკრეტული, მიმღები კულტურა მის მიერ შეთვისებულ მითოსურ ელემენტზე. შეიძლება შეიცვალოს ელემენტის აღქმა (პოზიტიურიდან ნეგატიურისკენ ან პირიქით), ელემენტის გარკვეული ასპექტები.

მითოსური ელემენტი შეიძლება ასიმილირდეს მოცემულ კულტურასთან და მისი მითოლოგიის აუცილებელ შემადგენელ ნაწილად იქცეს. კვლევის მეორე ნაწილში განხილული „კულტურის გმირის“ სახე მრავალფეროვანი ინფორმაციის შემცველი აღმოჩნდა თავად კულტურასთან დაკავშირებით – ის შეიძლება მიუთითებდეს ტოტემურ წინაპარზე, ასახავდეს კონკრეტულ რეგიონში არსებულ მჭიდრო ურთიერთობებს, მსგავს ან გაზიარებულ ფასეულობებს, კონკრეტული კულტურისთვის დამახასიათებელ სპეციფიკურ ნიშნებს.

ბიორგი ომსარაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მცდელობები ჩრდილოეთ კავკასიაში 2000-იან წლებში

1990-იან წლებში, საერთო კავკასიური ისლამური სახელმწიფოს შექმნის იდეის პროპაგანდა კავკასიაში მოქმედმა ეთნიკურად არაბმა, მათთან მჭიდრო კონტაქტში მყოფმა ჩეჩენმა და ჩრდილოეთ კავკასიელმა საველე მეთაურებმა დაიწყო. მათმა ნაწილმა ალ-ქაიდას ემისრებთან მჭიდრო კონტაქტი დაამყარა. კავკასიელ ისლამისტთა პოლიტიკური მიზნები გასცდა ჩეჩენეთს. მათი ნაწილი აცხადებდა, რომ უნდა შექმნილიყო საერთო კავკასიური ისლამური სახელმწიფო, რომელიც შარიათზე იქნებოდა დაფუძნებული. პირველ ეტაპზე ჩეჩენეთისა და დაღესტნის ერთიანი ისლამური სახელმწიფოს იდეა წამოიჭრა და არაბმა და ადგილობრივმა ისლამისტმა ლიდერებმა პროპაგანდისტული მუშაობა დაიწყეს დაღესტნის მაღალმთიან რაიონებში, სადაც, ძირითადად, ხუნძები (ავარები) სახლობენ. კადარის ზონაში მდებარე სოფლებში ყარამახში და ჩაბანმახში შეიქმნა რადიკალური ისლამისტური ჯამაათები.

1999 წელს შამილ ბასევისა და ემირ ხატაბის მეთაურობით „ისლამის საერთაშორისო მშვიდობისმყოფელთა ბრიგადა“ დაღესტნელ მოჯაჰედებთან ერთად შეიჭრა დაღესტანში და ე.წ. დაღესტნის ისლამური ჯამაათის დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, რაც მიზნად ისახავდა კავკასიაში დამოუკიდებელი ისლამური სახელმწიფოს შექმნას. აღნიშნული ქმედებები და შემდეგ დაღესტანში განვითარებული კონფლიქტი ჩეჩენეთის მეორე ომის დაწყების ერთ-ერთი საფუძვლად იქცა რუსეთის ფედერაციის მხრიდან. ა. მასხადოვის მთავრობამ ვერ შეძლო აღმოსავლეთის ქვეყნებიდან დაფინანსებული და მართული ჯგუფების განეიტრალება, რომლებიც სეკულარული სახელმწიფოს ნაცვლად შარიათზე დამყარებულ საერთო კავკასიური სახელმწიფოს ჩამოყალიბების იდეას უჭერდნენ მხარს. იჩქერიის ლიდერების ლიკვიდაციის შემდეგ საერთო კავკასიური ისლამური გაერთიანების ჩამოყალიბების იდეა მეტად აქტუალური გახდა ე.წ. ახალი თაობის კავკასიელ ისლამისტთა შორის.

აღსანიშნავია, რომ ამ მოძრაობის ლიდერად კავკასიელი ისლამისტები მაინც ჩეჩენეთს – იჩქერიას ალიარებდნენ. ჩეჩენური წინააღმდეგობის ნაწილი მიიჩნევდა, რომ მათი ძალა არ იყოს საკმარისი დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში და მთელი ჩრდილოეთ კავკასია უნდა ჩართულიყო კონფლიქტში. კავკასიელი ჯიჰადისტების ნაწილმა (მაგ., ა. ასტემიროვმა, მ. ვაგაბომემა და სხვებმა) 1990-2000-იან წლებში რელიგიური განათლება მიიღეს პაკისტანსა და ახლო აღმოსავლეთის ისლამურ სასწავლებლებში. მათი ნაწილი სწავლის პერიოდში ექსტრემისტული იდეოლოგიის გავლენის ქვეშ მოექცა, სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ კი რელიგიური გაერთიანებები ჩამოაყალიბა და ე.წ. „სუფთა ისლამის“ ქადაგებას შეუდგა. სანყის ეტაპზე კავკასიურ აღმოსავლეთში განათლებამიღებული ისლამისტები მშვიდობიანი მეთოდებით მოქმედებდნენ და ღიად აცხადებდნენ, რომ კავკასიაში შარიათის დამყარება გრძელვადიანი პროცესი იქნებოდა და მოსახლეობაში ეტაპობრივად განხორციელდებოდა ქვეყნარტი ისლამის ქადაგება, რათა თავად გაეცნობიერებინათ ისლამური სახელმწიფოს შექმნის აუცილებლობა.

აღნიშნულმა ჯგუფებმა, 2000-იან წლებში რფ-ს სპეციალური სამსახურებისა და რეგიონის რესპუბლიკებში არსებული ხელისუფლებებისაგან შევიწროვების შემდეგ ძალისმიერი მეთოდებით განაგრძეს ბრძოლა, შეურთდნენ ჩეჩენ საველე მეთაურებსა და კავკასიაში მოქმედ ისლამისტურ ჯგუფებს ფედერალური ძალების წინააღმდეგ ბრძოლაში. ე.წ. ახალი თაობის ისლამისტებმა ჩეჩენი საველე მეთაურებისაგან მოითხოვეს ნაციონალისტური იდეების ჩანაცვლება ისლამისტურით, საერთო კავკასიური ისლამური სახელმწიფოს შექმნის გამოცხადება, სადაც ეთნიკურ წარმომავლობას არ ექნებოდა მნიშვნელობა და რელიგიის საფუძველზე გაერთიანდებოდნენ კავკასიელი მუსლიმები. აღნიშნული მიდგომა, მათი განმარტებით, გადაჭრიდა კავკასიის ეთნიკურ ჯგუფებს შორის არსებულ კონფლიქტებსა და დაპირისპირებებს.

ნანა პარინოსი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენელი ქალების ადგილი ამერიკულ საზოგადოებაში მე-19-20 საუკუნეებში

მოხსენებაში ვისაუბრებთ ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენელი ქალების როლის, წვლილისა და ადგილის შესახებ შეერთებული შტატების XIX-XX საუკუნის ისტორიაში, იქნება ეს რასობრივი, რელიგიური თუ ეროვნული უმცირესობა. პირველ ეტაპზე, საინტერესოა, დავაკვირდეთ როგორი იყო მათდამი დამოკიდებულება, ხსენებული პერიოდის ამერიკაში, განურჩევლად მათი საქმიანობის სფეროსი.

წინამდებარე კვლევაში ორი საკითხის ირგვლივ წარვმართავთ მსჯელობას: 1. ამერიკაში ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენელი ქალების ცხოვრება და პრობლემები; 2. იმიგრანტი ეთნიკური უმცირესობები; ამასთან, გავანალიზებთ ამონარიდებს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალების ლიტერატურული ნაწარმოებებიდან, რათა უკეთ გავიაზროთ მათი მდგომარეობა, იმ პრობლემათა სპექტრი, რასაც ისინი ყოველდღიურ ცხოვრებაში ეჯახებოდნენ, ასევე, მათდამი საზოგადოების დამოკიდებულება. კვლევის სწორი მიმართულებით წარსამართად, აუცილებელია, ვიცოდეთ თუ რა ადგილი ეკავათ ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენელ ქალებს მე-19-20 საუკუნეების ამერიკის შეერთებული შტატების რეალობაში. პირველ ეტაპზე დაკვირვებას ვინყებთ 8 ქალის მაგალითის განხილვით, რომელთაც განსხვავებული სოციალური სტატუსი, განათლება, პროფესია და წარმოშობა ჰქონდათ; მათ გარკვეული ღვაწლი მიუძღვით ქვეყნის წინაშე და, ამავდროულად, განსხვავებულ ეთნიკურ უმცირესობათა ტიპს განეკუთვნებოდნენ.

გამოყენებულმა კვლევის მეთოდებმა („კონტენტ ანალიზი“, რაოდენობრივი და თვისობრივი კვლევა) დაგვანახა, რომ მიუხედავად სხვადასხვა ტიპის დისკრიმინაციისა და შევიწროებისა, ამერიკაში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალები დაუღალავად შრომობდნენ საზოგადოებაში საკუთარი ადგილის დასამკვიდრებლად და, დიდი ძალისხმევით შედეგად, მაინც აღწევდნენ დასახულ მიზანს. აღნიშნულ ქმედებას მაგალითის ძალა აღმოაჩნდა, რამაც განაპირობა კიდევ უმცირესობათა ბედი და განსაზღვრა უმცირესობათა წარმომადგენელი ქალების მომავალი – მათ შეძლეს ამერიკულ საზოგადოებაში ღირსეული ადგილის დამკვიდრება.

ილია პაჭკორია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

სამეხუთე ბეკეტის „გოდოს მოლოდინში“: აბსურდის თეატრი?

ტერმინი აბსურდის თეატრი, პირველად, 1960 წელს თეატრის ცნობილმა კრიტიკოსმა, მარტინ ესლინმა გამოიყენა. იგი აღნიშნავს, რომ აბსურდის თეატრი არ წარმოადგენს რაიმე გამოკვეთილ ან მწყობრ თეატრალურ მიმდინარეობას და არც მის წარმომადგენლებად მიჩნეული დრამატურგების უმეტესობა მოიაზრებს საკუთარ თავს ამ სახელწოდების ქვეშ, არამედ ამ ტერმინით შეიძლება მოვიხსენიოთ ის პიესები, რომელთაც საერთო აქვთ აბსურდის თემა და მისი გამომხატვის არატრადიციული ფორმები.

ეს პიესები ეხება ადამიანის აბსურდულ, უმწეო ყოფას ამ გაუგებარ სამყაროში; მის გაუცხოებას ღმერთის, ერთმანეთისა და სამყაროსადმი. მაშინ, როცა ენა, ჩვეულებრივ, აზრის გადმოცემისა და ურთიერთგაგებინების საშუალებად მოიაზრება, მსგავსი პიესები ენის ამ ფუნდამენტურ ფუნქციას ეჭვქვეშ აყენებენ და წარმოაჩენენ მას, როგორც აზრის გაბუნდოვანებისა და ურთიერთგაუგებრობის საშუალებას. სემუელ ბეკეტის პიესაში „გოდოს მოლოდინში“, აბსურდის თემა გადაჯაჭვულია მოვლენათა შემეცნების პრობლემასთან. ის, რომ არაფერია ნათელი და ცალსახა ამ სამყაროში, ღიად თუ შენიღბულად თან გასდევს მთელს პიესას. უფრო მეტიც, ბეკეტის მიერ ისეა აგებული „გოდოს მოლოდინში“, რომ თვით მის ინტერპრეტაციაშიც კი იჭრება ასეთი წინააღმდეგობრიობა, რათა არაფერი გახდეს ცხადი და გარკვეული პიესის ადრესატისათვის. ეს მიდგომა ალბათ ყველაზე მეტად პიესის ორი მთავარი პერსონაჟის, ვლადიმირისა და ესტრაგონის დავებში იჩენს ხოლმე თავს.

მკითხველი თუ მაყურებელი ამკარად ვლადიმირის პოზიციაშია, რომელიც მუდამ საზრისს ეძიებს; ხოლო პიესის ავტორს, ძირითადად, ესტრაგონის პოზიცია უკავია, რომელიც მუდამ უპირისპირდება ყოველგვარ სიცხადეს. ბეკეტის ხედვით, უტყუარ დასკვნამდე მისვლის ყოველგვარი მცდელობა განწირულია მარცხისათვის.

ჩვენ შეგვიძლია დავეჭვდეთ კიდევ, რამდენად არის „გოდოს მოლოდინში“ აბსურდის თეატრი. ავტორის მსოფლხედვიდან გამომდინარე, ალბათ მართებულია, კატეგორიულად არ ვამტკიცოთ, რომ ეს პიესა აბსურდის დრამაა და მით უფრო არც ის, რომ – არაა. სწორედ ამ გაუგებრობაზე გადის ბეკეტისეული აბსურდის ტრაგიკომედია.

ნიკოლოზ ჟღანტი

კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, საქართველო

წეროს ღმრთისმშობლის სახელობის ეკლესიის წარწერები (პალეოგრაფიული და ისტორიულ-წყაროთმცოდნეობითი გამოკვლევა)

წეროს ყოვლადწმინდა ღმრთისმშობლის სახელობის ეკლესია მდებარეობს მდ. ტანას ხეობაში, ე. წ. „წეროს ხევში“. კომპლექსი შემალღებულ კლდოვან მასივზეა აგებული და შედგება ღვთისმშობლის სახელზე აგებული ჯვარ-გუმბათოვანი ეკლესიისგან, ჩრდილოეთით მიმდებარე ნმ. გიორგის სალოცავი, ხოლო სამხრეთით მინაშენია. მთავარი ტაძარი X საუკუნის II ნახ. – XI საუკუნის დასაწყისით თარიღდება. ცნობები წეროსხევის მონასტრის შესახებ ჩვენთვის ცნობილ წერილობით საისტორიო წყაროებში არ გვხვდება. სამეცნიერო ლიტერატურაც საკმაოდ ცუდად იცნობს ამ მონასტერს. მთავარი ტაძრის შელესილობამ შემოგვინახა 20-მდე სხვადასხვა ფერის საღებავით შესრულებული წარწერა, რომელთა ქრონოლოგიური ჩარჩოები XIII-XIX სს-ით შეიძლება განისაზღვროს. ამ წარწერათაგან სამეცნიერო ლიტერატურაში ცნობილია მხოლოდ ერთი – სამხრეთ კედლის შელესილობაზე შესრულებული ვინმე როსტევეანის მოსახსენებელი ნუსხური წარწერა, რომელიც წარწერებს შორის ყველაზე დიდი და მარტივად შესამჩნევია. ეს წარწერა პირველად სერგი მაკალათიამ ამოიკითხა და გამოაქვეყნა 1957 წლის ნაშრომში: „ატენის ხეობა (ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ნარკვევი)“.

ატენის ხეობის ძეგლებისა და წეროსხევის ეკლესიის მომდევნო პერიოდის მკვლევრებიც (ლ. ფრუიძე, თ. ფურცვანიძე, თ. ქარუმიძე, მ. შავიშვილი) მხოლოდ ამ წარწერას ახსენებენ, ძირითადად, ს. მაკალათიას ნაკითხვაზე დაყრდნობით. 2011 წლის 28 იანვარს, ქ. გორში, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის წმიდა მღვდელმონაშენი კირიონ მეორისადმი მიძღვნილ გორის მესამე სამეცნიერო კონფერენციაზე ვ. სილოგავამ წაიკითხა მოხსენება სათაურით „უცნობი წარწერები წეროს ღვთისმშობლის მიძინების ტაძრიდან“. სამწუხაროდ, მოხსენების გამოქვეყნება ცნობილ მეცნიერს არ დასცალდა. მოხსენება არც მის პირად არქივში მოიძებნა, რომელიც კ. კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნულმა ცენტრმა შეიძინა.

წეროსხევის ეკლესიას, წარწერების შესწავლის მიზნით სამჯერ – 2010, 2012 და 2014 წლებში ვესტუმრე. შედეგად შეიქმნა 20-მდე ფრესკული წარწერის პალეოგრაფიული პირი და ტექნიკური აღწერილობა. კვლევის შემდგომ ეტაპზე კი ჩატარდა წარწერების პალეოგრაფიული და ისტორიულ-წყაროთმცოდნეობითი ანალიზი. შედეგად გამოიკვეთა საინტერესო სიახლეები როგორც, კონკრეტულად წეროსხევის ეკლესიისა და მასთან დაკავშირებული პიროვნებების შესახებ, ასევე, ზოგადად, ატენის ხეობის ისტორიულ-გეოგრაფიული საკითხების შესახებ. ამათგან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია:

1. გამრეკელის მოსახსენებელი წარწერა, რომელიც უნდა იყოს XIII ს-ში მოღვაწე მეჭურჭლეთუხუცესი გამრეკელ თორელი. წარწერა, ასევე, უნდა შეიცავდეს ცნობებს თორელთა ფეოდალური სახლის უფლებების შესახებ ატენის ხეობაში XIII ს-ში.

2. XVI-XVII სს-ის მოსახსენებელი წარწერა, რომლის მიხედვითაც ვიგებთ წეროსხევის წინამძღვრის სახელს.

3. 1888 წლის წარწერა, რომელიც შეიძლება გვანვდიდეს ცნობებს ტაძრის თითქმის მესამედი ნაწილის დაზიანების მიზეზის შესახებ.

ირინე საგანელიძე*ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო***დამოუკიდებელი საქართველოს ქართული ხელოვნება – შალვა დადიანი
ქართული კინოსა და თეატრის შესახებ**

1918-1921 საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდის ქართული ხელოვნება თავისი მნიშვნელობითა და შინაარსით ინოვაციური ხასიათისაა და ქართული სახელმწიფოებრივი აზროვნების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ეტაპს წარმოადგენს. ამ პერიოდის ქართული ხელოვნება მრავალ საინტერესო კულტურულ მოვლენასთან არის დაკავშირებული და დამოუკიდებელი სახელმწიფოს, ქართველი ერის ნებისა და ინტერესების მატარებელია.

იმდროინდელ ქართულ კულტურაში, მძაფრი და საინტერესო პოლიტიკური პროცესების გავლენით, თავს იჩენს თვითმყოფადი, ძლიერ კულტურულ-ისტორიულ ტრადიციებზე დამყარებული ტენდენციები. ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწის, გამოჩენილი მწერლისა და დრამატურგის შალვა დადიანის დამოუკიდებელი საქართველოს თეატრისა და კინოს განვითარებასთან დაკავშირებული წერილები. მის პუბლიკაციებში ნათლად ჩანს, თუ რაოდენ დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს მწერალი ქართული კინოსა და თეატრის გააქტიურებასა და განვითარებას; შემუშავებული აქვს კონკრეტული სტრატეგია, რომელიც ხელოვნების ამ ორი დარგის მომავალს ეროვნულ ღირებულებებს უკავშირებს.

მწერალი მიმოიხილავს ევროპაში მიმდინარე თანამედროვე კულტურულ პროცესებს და თვლის, რომ ქართული კინო და თეატრალური ხელოვნების ჩამოყალიბების პროცესიც მსგავსი მიმართულებით უნდა წარიმართოს.

შალვა დადიანის წერილებში განსაკუთრებით ხაზგასმულია საოპერო თეატრის მნიშვნელობა, ეროვნული თემები კინოსა და თეატრში, კინემატოგრაფის ტექნიკური მხარე, კინოდარბაზების როლი საზოგადოების ესთეტიკური გემოვნების ჩამოყალიბებაში; წარმოჩენილია კინოპოლიტიკის განვითარების მნიშვნელოვანი მომენტები.

ამ პერიოდში დამოუკიდებელი საქართველოს ქართული ხელოვნება სხვა მნიშვნელოვან და საინტერესო მოვლენებთან ერთად მრავალი ნიჭიერი შემოქმედის მოღვაწეობასთან არის დაკავშირებული - იქმნება ქართული ხელოვნების უნიკალური შედეგები. შალვა დადიანის მოღვაწეობა საქართველოს ისტორიის ურთულეს, წინააღმდეგობრივ პერიოდს დაემთხვა, ამიტომ, ამ ფონზე ქართული კინოსა და თეატრის მომავლის მის მიერ შემოთავაზებული კონცეფცია კიდევ უფრო საინტერესოა, რადგან მასში ნათლად ჩანს ავტორის კულტურული მსოფლმხედველობა, აზროვნების სიღრმე და აქტუალობა, საზოგადოებრივი აზრის განვითარების არსებითი მომენტები, ისტორიული კონტექსტი... ეს მემკვიდრეობა შეუცვლელ მასალას წარმოადგენს დამოუკიდებელი საქართველოს ეპოქის კინოსა და თეატრში მიმდინარე პროცესების გამოსავლენად.

სწორედ ამ პერიოდის კულტურის მიმოხილვა, ცნობილი ქართველი მწერლის შალვა დადიანის ამ დრომდე გამოუქვეყნებელი საარქივო მასალების საფუძველზე, წარმოადგენს 1918-21 წლების კულტურის კვლევის მიზანს.

ქეთევან სამადაშვილი*ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო***ლირიკის გამომსახველობითი თავისებურება
„ცისკრელთა“ შემოქმედებაში**

ხელოვნების სხვა დარგების ნაწარმოებებისაგან განსხვავებით ლიტერატურული ნაწარმოების მთავარი უპირატესობა ადამიანის გარდასახვათა მთელი სპექტრის ჩვენებაა. სიტყვის მეშვეობით სახე ემოციურ სიღრმესა და მასშტაბურობას იძენს. ამ მხრივ, ნიშანდობლივია, რომ პოეზია ხელოვნების უმაღლეს, სინთეტურ დარგად მოიაზრება, ლირიკა კი – პოეზიის პოეზიად.

ლირიკული ნაწარმოები მაკროკოსმოსის წვდომის გზად გვესახება, რადგან იგი მიკროკოსმოსის, ავტორის სულიერი სამყაროს გაშიფვრის საშუალებაა. შესაბამისად, მასში ჩანს ის სინამდვილე, რომლის კვლევაც არა მხოლოდ კონკრეტულის, არამედ აბსტრაქტული წვდომის საშუალებასაც გვაძლევს. წარმოდგენილ მოხ-

სენებაში განვიხილავთ გასული საუკუნის 50-იანი წლების ქართული ლიტერატურული პროცესის ძირითად მეთოდოლოგიურ მიმართულებებსა და მათში ლირიკის ადგილსა და როლს.

ჩვენი მიზანია ლირიკული ლექსის გამომსახველობითი თავისებურებების გამოვლენა „ცისკრელებად“ მონათლული თაობის წარმომადგენლების – შოთა ნიშნიანიძის, მუხრან მაჭავარიანის, მურმან ლებანიძისა და ანა კალანდაძის შემოქმედებაში. საკვლევი საკითხის აქტუალობას განსაზღვრავს ოთხი ავტორის ნაწარმოებებში ლირიკული „მეს“ თავისებურებების, აზრობრივი ორიენტირებისა და ფუნქციების განსაზღვრა, სპეციფიკური ნიშნების ანალიზი.

ნაშრომში დასმული საკითხის სიღრმისეულად გასააზრებლად კომბინირებულად გამოვიყენეთ პირველადი და მეორეული კვლევის მეთოდები: თავდაპირველად შევარჩიეთ ლიტერატურული ნაწარმოებები, ჩვენს შემთხვევაში, ძირითადად, ლირიკული ლექსები, დაკვირვების შემდეგ კი შევისწავლეთ და დეტალურად გავანალიზეთ ისინი; ამავდროულად, გავეცანით და მიზნობრივად გამოვიყენეთ სხვა მკვლევართა სამეცნიერო სტატიები ჩვენთვის საინტერესო საკითხების შესახებ. გამომდინარე იქიდან, რომ ნაშრომში განხილულია ერთი ეპოქის ოთხი შემოქმედის ლირიკული მემკვიდრეობა, სისტემურად გააზრების მეთოდით ვანარმოვეთ მათი შედარებითი ანალიზიც. კვლევამ ცხადყო, რომ XX საუკუნის მეორე ნახევრის პირველ ათწლეულში ქართული ლირიკული ლექსის შემოქმედნი წარმატებით აგრძელებენ წინაპართა გზას, განცდების განზოგადებული წარმოსახვის საშუალებით კი ეხმიანებიან ზოგადსაკაცობრიო იდეალებსა და თანამედროვეობას. ამასთან, მათთვის უცხო არც ვერსიფიკაციული სიახლეებია და არც სითამამე – მკაცრი ცენზურის პირობებში უერთგულონ ჭეშმარიტ ღირებულებებს.

განხილული საკითხიდან გამომდინარე, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ლირიკული ემოციებისა და პოეტური ასოციაციების მრავალფეროვნება, იდეის სრულყოფისათვის ზრუნვა, აზრის გამოხატვის თანამიმდევრობა და ლოკალიზაცია, ლირიკული სუბიექტურობის არსი და უნივერსალური გამომსახველობითი მხატვრული უნარი – იმ საშუალებათა არასრული ჩამონათვალია, რომლებიც გვხვდება „ცისკრელთა“ ლირიკულ შემოქმედებაში.

მარიტა სახლთხუციშვილი, მარიამ შერგალაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

გლობალური კონტექსტი და იდენტობის საკითხი ემიგრირებული ქართველი თანამედროვე არტისტების შემოქმედებაში

ნაშრომი „გლობალური კონტექსტი და იდენტობის საკითხი თანამედროვე ქართულ ვიზუალურ ხელოვნებაში“ წარმოადგენს ნაწილს რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებული ფუნდამენტური კვლევების მიმდინარე გრანტისა „ინტეგრაცია და იდენტობა“ (ახორციელებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორებისა და ასაღაზრდა მეცნიერებისაგან დაკომპლექტებული ჯგუფი). ნაშრომი ეხება უცხოეთში ემიგრირებულ და იქ მცხოვრები ქართველ ხელოვანთა შემოქმედებას გლობალურ კონტექსტში და მათი შემოქმედებითი იდენტობის საკითხს თანამედროვე ქართულ ვიზუალურ ხელოვნებაში. თანამედროვე ქართული ხელოვნების ისტორიის ეს კონკრეტული საკითხი სისტემურად შეუსწავლელია, როგორც ადგილობრივი ისე საერთაშორისო მასშტაბით და უცნობია ხელოვნებათმცოდნე სამეცნიერო საზოგადოებისთვის. საკითხის აქტუალობას ზრდის ემიგრირებულ ხელოვანთა როლი საქართველოს დასავლეთთან კულტურული ინტეგრაციის პროცესში და მათი შემოქმედების გავლენა თანამედროვე ქართული ვიზუალური ხელოვნების განვითარების ზოგად სურათზე.

კვლევის პროცესში გამოყენებულია კვლევის შემდეგი მეთოდები: სახელოვნებათმცოდნეო კვლევის მეთოდი, კომპარატივისტული მეთოდი, საარქივო კვლევა, მხატვრული ნაწარმოებების მეცნიერული და თეორიული ანალიზი. ასევე, კვლევის უმნიშვნელოვანეს ნაწილს წარმოადგენს სოციოლოგიური გამოკითხვა-ანალიზი, რომლის საშუალებითაც მოხდა ძირითადი საკვლევი მასალის შეგროვება და დამუშავება.

კვლევის ფარგლებში მოქცეულ ხელოვანთა უმეტესი ნაწილი საქართველოდან 1990-იანი წლების განმავლობაშია წასული. განსხვავებულია როგორც მათი ასაკი, ისე ქვეყნიდან წასვლის მოტივაცია, მიზეზები და განთავსების არეალი, რომელმაც, ხშირ შემთხვევაში, მნიშვნელოვნად განაპირობა ამ ხელოვანთა განვითარებისა და თვითრეალიზაციის ხარისხი, წარმატებული სახელოვნებო კარიერა, რომელიც გამოხატულია მნიშვნელოვანი საერთაშორისო პროექტებითა და ხელოვნების კრიტიკოსთა უმაღლესი შეფასებებით.

კვლევის საბოლოო შედეგები თავს მოიყრის სამეცნიერო ჯგუფის მიერ მომზადებულ სამეცნიერო ნაშრომებსა და ელექტრონულ ბაზაში. მიმდინარე ეტაპზე გთავაზობთ გერმანიაში, ავსტრიაში და შვეიცარიაში მცხოვრები ქართველი თანამედროვე არტისტების შემოქმედების ანალიზს, განვიხილავთ მათ როლს როგორც გლობალურ, ისე ადგილობრივ სახელოვნებო კონტექსტში, ინტეგრაციისა და თვითიდენტიფიკაციის პროცესების ფონზე.

საკვლევი თემის მიზანია, განსაზღვროს ეროვნული იდენტობის საკითხი თანამედროვე ხელოვნების სპეციფიკის გათვალისწინებით გლობალიზაციის აქტიურ პროცესში – როგორ ყალიბდება სხვადასხვა ქვეყანაში მოღვაწე ხელოვანთა ენა, გამოხატვის ფორმები, მედიები და პოზიციები, რომელთა მიხედვითაც ზოგადი კლასიფიკაციებით, შეგვიძლია გამოვყოთ თანამედროვე ხელოვნების ევროპული (კერძოდ გერმანია, შვეიცარია, ავსტრია) მიდგომები ემიგრირებულ ქართველ ხელოვანთა შემოქმედებაში და, ამავდროულად, ვისაუბროთ იმ კულტურულ კოდებზე, რომელიც ცნობიერად თუ დაფარულად, სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციით ვლინდება აღნიშნულ ხელოვანთა შემოქმედებაში; ეს კი, თავის მხრივ, განმსაზღვრელ როლს თამაშობს XXI საუკუნის ქართული თანამედროვე ვიზუალური ხელოვნების იდენტობის ჩამოყალიბებაში.

ინო სურმავა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ამინ არ-რეიჰანის „ჯიჰანი“ და მისი თარგმანების პრობლემატიკა

მოხსენება განიხილავს ცნობილი არაბი მწერლის ამინ არ-რეიჰანის მცირე ფორმატის რომანს „ჯიჰანი“ და მისი არაბული და რუსულენოვანი თარგმანების პრობლემატიკას.

აღნიშნული ნაწარმოები ავტორმა ინგლისურ ენაზე დაწერა 1917 წელს, თუმცა ინგლისურენოვანი „ჯიჰანი“ თავიდანვე არ დაბეჭდილა. ამინ არ-რეიჰანის ძმა ალბერტ რეიჰანი ამ გარემოებას იმით ხსნის, რომ იმ დროს არაბ ქალთა ემანსიპაცია არ იყო საინტერესო თემა ამერიკელ გამომცემელთათვის. ამიტომ, ნაწარმოები მისი ინგლისურად გამოცემის წელსვე ითარგმნა და გამოიცა არაბულად 'აბდ ალ-მასიჰ ჰადდადის მიერ სათაურით „ჰარემის გარეთ“.

არაბულენოვანი თარგმანი შემდეგ წლებშიც განმეორებით არაერთხელ გამოიცა, ხოლო ინგლისურენოვანი ორიგინალი ხელნაწერი მწერლის სახლ-მუზეუმში ინახებოდა და მხოლოდ 2011 წელს გამოჩნდა. სწორედ 2011 წლის ნოტრ-დამის უნივერსიტეტის ინგლისურენოვანი გამოცემა ითვლება რომანის ყველაზე სრულყოფილ ტექსტად.

მოხსენებაში ჩვენს ყურადღებას საგანგებოდ შევაჩერებთ ნაწარმოების ფინალზე, რომელიც განსხვავებულია ინგლისურ, არაბულ და რუსულენოვან გამოცემებში. პირველ და მეორე არაბულენოვან თარგმანებში (1917 და 1922 წწ-ის) მთარგმნელს სრულიად შეუცვლია ნაწარმოების ფინალი და ამოუღია ბოლო მონაკვეთი, რომელიც წარმოადგენს რომანის მნიშვნელოვან და განუყოფელ ნაწილს; იგი, ჩვენი აზრით, ნაწარმოების მთავარი იდეის მატარებელია. ამინ ალბერტ რეიჰანი მთარგმნელის ასეთ ინტერპრეტაციას იმით ხსნის, რომ ბოლო ეპიზოდი იმ დროის არაბი მკითხველისთვის შეიძლება სრულიად მიუღებელი ყოფილიყო. 1948 წლის გამოცემა შესწორებული და შევსებულია მწერალ რეიჰანის ძმის მიერ. სწორედ არაბული ენიდანაა თარგმნილი რუსულად რეიჰანის „ჯიჰანი“, თუმცა რუსულენოვანი თარგმანი ეყრდნობა არა ბოლო, არამედ 1922 წლის ნაკლებ არაბულენოვან გამოცემას, შესაბამისად, რუსული თარგმანიც არასრულყოფილია. რუსულენოვან სამეცნიერო კრიტიკაში რამდენიმე არაბულენოვანი თარგმანის არსებობამ ერთგვარი გაუგებრობა გამოიწვია და მცდარი შეხედულებები გაავრცელა ნაწარმოების ფინალთან დაკავშირებით: რომ, თითქოს, ამინ არ-რეიჰანიმ შეცვალა მესამე გამოცემაში მოთხრობის ფინალი და დაამატა ბოლო ეპიზოდი. სინამდვილეში, პირველ ხელნაწერში აღნიშნული მონაკვეთი თავიდანვე არსებობდა, რასაც მოწმობს პირველი ხელნაწერი. რეიჰანის არც არაბულ და არც ინგლისურენოვან ტექსტში ცვლილება არასდროს შეუტანია.

მართალია, 1933 წლის მესამე გამოცემას (რომელზეც მიუთითებს რუსულენოვანი კრიტიკა) ვერ მივაკვლიეთ, მაგრამ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ თუკი 1948 წლამდე გამოსულ რომელიმე არაბულენოვან გამოცემაში მართლაც არსებობს „ჯიჰანის“ სრული ვერსია, ეს იმით შეიძლება აიხსნას, რომ გამომცემელს არაბულენოვან ტექსტთან ერთად ხელთ უნდა ჰქონოდა ინგლისურენოვანი ორიგინალი ხელნაწერი არაბულ ტექსტთან შესადარებლად და მის შესავსებად.

სოსლან სურმანიძე

საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი, საქართველო

ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდეგილი“ და ქართული პოსტსაბჭოთა ლიტერატურათმცოდნეობა

ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდეგილი“ გამოქვეყნებისთანავე მოექცა კრიტიკოსებისა და მკითხველი საზოგადოების ყურადღების ცენტრში. ფაქტობრივად, პოემის გამოქვეყნების დღიდანვე ნაწარმოების იდეური შინაარსის თაობაზე რადიკალურად განსხვავებული, ზოგ შემთხვევაში დიამეტრულად საპირისპირო მოსაზრებები გამოითქვა.

ქართული ლიტერატურათმცოდნეობისათვის ილიას პოემა დღემდე რჩება ერთ-ერთ გამოცანად. საბჭოთა კრიტიკაში, სრულიად გასაგები მიზეზების გამო, ნაწარმოები მხოლოდ ერთი მიმართულებით განიმარტებოდა, კერძოდ – როგორც ასკეტიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა და სოციალური აქტივობისაკენ მოწოდება. საპირისპიროდ ამისა, თანამედროვე ლიტერატურათმცოდნეობაში შეინიშნება მეორე უკიდურესობა, – პოემის ინტერპრეტაცია ხორციელდება მხოლოდ რელიგიურ-თეოლოგიურ ჭრილში.

ჩვენს მოხსენებაში წარმოდგენილი იქნება პოსტსაბჭოთა ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში ილიას „განდეგილის“ შესახებ კონცეპტუალური სიახლით გამორჩეული ნაშრომების ანალიზი, რაც საშუალებას მოგვცემს, ვიმსჯელოთ თანამედროვე ქართული ლიტერატურათმცოდნეობის ტენდენციებსა და თავისებურებებზე.

ინო სხირტლაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

რიტუალური ტერმინოლოგიური მოდელებისათვის გელათის კატენებიანი ბიბლიის ლევიტელთა წიგნის ქართულ თარგმანში

უკვე XII-XIII საუკუნეებში ქართულ მთარგმნელობით ტრადიციაში ყალიბდება ბერძნულთან უკიდურესად დაახლოებული, ფორმალური და სემანტიკური სიზუსტით შესრულებული თარგმანები, რომელთა შემქმნელებიც გელათის საღვთისმეტყველო-ლიტერატურული სკოლის წარმომადგენლები არიან. ამ ე.წ. „ახალი თარგმანების“ მთარგმნელ-რედაქტორები უფრო გაბედულად ეკიდებიან სათარგმნ ერთეულს. ბიბლიურ წიგნებზე, ჩვენს შემთხვევაში კი, ლევიტელთა წიგნის ქართულ (გელათურ) თარგმანზე დაკვირვება წარმოგვიდგენს სურათს, როგორ იქმნება, ყალიბდება და მკვიდრდება ესა თუ ის ენობრივი ფორმა (უფრო კონკრეტულად კი – ტერმინები).

სიტყვანარმოებისას გელათელი მთარგმნელი ყველაზე ხშირად **-ება // -ობა** სუფიქსებს იყენებს: *აელეება : τη λαυγή, სასობა : πείθω, წყალობა : ἔλεος, შაბათობა : σαββατίζω, მკვდრობა : κληρονομία...* ახალ ტერმინთა საწარმოებლად გელათელ მთარგმნელს ხშირად უხდება ბერძნული ტერმინის აგებულებიდან ამოსვლა. კომპოზიციების თარგმნისას იგი (მთარგმნელი) ბერძნულის კალკირებულ თარგმანს აკეთებს, რომელთა შორის წინდებულებიანი ან ზმნისართიანი კომპოზიციის ტიპებსაც ვხვდებით: *გულ-ფიცხელობა : σκληρο-καρδία, გან-მ-გზა-ვრება : ἔξ-ἄθ-ιος, წერილის-შემომყვანებელი : γραμμα-τοεισαγαγείς, სიკუდიდ-შემოსილი : θανατ-ηφόρον, მამ-ული : πατ-ριά, მუცლად-ღება : γαστρι-ἔλαβον, მუცლით-მე-ზღაპრე : ἔγγαστρι-μθος, წმიდა-მყოფელი : ἁ-ἀγιά-ζων, თანა-შეტყუება : σύ-γκρισιν, თანა-მკვდრ-ობა : συυ-οικί-ζω, თანა-სახლ-ეულობა : συυ-οικοῦ-ντες, თანა-სასყიდელი : ἡ συυ-τίμησις, ზედა-მსტურობა : ἔπι-σκοπέω, ზედა-დასადებელი : τοῦ ἔπι-θέματος, წინა-მოსაჯული : ἀντι-δίκου...*

გვაქვს **-ად** ბრუნვის ფორმანტიანი ტერმინებიც, რომლებშიდაც **-ად** სუფიქსი დერივაციულ ფუნქციას ასრულებს: *მსხურებლადი : θυσία, ჭამადი : Βρῶμα...* ცნობილია, რომ ქართული მეცნიერული ტერმინოლოგია ბერძნული ენიდან თარგმნის პროცესში ჩამოყალიბდა, ამდენად, ძველი თარგმანების შესწავლა-გაანალიზება, სიტყვანარმოების თვალსაზრისით, თანამედროვე ქართული მეცნიერული ტერმინოლოგიის განვითარების ერთადერთ სწორ გზად გვესახება.

მოხსენებაში ვრცლად ვისაუბრებთ ერთი კონკრეტული ლექსიკური ჯგუფის – რიტუალური ლექსიკის – ტერმინოლოგიური მოდელების შესახებ „გელათის კატენებიანი ბიბლიის“ ლევიტელთა წიგნის ქართული

თარგმანში. გამოვკვეთთ და განვიხილავთ იმ მახასიათებლებს, რაც ქმნის თარგმანის სრულიად გააზრებულ და საგანგებოდ შემუშავებულ პრინციპებს ძველი ქართული თარგმანის ისტორიაში და რამაც, თავის დროზე, დასაბამი მისცა ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგიის ჩამოყალიბებას.

ენო ტაბაშაძე

საქართველოს სამოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, საქართველო

ტრავმის როლი იდენტობის ჩამოყალიბებაში (შემთხვევის ანალიზი: აფხაზეთის ომი და აგვისტოს ომი)

კოლექტიური ტრავმა დროში შეზღუდული შოკური მოვლენაა, რომელიც ღრმა კვალს ტოვებს საზოგადოების ფასეულობათა სისტემაზე. შედეგად, ხდება როლთა გადააზრება, იდენტობის კრიზისი იწვევს თვითაღქმის ხელახალ გადააზრებასა და სხვა ჯგუფის დემონიზებას.

წინამდებარე კვლევის მიზანია, მიჰყვეს ამ პროცესს, გვიჩვენოს იდენტობის კრიზისი და საკუთარი როლის გადააზრება საქართველოს ისტორიის ახლო წარსულში მომხდარი ორი კონფლიქტის მაგალითზე. ერთი მათგანი 10 წლის წინანდელი აგვისტოს ომია, მეორე კი – აფხაზეთის ომი. ორივე ომის შემდეგ ქართველი საზოგადოებისთვის იდენტობის ფორმირება ჩვენ/სხვათა ჯგუფის დაპირისპირებით ხდებოდა.

ორივე ომი საქართველოსთვის კოლექტიურ ტრავმას წარმოადგენს. ორივე ისტორიულმა მოვლენამ გამოიწვია პოსტტრავმული სტრესი, რამაც, თავის მხრივ, განაპირობა ტრავმის დაძლევის მიზნით მონუმენტების, ნარატივებისა და სხვადასხვა სლოგანების გაჩენა: მაგ., „ჩვენ დავბრუნდებით“. ორივე კონფლიქტის შედეგად გაძლიერდა და ხელისუფლების მიერ ხელი შეეწყო მტრის ხატის შექმნა-ჩამოყალიბებას.

მოხსენებაში ომის შემდგომი მონუმენტების შედარებითი ანალიზის შედეგად ჩამოყალიბებულ ტრავმის დაძლევის სტრატეგიას. ვფიქრობთ, საინტერესოა ამ ორი ომის შედეგად გაჩენილ ტრავმათა შორის მსგავსებისა და განსხვავების გამოვლენა, აგრეთვე, რამდენად არის იდენტობის კრიზისის დაძლევის ხერხები მეტ-ნაკლებად ერთგვარი.

მარინა ტურაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

მსირა ფოლკლორული ჟანრები ზეპირ ისტორიაში (2000–2017 წლებში ჩანარილი მასალების მიხედვით)

ზეპირ ისტორიებში, ადამიანების ცხოვრებისეული გამოცდილებების მონაყოლში, მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ისეთ ფოლკლორულ ჟანრებს, როგორებიცაა: ლეგენდები, თქმულებები, ანდაზები, აფორიზმები, სიტყვის მასალები, ანეკდოტები, განმარტებები, შელოცვები და ა. შ., რაც თანამედროვე ხალხში ფოლკლორის პოპულარობასა და მისადმი დიდ ინტერესზე მეტყველებს. ზეპირი ისტორიის მეთოდით ჩანერილი მასალის შესწავლა საყურადღებო აღმოჩნდა იმ თვალსაზრისით, რომ საშუალება მოგვეცა, შეგვესწავლა კონკრეტული მასალა ფოლკლორულ ჟანრებზე დაკვირვების კონტექსტში, რაც კვლევის თვალსაზრისით სიახლეა.

ნაშრომში წარმოვადგენთ ორი მცირე ჟანრის – ანდაზისა და სიტყვის მასალის ანალიზს, რადგან მიგვაჩნია, რომ მათი ერთმანეთისაგან გამიჯვნა რთულია, რადგან ზოგჯერ ანდაზის ერთი ნაწილი დამოუკიდებლად ვრცელდება და სიტყვის მასალად იქცევა. ამასთან, თუ ანდაზა არის ხალხის გამოცდილებასა და დაკვირვებაზე დაფუძნებული ერთნინადადებიანი მხატვრული ნაწარმოები, რომელსაც შეგონებითი ხასიათი აქვს და მეტაფორულად კონკრეტულ შინაარსს მიღმა ზოგად არსზე მიგვანიშნებს, სიტყვის მასალა მიემართება ერთ კონკრეტულ პირს და მას ახასიათებს. არქივებიდან ან ლექსიკონებიდან ამოღებული ანდაზებისა და სიტყვის მასალების კვლევისას გარკვეულ სირთულეს ვაწყდებით.

ცხადია, რომ მათში ალეგორიული მნიშვნელობა კონკრეტულ ფაქტებთან აღარ არის დაკავშირებული და მხოლოდ ზოგად აზრს ვიღებთ, შესაბამისად, შინაარსის სწორად გასაგებად მისი მთლიანობაში, კონტექსტში

გააზრებაა საჭირო; მათი ზეპირ ისტორიებში კვლევა კი აღნიშნული მიდგომისა და კვლევა-ძიების საუკეთესო საშუალებაა. არ ვეთანხმებით მოსაზრებას, რომ ანდაზას გაქვავებული ფორმა აქვს. ზეპირ ისტორიებში მისი შესწავლა მის ვარიაციულობაზე მეტყველებს. ნაშრომში საარქივო მასალების პარალელურად წარმოვადგენთ კონტექსტიდან გამომდინარე შინაარსობრივი და თემატური კუთხით დაჯგუფებულ ანდაზებსა და სიტყვის მასალებს.

გაანალიზებულმა მასალამ ცხადყო, რომ დღესაც, თანამედროვე ხალხის ყოფასთან, მჭიდროდაა დაკავშირებული ფოლკლორის ისეთი მნიშვნელოვანი ჟანრები, როგორებიცაა ანდაზები და სიტყვის მასალები, რაც ამ ჟანრის თანამედროვე აქტუალურობაზე მიანიშნებს.

ნათია ფიფია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

კოლხებისა და კოლხეთის პერცეფცია არგონავტებისა და მედეას შესახებ ბერძნულ-რომაული ვიზუალური წყაროების მიხედვით

მედეას პერცეფცია ბერძნულ-რომაულ სამყაროში მჭიდროდ არის დაკავშირებული კოლხებისა და კოლხეთის პერცეფციასთან. ბერძნები და რომაელები მედეას, აიეტსა და სხვა მითოლოგიურ კოლხ პერსონაჟებს ისე წარმოსახავდნენ, როგორც ზოგადად კოლხები წარმოედგინათ. ნარატიული წყაროები გვანვძიან მნიშვნელოვან ინფორმაციას, თუმცა, ვიზუალური წყაროები ავსებენ მათ ხარვეზს. არგონავტებისა და მედეას შესახებ ვიზუალური წყაროები ქართული ისტორიოგრაფიისთვის დღემდე ნაკლებად იყო ცნობილი, შესაბამისად, ჩვენს მიზანს პირველ რიგში, წარმოადგენს იმის დადგენა, თუ რამდენად სასარგებლო წყაროს წარმოადგენენ, ხოლო შემდეგ კი, მათი ვალიდურობის შემთხვევაში, შევეცდებით ისტორიის რეპრეზენტაციას.

გარდა ამისა, ჩვენი დაინტერესება გამონვეულია იმითაც, რომ არ არსებობს სპეციალური გამოკვლევა, რომელიც კონკრეტულად ამ საკითხს ეძღვნება. მედეას სახე საუკუნეების განმავლობაში მნიშვნელოვან მეტამორფოზას დაექვემდებარა.

ბერძნებისა და რომაელებისთვის ის ბარბაროსია, თვით შვილების მკვლეელიც, შუა საუკუნეებსა და ადრეული რენესანსის ეპოქაში, მაგ., ჩოსერისთვის, ის იაზონის მიერ მოტყუებული და შეცდენილი საბრალო ქალია, განვითარებული რენესანსის ხანაში ის ისევ მზაკვარი ქალია, XVI საუკუნეში, კუდიანებზე ნადირობის ეპოქაში, მედეა ჯადოქარია. ერთი საკითხია, როგორ გამოსახავდნენ მედეას სხვადასხვა ავტორები, მეორე, თუ როგორი წარმოდგენიათ კოლხები და კოლხეთი არგონავტებისა და მედეას შესახებ ბერძნულ-რომაული ვიზუალური (ლარნაკები, გემები, სარკოფაგები და სხვ.) წყაროების მიხედვით.

ჩვენს მოხსენებაში, ასევე, განვიხილავთ რა იცვლებოდა და რა რჩებოდა მუდმივი ამ პერცეფციაში, რა მეტამორფოზებს დაექვემდებარა მედეას სახე და მასთან ერთად კოლხებიც კლასიკურ ხანაში, ასევე, ერთმანეთს შეეუდარებთ ბერძნულ და რომაულ წყაროებს და, შესაბამისად, ბერძნებისა და რომაელების წარმოდგენას კოლხებისა და კოლხეთის შესახებ მითთან დაკავშირებული ვიზუალური წყაროების მიხედვით.

ნათია ფუტყარაძე

კავკასიის უნივერსიტეტი, საქართველო

კაუზატივთა სტრუქტურული მოდელების წარმოების გობიერთი თავისებურება ევგურულში

წინამდებარე გამოკვლევის მიზანია მეგრული ზმნის კაუზატიურ სტრუქტურათა აღწერა და ფორმა-წარმოებისას გამოვლენილ თავისებურებათა შესწავლა დიათეზათა მორფოსინტაქსური კრიტერიუმების მიხედვით. კვლევის პროცესში გამოყენებულია ველზე მუშაობისა და ემპირიული მასალის სტატისტიკური, სისტემური აღწერის (დესკრიფციის) მეთოდი, აგრეთვე, დაფუნდების თეორიისა და კოდირების მეთოდები.

კაუზატივთა ძირითადი – გვარეობით სტრუქტურად გამოვყოფთ R-Ø ყალიბს, რომელიც საერთოა ყველა ქვესტრუქტურული ნაირსახეობისათვის. ქვეჯგუფებში ზმნური ფორმები სტრუქტურირებულია ხმოვანპრეფიქსებისა და თემატური სუფიქსების მიხედვით.

ო-R-აფ-უ-ან-Ø: *ობახვაფუანს(ნ) „აბრახუნებინებს“, ობნულაფუანს „აბნევიანებს“...*

ო-R-ეპ-აფ-უ-ან-Ø: *ობორჯებაფუანს „არევიანებს, აბნევიანებს“, ობოდორებაფუანს „არევიანებს, ანენვიანებს (საქმეს)“...*

ო-R-უ-აფ-უ-ან-Ø: *ოგონჭუაფუანს „აფიქრებინებს“, ოთქუაფუანს „ათქმევიანებს“, ოთხუაფუანს „ათხოვნიანებს“...*

Prev-უ-R-ინ-უ-ან-Ø(ნ) კაუზაციური სტრუქტურისაა *გუ-ურზ-ინუანს(ნ) „გააძლებინებს მისთვის“ ფორმა. მაგ., გადვალარს ურზინუანს „ფეხსაცმელს აძლებინებს“... აღნიშნულ ფორმას ო.ქაჯაიას ლექსიკონში ტრადიციული გრამატიკული ტერმინოლოგიით, სასხვისო ქცევის კვალიფიკაცია აქვს მინიჭებული. უღლების პარადიგმა რეგულარულია, თუ არ ჩავთვლით იმას, რომ აღნიშნულ ლექსიკონში ვერ მოვიძიეთ ამ ზმნის მეოთხე სერიის ფორმები. საგულისხმოა, რომ ჩვენი რესპონდენტების მეტყველების ჩანერისას დავაფიქსირეთ „გონორზიუე(ნ)“ ფორმა.*

კაუზაცივთა მე-5 ქვესტრუქტურად გამოვყოფთ **Prev-R-უ-ან-Ø** სტრუქტურულ ტიპს: *გ-ო-გონ-უ-ან-ს „გაფიქრებინებს“, საინტერესოა, რომ ამ ფორმასთან, ო. ქაჯაიას ლექსიკონში ვერ ვხედავთ კაუზაცივის კვალიფიკაციას, ამ ზმნის, გარდამავალი, მოქმედებითი გვარის ზმნური ფორმის კვალიფიკაცია აქვს მინიჭებული. მაგ., უგონებუს გოგონუანს ლორონთიშე მოცხადებულს „გაუგონარს გაფიქრებინებს ღმერთისაგან გაცხადებულს“ და იქვე მითითებულია კაუზაციური ფორმაც: ოგონჭუაფუანს „აფიქრებინებს“. მოყვანილი კონტექსტი გვაფარაუდებინებს, რომ გოგონუანს „გაფიქრებინებს“ ფორმა ნამდვილად არის მიზეზ-შედეგობრივი კავშირის გამომხატველი, რასაც განაპირობებს სულიერი ინიციატორი სუბიექტი და ეგზეკუტორი ობიექტი, (რომელიც ემორჩილება მას); ამდენად, ამ ზმნურ ფორმას სემანტიკური კაუზაციის მაგალითად მივიჩნევთ.*

მოხსენებაში ყურადღებას გავამახვილებთ აღნიშნული სტრუქტურის ზმნათა მყოფადის წარმოების თავისებურებებზეც; მაგ., **ო-R-აფ-უ-ან-Ø** კაუზაცივთა ქვესტრუქტურის (რომელსაც, პირობითად, ფორმულის სახით ასე გადავწერთ: **Prev-R-აფ-უ-ან-Ø: გიოგუაფუანს „დააჩვევიანებს“**) მყოფადის ფორმებში, ხშირად, მორფმათა საზღვარზე ადგილი აქვს ხმოვანპრეფიქსის ფონეტიკურ გარდაქმნას, შედეგად კი ვიღებთ **Prev-ა-R-აფ-უ-ან-Ø** სტრუქტურის ფორმებს: *გინაართაფუანს „გადაახვევიანებს“, გინაართინაფუანს „გადააქცევიანებს“...*

ძირითადი გვარეობითი სტრუქტურის გარდა აღნიშნულ მოდელებს აერთიანებთ სინტაქსური კონსტრუქცია: *ყოველი მათგანის მოქმედების აგენსის ბრუნვებია nom-erg-dat-nom I-II-III-IV სერიის მიხედვით.*

ამგვარად, ჩვენი მიზანი იყო კაუზაცივთა სტრუქტურული მოდელების აღწერა; შედეგად, მოძიებული მასალის მიხედვით ხუთი ძირითადი ქვესტრუქტურა გამოიკვეთა, რომელთათვისაც ფორმანარმოების პროცესში დამახასიათებელია მორფონოლოგიური ლინგვისტური თავისებურებანი .

მოხსენებაში ვრცლად განვიხილავთ ჩვენ მიერ გამოვლენილ სტრუქტურულ მოდელებს შესაბამისი რაოდენობრივი მასალის მიხედვით.

თაა ქამუშაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

კანდიდ ჩარკვიანის პოლიტიკური მხსიერება და მხსიერების პოლიტიკა საქართველოს პოსტსაბჭოთა პერიოდში

მოხსენებაში ვისაუბრებთ საქართველოს სსრ კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის კანდიდ ჩარკვიანის „პოლიტიკურ“ მხსიერებასა და პოსტსაბჭოთა მხსიერების პოლიტიკის ურთიერთმიმართებაზე. ორივე სახის მხსიერება წარსულიდან გვახსენებს ან გვაგვიწყებს ფაქტებსა თუ მოვლენებს გარკვეული მოსაზრებებით. მოხსენებაში ერთი მხრივ, განვიხილავ ცეკას პირველი მდივნის მემუარებსა და ჩანაწერებს, ხოლო, მეორე მხრივ, „გავზომავთ“ მის გავლენასა და მნიშვნელობას საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ კონტექსტებზე. 15 წლის (1938-1953) მანძილზე საქართველოს მასშტაბით უმაღლესი ხელი-

სუფალი, წარსულს, სისტემის ნგრევის შემდგომ იხსენებს და, ბუნებრივია, მოვლენებს საკუთარ ინტერპრეტაციას აძლევს. ნებისმიერი ინტერპრეტაცია კი პოლიტიკის ნაწილად იქცევა. კანდიდ ჩარკვიანის „მეხსიერების პოლიტიკურობას“ ორი ფაქტორი განაპირობებს: საბჭოთა კავშირში მისი თანამდებობრივი პოზიცია და დროის ცვლილება, რომელმაც საბჭოთა კავშირის დაშლა და საქართველოს დამოუკიდებლობა მოიტანა. ამის გათვალისწინებით, საგულისხმოა, თუ რას და როგორ იხსენებს ცეკას პირველი მდივანი, რამდენად არის მისი ნარატივები გაზიარებული საზოგადოების სხვადასხვა წრეების მიერ, ამავედროულად, თუ როგორია მეხსიერების პოლიტიკა კანდიდ ჩარკვიანთან და მის მოღვაწეობასთან დაკავშირებით? როგორ ვიხსენებთ მას და რა ადგილს იკავებს წარსულის გახსენებაში დავინწყება.

კანდიდ ჩარკვიანის „პოლიტიკურ მეხსიერებასა“ და მეხსიერების პოლიტიკას კონკრეტულ მაგალითზე, კერძოდ რუსთავის მშენებლობის კონტექსტში განვიხილავ. კანდიდ ჩარკვიანის მემუარებიდან გამოვყოფ რუსთავის მშენებლობის ინიციატივის საკითხსა და კანდიდ ჩარკვიანის როლისა და მნიშვნელობის წარმოჩენის საკითხს მისსავე მემუარებზე დაყრდნობით. აღნიშნული საკითხი ლოგიკურად უკავშირდება კომუნისტების ნაციონალურ პოლიტიკასა და, კერძოდ, კანდიდ ჩარკვიანის ნაციონალურ განწყობას. ასევე, საგულისხმოა სტალინის პიროვნული ფაქტორი, როგორც კანდიდ ჩარკვიანის მეხსიერებაში, ასევე, საზოგადოებრივ დისკურსში. იმის გასარკვევად, თუ როგორ წარმოჩნდება კანდიდ ჩარკვიანის როლი და მისი მონაწილეობა ქალაქის მშენებლობაში, განვიხილავ ქალაქ რუსთავის საიუბილეო თარიღებსა და ღონისძიებებს პოსტსაბჭოთა პერიოდში.

შეჯამების სახით მოხსენებაში საუბარი იქნება იმ ფაქტორებსა და საშუალებებზე, რომლებიც საერთო მეხსიერების ფორმირებას განაპირობებს, ალაგებს მოვლენებს და ინტერპრეტაციების სახით სთავაზობს საზოგადოებას.

ღანა ქარაია

ივანე კავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

მუზეუმები და შემოქმედებითი ინდუსტრია:

სინერგია სოციალური და ეკონომიკური როლის განვითარებისათვის

მუზეუმებისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების თანამშრომლობა – ესაა სამუზეუმო სამყაროში ახალი, განვითარებადი და მზარდი ტენდენცია, რომელიც თანდათანობით საკვანძო გავლენას ახდენს მუზეუმების, მემკვიდრეობისა და ტურიზმის სოციალურ-ეკონომიკური როლის განვითარებაზე.

შემოქმედებითი ინდუსტრიები, რომელიც მოიცავს ათზე მეტ სექტორს (რეკლამა, ციფრული მედია, კომპიუტერული თამაშები, რენვა, დიზაინი, მოდა, ფილმი, მუსიკა, საშემსრულებლო ხელოვნება, რადიო, თეატრი, ტელევიზია და სხვ.), ეფუძნება შემოქმედებითობას/ინოვაციებს და გააჩნია პოტენციალი ინტელექტუალური საკუთრების მეშვეობით შექმნას კულტურის პროდუქტი, მოახდინოს სოციალურ-ეკონომიკური გავლენა ამა თუ იმ მიმართულებაზე.

21-ე საუკუნეში მუზეუმებისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების (ვიზუალური, საშემსრულებლო ხელოვნება, ციფრული მედია, მოდა, დიზაინი და სხვ.) სინერგიის შედეგად მუზეუმების მესვეურებმა, შეიძლება, გაზარდონ საკუთარი აუდიტორია, ეფექტურად გამოიყენონ კოლექციები და ინფრასტრუქტურა, აამაღლონ მუზეუმის შესახებ ცნობიერება საზოგადოებაში და ხელი შეუწყონ ეკონომიკური გავლენის განვითარებას თანამედროვე სამყაროს გამოწვევების საპასუხოდ.

მოხსენებაში განხილული იქნება მუზეუმებისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების თანამშრომლობის მიმართულებები, გამოწვევები, შედეგები და პერსპექტივები მსოფლიოს მუზეუმების საუკეთესო პრაქტიკისა და საქართველოს მუზეუმებში მიმდინარე აქტივობების მაგალითებზე.

მაგალითი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

დინამიკური მოდალური სემანტიკის გამოხატვითი „შეძლება“ ზმნა და მასთან დაკავშირებული უკუთქმითი ნაწილაკები ქართულ სამწერლო ენაში¹

დინამიკური, შესაძლებლობის მოდალური სემანტიკის გამოსახატავად ქართულ სალიტერატურო ენაში X საუკუნიდან გვხვდება ობიექტური წყობის „შეძლება“ ორგანული ზმნური ფორმა (სარჯველაძე 1984:413) საშუალო ქართულიდან კი პარალელურად დასტურდება ძალ ძირისაგან ნაწარმოები სუბიექტური წყობის „შეძლება“ ზმნის ორგანული ფორმები. სხვა მოდალური ფორმებისაგან განსხვავებით „შეძლება“ ზმნის არც ობიექტური და არც სუბიექტური წყობის ფორმებს არ განუცდიათ გრამატიკალიზაცია, არ ქცეულან ნაწილაკებად (მდრ.: ეგების>ეგებ, იქნების>იქნებ (შარაშენიძე 1999). როგორც ობიექტური, ისე სუბიექტური წყობის შეძლება ზმნის პირიანი ფორმები, სემანტიკური თვალსაზრისით, გამოხატავდნენ და გამოხატავენ „ნეიტრალურ“ (გარემო პირობების ზეგავლენით გამონვეული შესაძლებლობა) და „სუბიექტზე ორიენტირებულ“ (შინაგანი ან შექმნილი უნარი ან ცოდნა) (პალმერი 1999, ვაიმანი 1996) მოდალურ სემანტიკას როგორც დადებითი, ისე – უარყოფითი კონოტაციით. მოხსენებაში განვიხილავთ შეძლება ზმნის ობიექტური და სუბიექტური წყობის ფორმებისა და უკუთქმით ნაწილაკთა ურთიერთმიმართების საკითხს.

დინამიკური, შესაძლებლობის მოდალური სემანტიკის გამოხატვითი შეძლება ზმნის ობიექტური და სუბიექტური წყობის ფორმებისა და მათთან გამოყენებული უკუთქმითი ნაწილაკების კვლევისას გამოვლინდა:

შეძლება ზმნასთან სემანტიკური შეუთავსებლობის გამო ნუ ნაწილაკი არ დასტურდება უარყოფითი კონოტაციის მქონე კონტექსტებში, გარდა ძახილის წინადადებებისა, რომლებშიც შეძლება ზმნაზე დართული ნუ ნაწილაკი მხოლოდ მთქმელის უარყოფით დამოკიდებულებას გამოხატავს მოსაუბრის ნათქვამის მიმართ და არა ამა თუ იმ ქმედების აკრძალვას.

საგულისხმოა, რომ შეძლება ზმნასთან არ და ვერ უკუთქმითი ნაწილაკების გამოყენებას განსაზღვრავს როგორც ზმნის ობიექტური და სუბიექტური წყობა, ისე „სუბიექტზე ორიენტირებული“ და „ნეიტრალური“ მოდალური სემანტიკა. შესაბამისად, ვერ და არ ნაწილაკებს შორის არ გვაქვს თავისუფალი ვარიანტი.

ვერ უკუთქმითი ნაწილაკი ძველ ქართულში მხოლოდ ობიექტური წყობის „სუბიექტზე ორიენტირებული“ სემანტიკის მქონე შეუძლება ზმნას დაერთვოდა. საშუალო ქართულში კი მისი ეს ფუნქციაც თანდათან არ ნაწილაკმა შეითავსა, რომელიც დღემდე თანაბრად ფუნქციონირებს ობიექტური წყობის „სუბიექტზე ორიენტირებული“ და „ნეიტრალური“ დინამიკური სემანტიკის შეძლება ზმნასთან. ამდენად, ობიექტური წყობის შეძლება ზმნის ფორმებთან ახალ ქართულში ვერ ნაწილაკი აღარ დასტურდება, გარდა ექსპრესიული შემთხვევებისა, რომლებიც იშვიათია სალიტერატურო ენაში.

რაც შეეხება სუბიექტური წყობის ფორმებისა და ვერ ნაწილაკის ურთიერთმიმართებას, უნდა ითქვას, რომ აქ განსხვავება არ გვაქვს, შეძლება ზმნის სუბიექტური წყობის ფორმებთან ვერ ნაწილაკი საშუალო ქართულიდან თანაბრად გამოიყენება როგორც „სუბიექტზე ორიენტირებული“, ისე „ნეიტრალური“ სემანტიკის გამოხატვისას.

შეძლება ზმნის სუბიექტური წყობის ფორმებთან არ ნაწილაკი საშუალო ქართულში საერთოდ არ დასტურდება. როგორც წესი, ის არც ახალ ქართულში დაერთვის შევეძლება ტიპის ფორმებს, თუმცა, გვაქვს სხვადასხვა სემანტიკური ასპექტით დატვირთული კონტექსტები, რომლებშიც სუბიექტური წყობის ფორმებთან არ ნაწილაკის გამოყენება ჩვეულებრივი მოვლენაა.

გაანალიზებული უკუთქმითი ნაწილაკები, როგორც წესი, ჩვენთვის საინტერესო მოდალური სემანტიკის მქონე ზმნებს დაერთვიან პრეპოზიციურად და გაუთიშავად, თუმცა დასტურდება გამონაკლისი შემთხვევებიც.

საშუალო ქართულში ობიექტური წყობის არ-ნაწილაკიანი შეძლება ზმნა, როგორც წესი, მიემართება მასდარს, იშვიათად კი, უკავშირდება დამოკიდებული წინადადების ზმნა-შემასმენელს. ახალ ქართულში კი

¹ კვლევა განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით, გრანტი #218000, „მოდალობის კატეგორია ქართულ ენაში“.

შემიძლია ტიპის ფორმებთან მასდარული და ჰიპოტაქსური კონსტრუქციების დისტრიბუცია, შეიძლება ითქვას, რომ უკვე თანაბარია.

საშუალო ქართულის მონაცემების მიხედვით ვერ-უკუთქმითნანილაკიანი სუბიექტური წყობის შედგება ზმნა მხოლოდ ერთხელ ავლენს ჰიპოტაქსურ კონსტრუქციასთან კავშირს, დანარჩენ შემთხვევებში ვერ-ნანილაკიანი სუბიექტური წყობის ფორმა უკავშირდება მასდარს ან მის შემცველ სხვა სახელს. ახალ ქართულში კი აღნიშნული კონსტრუქციები თითქმის თანაბრად უკავშირდებიან შესაძლებლობის გამომხატველ სუბიექტური წყობის ფორმებს. რაც შეეხება ვერ-ნანილაკდართულ ობიექტური წყობის შედგება ზმნას, რომელიც მხოლოდ ძველსა და საშუალო ქართულში დასტურდებოდა, ის, უგამონაკლისოდ, ქმნიდა ასეთ კონსტრუქციას: ვერ უკუთქმითი ნანილაკი + ობიექტური წყობის შედგება მოდალური სემანტიკის ზმნა + მასდარი სახელობითი ან ვითარებითი ბრუნვის ფორმით.

აღსანიშნავია, რომ საშუალო და ახალი ქართული ენის წერილობით ძეგლებში შედგება ზმნის ობიექტური წყობის ფორმებთან და ახალ ქართულში, ერთ შემთხვევაში, სუბიექტური წყობის ფორმასთან დადასტურდა ორმაგი უარყოფის შემთხვევებიც, რომელთა პირველი კომპონენტი, ძირითადად, უარყოფითი ნაცვალსახელია, ხოლო მეორე – უკუთქმითი ნანილაკი.

დაბოლოს, საინტერესო სურათს გვაძლევს შედგება მოდალური სემანტიკის მქონე ზმნის შეხამება დამოკიდებული წინადადების ზმნის მწკრივებთან. იკვეთება შემდეგი ტენდენცია: თუ ობიექტური წყობის შედგება ზმნა ანმეოს მწკრივის ფორმითაა, მაშინ მას დამოკიდებული წინადადების ზმნა-შემასმენელი შეეწყობა მეორე კავშირებითის ფორმით, ხოლო, თუ მოდალური სემანტიკის მქონე ზმნა წყვეტილის ფორმითაა წარმოდგენილი, მაშინ ის დამოკიდებული წინადადების ზმნური ფორმისგან მოითხოვს მეორე თურმეობითის მწკრივს. მეორე მხრივ კი, სხვადასხვა მწკრივში მდგარ სუბიექტური წყობის შედგება ზმნასთან დაკავშირებული დამოკიდებული წინადადების ზმნა-შემასმენელი, ძირითადად, მეორე თურმეობითისა და მეორე კავშირებითის მწკრივის ფორმითაა მოცემული.

ეთარ შარვაშიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ხელოვნებისა და ხელოვნის არსი აირის მერდოკის რომანში „შავი პრინცი“

აირის მერდოკი მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრის ცნობილი ბრიტანელი მწერალი და ფილოსოფოსი იყო. მისი შემოქმედება სავსეა მრავალი აქტუალური თემით, რომელთაგან აღსანიშნავია ხელოვნება. ხელოვნება – ცნება, რომელზეც მრავალი მოსაზრება არსებობს. ხელოვნებას მიეკუთვნება ყველაფერი, რაც არაბუნებრივი წარმოშობისაა, ანუ შექმნილია ადამიანის მიერ.

კვლევის ძირითადი მიზანია, დაგვანახოს ხელოვნების ძირითადი არსი საზოგადოებაში მერდოკის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი რომანის „შავი პრინცი“ მაგალითზე. აღნიშნული რომანი იძლევა საშუალებას, მკითხველს ნათელი წარმოდგენა შეექმნას ხელოვნებაზე, მის არსსა და დანიშნულებაზე; ეს თემა მერდოკის თითქმის ყველა რომანს, კრიტიკულ ესესა თუ სტატიას თან სდევს. მას სწამს, რომ ხელოვნება კაცობრიობისათვის შთაგონების მთავარი წყაროა. იგი ხელს უწყობს ადამიანის შინაგანი ბუნების გამოღვიძებას.

მოხსენებაში განვიხილავთ ხელოვნებისა და სიყვარულის, ხელოვნებისა და სიმართლის ურთიერთმიმართებას (კავშირს ხელოვნებასა და მორალს შორის, ისევე როგორც ესთეტიზმსა და ეთიკას შორის, ხელოვნების როლს მორალურ სამყაროში). აირის მერდოკის რომანებში დიდია გავლენა ცნობილი მწერლებისა, მაგალითად უილიამ შექსპირისა, აქედან გამომდინარე, გასაკვირი არ იქნება ის ფაქტი, რომ მის რომანებში ბევრი ფილოსოფიური ნაზრევია, რაც შედარებით რთულია აღსაქმელად და, ამის ფონზე, კიდევ უფრო აღვივებს ჩვენში გრძნობას, თუ რაოდენ დიდებულია ხელოვნება.

ა. მერდოკი იზიარებს ტომას ელიოტის აზრს და ნამდვილ ხელოვანს მოუწოდებს, იყოს თავისუფალი საკუთარი მესაგან, რათა შეძლოს და შექმნას ხელოვნების ნიმუში. მას სწამს, რომ ხელოვნება უფრო ღრმაა, ვიდრე ფილოსოფია. მის რომანებში ნათლად იკვეთება ერთი რამ – ხელოვნება არა მარტო ამდიდრებს ჩვენს მორალურ ურთიერთგაგებას, არამედ ასაზრდოებს ჩვენს ღირსებას და გვეხმარება უკეთესი ცხოვრების მიღწევაში. მწერალი დარწმუნებულია, რომ ხელოვნების მეორე სახელი სიმართლეა. აქედან ნათლად გამომდინარეობს ერთი რამ, თუ არ იქნება სიმართლე, იქ არც ხელოვნებისათვის იქნება ადგილი.

მოხსენებაში სხვადასხვა კუთხით წარმოდგენილი იქნება ხელოვნების ფუნქცია და მისი მიზანი საზოგადოებაში. დასკვნაში კი შეჯამებული იქნება საბოლოო შეხედულება ხელოვნებაზე აირის მერდოკის მსოფლმხედველობისა და მისი რომანის „შავი პრინცი“ მაგალითზე.

ინოვაციური

დამოუკიდებელი მკვლევარი, საქართველო

ვატიკანის სახარების ფილოლოგიურ-კოდიკოლოგიური ანალიზი

წარმომი წარმოადგენს ვატიკანის ოთხთავის კოდიკოლოგიურ-ფილოლოგიური ანალიზის მცდელობას. აღნიშნული სახარების მიმართ ჩვენი დაინტერესება გამოიწვია იმან, რომ იგი ერთ-ერთი უძველესი ოთხთავია, რომლის თარიღისა და მასში დაცული ტექსტის რედაქციული კუთვნილების შესახებ აზრთა სხვადასხვაობაა. ვატიკანის სახარების შესახებ არსებობს სხვადასხვა მეცნიერთა კვლევები (მ. თარხნიშვილი, თ. შურლაია, ნ. მელიქიშვილი, დ. თვალთვაძე, ზ. სარჯველაძე...). ზოგი მეცნიერი მას მეთავე საუკუნის ხელნაწერად მიიჩნევს, შესაბამისად, დგება საკითხი მისი წინათონურად მიჩნევის შესახებ; არის მოსაზრება, რომლის მიხედვითაც საკვლევი ოთხთავი მეთერთმეტე საუკუნის, ათონური რედაქციის შემცველი ხელნაწერია. ეს ორი ურთიერთგამომრიცხავი მოსაზრება გადამოწმებასა და შესწავლას საჭიროებს.

როგორც შესავალშივე ჩანს, წინამდებარე კვლევის მიზანია ვატიკანის ოთხთავის კოდიკოლოგიურ-ფილოლოგიური ანალიზი. კერძოდ, ვცდილობთ დავადგინოთ:

1. ვატიკანის ოთხთავის რედაქციული კუთვნილება: არის თუ არა ის მართლაც წინათონური რედაქციის ტექსტის შემცველი ნუსხა;

2. თუ არა, მაშინ რა ადგილი უკავია საკვლევი ოთხთავის ტექსტს ათონური რედაქციის ნუსხათა ჯგუფში.

კვლევის ობიექტს წარმოადგენს ვატიკანის ოთხთავის ფოტოკოპირები, რომლებიც ინახება საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში.

ვატიკანის ოთხთავის რედაქციულობის საკითხის გასარკვევად იგი შევადარეთ წინათონური რედაქციის სახარების ტექსტს და ივ. იმნაიშვილის მიერ (ვანის (H), ერმიადინისა (I) და გელათის (K) ნუსხების მიხედვით გამოცემულ გიორგი მთაწმინდელის რედაქციის ტექსტს. როგორც კვლევამ გვიჩვენა, იგი არ წარმოადგენს წინათონური რედაქციის სახარებას, არამედ, გაირკვა, რომ ვატიკანის ოთხთავი გიორგი მთაწმინდელის რედაქციის შემცველი ტექსტია. საკვლევი ოთხთავსა და შესადარებლად აღებულ გიორგი მთაწმინდელის რედაქციის სხვა ხელნაწერთა შორის გამოვლენილი განსხვავებული შემთხვევები, ძირითადად, ფონეტიკური ხასიათისაა.

ამავე დროს, საინტერესოა, რა ადგილი უკავია ვატიკანის ოთხთავს გიორგი მთაწმინდელის რედაქციის შემცველ ნუსხათა შორის. ამისათვის იგი შევადარეთ ალავერდის ოთხთავს, რომელიც 1054 წელს გადანერვილი ხელნაწერია და წარმოადგენს ერთგვარ შუალედურ ეტაპს ათონური რედაქციის ჩამოყალიბების გზაზე.

კვლევის შედეგად გაირკვა, რომ ვატიკანის ოთხთავი შეიცავს გიორგი მთაწმინდელის მიერ საბოლოოდ რედაქტირებულ ტექსტს, რომელმაც ვულგატის სტატუსი მოიპოვა.

წინამდებარე ნაშრომის სიახლეს წარმოადგენს ის გარემოება, რომ მასში მოცემულია ვატიკანის ოთხთავის დეტალური კოდიკოლოგიური აღწერილობა, ასევე, მცდელობა, დავადგინოთ საკვლევი ოთხთავის რედაქციული კუთვნილება და მისი ადგილი ამ რედაქციის შემცველ ნუსხათა შორის.

აკაკი ჩიქობავა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

დამხმარე საწარმოო საშუალებათა პოლიტიკონომია და ქართული ფილმის ურთიერთობების გადრმაგება

ქართულ ისტორიოგრაფიაში მეტ-ნაკლებად კარგადაა შესწავლილი სოფლის მეურნეობის ორგანიზება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობა და მასთან დაკავშირებული საკითხები. ფუნდამენტურადაა გამოკვლეული სამეურნეო დანიშნულების იარაღის განვითარების ეტაპები (ივანე ჯავახიშვილი, გიორგი ჩიჭაია და სხვ.) და მისი როლი სოფლის მეურნეობის დარგების განვითარებაში.

წინამდებარე კვლევის მიზანია არსებულ სამეცნიერო ლიტერატურასა და დოკუმენტურ წყაროებზე დაყრდნობით შესწავლილ იქნეს სასოფლო-სამეურნეო პროცესის დამხმარე სანარმოო საშუალებათა (გუთანნი, წისქვილი) კავშირი საგლეხო ბეგარასთან და მათი ტექნიკური გაუმჯობესების პოლიტიკონომიკური ასპექტები: თუ რამდენადაა დაკავშირებული ამგვარი მოვლენები სოციალური დაყმევებისა და მწარმოებელი კლასის ექსპლუატაციასთან.

კვლევის პროცესში გამოყენებულია პოლიტიკონომიკური მიდგომის, ემპირიული მასალის დამუშავებისა და ტექსტზე მუშაობის მეთოდები საგლეხო რენტის ჩამოყალიბებისა და განვითარების ჭრილში.

მოხსენებაში განხილული იქნება:

- გუთნის განვითარებისა და ათვისების თავისებურებები პოლიტიკონომიკურ კონტექსტში;
- წისქვილის ფუნქციონირება და მისი სოციალური ბუნების განვითარება სათემო ქონებიდან საბატონო – კერძო საკუთრებამდე;
- სარწყავ არხებზე მიმაგრებული გლეხობის ფისკალური ბუნება.

აღნიშნულის გარდა, ასევე, განვიხილავ სხვადასხვა ტიპის სასოფლო-სამეურნეო იარაღებსა და სატრანსპორტო საშუალებებს: რა ტიპის სამუშაო იარაღები გამოიყენებოდა და როგორ აისახებოდა ის ქართული დოკუმენტური ძეგლების მინიატურულ გაფორმებაში.

ფეოდალურ ეპოქაში სოფლის მეურნეობა ქვეყნების ეკონომიკის წამყვან დარგს წარმოადგენდა, მასზე დაფუძნებული საბეგრო (რენტა) სისტემა კი – ფეოდალური წესრიგის პოლიტიკურ-ეკონომიკურ საყრდენს. ბატონსა და ყმას შორის არსებული სანარმოო ურთიერთობები ბეგარაში აისახებოდა და ხორციელდებოდა ზედმეტი შრომისა და შრომის შედეგად წარმოებული პროდუქტის მითვისების სახით; ძირითადი სანარმოო საშუალება – მინა უკვე ბატონის ხელში იყო, გლეხს კი, შესაძლოა, საკუთრებაში ჰქონოდა დამატებითი სანარმოო საშუალებები – სასოფლო-სამეურნეო იარაღების სახით.

გუთანნი, რომელიც ადრე თემის ან კონკრეტული თავისუფალი მწარმოებელის საკუთრება იყო, ფეოდალურ ეპოქაში დაბეგვრის საშუალებად იქცა.

სასოფლო-სამეურნეო იარაღის გაუმჯობესებაზე იყო დამოკიდებული მინების ფონდის ათვისება და მოსავლიანობა, რასაც, ასევე, ხელს უწყობდა, სარწყავი არხების განვითარება; ყოველივე ამაში კი მეზატონის უდიდესი ინტერესი ვლინდებოდა: რაც უფრო მეტი სამინო ფონდი იქნებოდა ათვისებული, მით უფრო იზრდებოდა დაყმევებულთა რაოდენობა, დამოკიდებულება სენიორის მიმართ ღრმავდებოდა, მიღებული გადასახადი კი კოლოსალურად იზრდებოდა.

მართალია, ფეოდალურ ეპოქაში სასოფლო-სამეურნეო იარაღის რევოლუციური განვითარება არ მომხდარა, თუმცა მისი ტექნიკური დახვეწა და რამდენიმე აუცილებელი დეტალის გაჩენა, ჩემი აზრით, კონკრეტულ სოციალურ ტეხილებს ინვევდა; კერძოდ, ჯერ კიდევ მცირე რაოდენობით დარჩენილი თავისუფალი მწარმოებლის სრულ დაყმევებასა და გლეხობის სრულ ექსპლუატაციას, რაც სანარმოო ურთიერთობების გაღრმავებასა და ფეოდალიზმის საბოლოო გამარჯვებას უწყობდა ხელს.

ელენა ცაცუა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

სამეცნიერო აქტის ლინგვისტური თავისებურებები სასამართლო დისკურსში ინგლისურ და ქართულ ენებში პირდაპირი და ჰპარადინი დაკითხვების დროს

წინამდებარე კვლევის მიზანია, ინგლისურ და ქართულ ენებში ემპირიულ მასალაზე დაკვირვებითა და მაგალითების შედარების გზით გაანალიზდეს სასამართლო დისკურსი პრაგმატული ასპექტით, თუ როგორ ხდება სამეცნიერო აქტების, მათ შორის პერფორმატიული ზმნების ლინგვისტური გამოვლინება, რა როლს თამაშობენ ისინი ინტერაქტივის დროს და რა ენობრივი (გრამატიკული/ლექსიკური) კონსტრუქციებითა და სტრუქტურებით ხდება მათი რეალიზება. ჩვენ დავადგინეთ მათი გამოყენების სიხშირე და ილოკუციური ძალის განმსაზღვრელი ენობრივი საშუალებები ილოკუციური მიზნების გამოსახატავად. ემპირიული მასალის სამეცნიერო აქტთა თეორიის თვალსაზრისით, კვლევისას ვეყრდნობით ჯ. ოსტინის და ჯ. სერლის თეორიებს სამეცნიერო აქტების შესახებ (Austin 1962; Searle 1969).

კვლევის პროცესში მოვიძიეთ ქართული სასამართლო პროცესების ემპირიული მასალები, ინგლისურენოვანი მასალის სასამართლო პროცესების ჩანაწერების მოსაპოვებლად კი, ძირითადად, ინტერნეტ-რე-

სურსებით შემოვიფარგლე. დავადგინე ყველა სამეტყველო აქტის სიხშირე (რეპრეზენტატივი/ასერტივი, დირექტივი, კომისივი, ექსპრესივი, დეკლარატივი) მოცემულ ემპირიულ მასალაზე დაყრდნობით ორივე ენაში, შედეგები კი პროცენტული მაჩვენებლების ფორმით წარმოვადგინე.

დადგინდა, რომ პროცესის დროს ორივე ენაში ნაკლებად გამოიყენება ისეთი პერფორმატიული ზმნები, რომლებიც გამოხატავენ გრძნობებს. ეს ზმნები მიეკუთვნება სამეტყველო აქტს – ექსპრესივებს. ასევე, ორივე ენას შორის პარალელის გავლება შეიძლება აღწერილობითი პერფორმატივების გამოყენების მხრივ. ესენია რეპრეზენტატივები, მაგალითად, ზმნები: *think* (ფიქრი), *believe* (დაჯერება), *state* (მტკიცება) და სხვ., რომლებიც ჭარბობენ ორივე ენაში და რაც სპეციფიკურია, ზოგადად, სასამართლო ენის ფორმალური სტილისათვის. ამასთანავე, გამოიკვეთა ინგლისური და ქართული ენების თავისებურებანი, რაც აისახა სამეტყველო აქტების ანალიზის დროს.

პერფორმატიული ზმნების ანალიზის დროს გავითვალისწინე სამი ძირითადი კომპონენტის არსებობა, რის გარეშეც აქტი შემდგარად არ ითვლება და რომლებიც უზრუნველყოფენ ამ ზმნების წარმოშობის წინაპირობას. ესენია: 1. პირობითობა,

2. რეალური გარემოებები და 3. ინტენციურობა (გამონათქვამის გამიზნულობა).

შედარებითი მეთოდის გამოყენებით გამოვლინდა ორივე ენაში მეტნაკლებად მსგავსი ლინგვისტური ერთეულების გამოყენება დაკითხვების დროს, რაც აისახა სამეტყველო აქტების გამოყენების კუთხითაც. მიუხედავად ამისა, სტატისტიკურმა კვლევამ შედეგებმა ცხადყო, რომ სამეტყველო აქტთა თანმიმდევრობა პროცენტული მაჩვენებლების მიხედვით განსხვავდება როგორც ქართული, ასევე ინგლისური ენის ემპირიულ მასალაში.

გაია ცერცვაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

გიორგი გამყრელიძის ნოსტალგიური ლირიკა

საბჭოთა რეჟიმს გარიდებული ემიგრანტების ცხოვრებისა და შემოქმედების კვლევა მკვლევართა განსაკუთრებული ინტერესს იწვევს და არასოდეს კარგავს აქტუალობას. სამშობლოს ტრაგიკული ბედი, მისი სავალალო ყოფა და ამით გამოწვეული ღრმა განცდები, ხშირად, მხატვრულად ტრანსფორმირდება მათ ლიტერატურულ მემკვიდრეობაში. ერთ-ერთი ასეთი ემიგრანტია თვალსაჩინო პოეტი გიორგი გამყრელიძე (ლიტ. ფსევდონიმი – გრიგოლ ზოდელი, 1904-1974), რომელმაც საქართველო 1923 წელს დატოვა – სასწავლებლად გერმანიაში გაემგზავრა და შემდეგ სამშობლოში აღარ დაბრუნებულა. საქართველოში ყოფნისას პოეტს ახლო ურთიერთობა ჰქონდა „ცისფერყანწელთა“ ორდენტან. იგი მეგობრობდა და თანამშრომლობდა პაოლო იაშვილთან, ტიცვიან ტაბიძესთან, ვალერიან გაფრინდაშვილთან და სხვა სიმბოლისტ პოეტებთან. გიორგი გამყრელიძის ერთი ლექსი „უცხო თვალები შუშაბანდში“ დაიბეჭდა „ცისფერყანწელთა“ ჟურნალ „მეოცნებე ნიამორების“ 1922 წლის ნოემბრის მე-7 ნომერში. ემიგრაციის პერიოდში პოეტი ცხოვრობდა ევროპასა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში და იქ მრავალმხრივ კულტურულ მოღვაწეობას ეწეოდა, წერდა ლექსებს და დედნებიდან თარგმნიდა ცნობილი უცხოელი პოეტების პოეტურ ნიმუშებს. უცხოეთში გამოცემულ გიორგი გამყრელიძის ნიგნებს შორისაა 1960 წელს სანტიაგო დე ჩილეში გამოქვეყნებული ლექსთა კრებული „გვიანი რთველი“, რომელსაც ყურადღება დაუთმო გრიგოლ რობაქიძემ. მისი კრიტიკული წერილი სათაურით „გვიანი რთველი გიორგი გამყრელიძისა“ 1962 წელს გამოქვეყნდა პარიზში გამომავალ ჟურნალში „ბედი ქართლისა“ (#39-40). „...გიორგი გამყრელიძე ცნობილია ქართულ ემიგრაციაში; ...მას აქვს საკუთარი ლირიული ხმა...“ – ასე დაახასიათა მან პოეტი. კრებულში გაერთიანებულია, უმთავრესად, ერთი თემატური რკალის პოეტური ნიმუშები და მას მსჭვალავს შემდეგი მოტივები: პატრიოტიზმი, სამშობლოს წარსული და აწმყო, მისი გმირული ისტორია და სახელოვანი შვილები, 1921 წლის საბჭოთა ოკუპაცია და რუსების (ავტორისმიერი „სკვითების“) მიერ საქართველოს თავს დატეხილი ბოროტება, ძლიერი ნოსტალგია. ამ უკანასკნელის გამო, აქ წარმოდგენილ პოეზიას, პირობითად, ნოსტალგიური ლირიკაც შეიძლება ეწოდოს. წარმოდგენილი მოხსენება გიორგი გამყრელიძის ზემოხსენებული პოეტური კრებულის ლიტერატურათმცოდნეობითი განხილვის ცდაა. მასში ყურადღება ეთმობა თემატიკის, ლექსთწყობისა და პოეტიკის, აგრეთვე სხვა პოეტთა შემოქმედებასთან ავტორის მიმართების საკითხებს. წარმოდგენილი კვლევა აფართოებს და ამდიდრებს ჩვენს ცოდნას ქართული ემიგრაციისა და ლიტერატურის ისტორიის შესახებ.

გიორგი ცომაია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების შექმნა და გამოყენება საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ მეორე მსოფლიო ომის დროს

მოხსენებაში დანვრილებით ვისაუბრებთ კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების საბრძოლო გზის შესახებ, მიმოვიხილავთ პილოტებისა და მეთაურების ბედსა და მდგომარეობას ომის შემდგომ, აგრეთვე, ესკადრილების სტრუქტურას, შეიარაღებას; განვიხილავთ ესკადრილების პირად შემადგენლობას, თუ ვინ და რატომ მსახურობდნენ ესკადრელთა რიგებში, ვინ იყვნენ ნაწილების მეთაურები.

უაღრესად საინტერესოა მეთაურებისა და პილოტების ომამდელი ბედი და მათი განვერიანების ვითარება კოლაბორაციონისტულ ესკადრილებში.

წინამდებარე კვლევის მიზანია, აიხსნას კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების შექმნის აუცილებლობა და მიზანშეწონილობა, შეფასდეს კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების მონაწილეობა მეორე მსოფლიო ომში ნაცისტური გერმანიის მხარეს.

მოხსენებაში გავაანალიზებთ კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების შექმნის ფენომენს და აღვწერთ კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების არსებობისა და საქმიანობის მნიშვნელობას პროპაგანდისტული და სამხედრო კუთხით; ასევე, განვიხილავთ თითო ესკადრილის საბრძოლო გზას, შევაფასებთ პილოტების ბრძოლისუნარიანობასა და ზოგადად – კოლაბორაციონისტული ესკადრილების საბრძოლო ეფექტიანობას.

გიორგი წეროძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ვლადიმერ სოლოვიოვი: შესაძლებელია თუ არა თავისუფალი თეოკრატია?

წარმოდგენილ მოხსენებაში XIX-XX ს.ს. რუსული რელიგიური ფილოსოფიის ფუძემდებლის ვლადიმერ სოლოვიოვის მოძღვრება თავისუფალი თეოკრატის შესახებ განხილულია, არა მხოლოდ ისტორიული, არამედ თანამედროვე პოლიტიკური თეოლოგიისა და ფილოსოფიის აქტუალურ პრობლემათა კონტექსტში. სოლოვიოვის აზრით საზოგადოებრივი ცხოვრების იდეალური მოდელის შექმნა შესაძლებელია თეოკრატული, სოლოვიოვის ტერმინოლოგიით „თავისუფალი თეოკრატის“ საფუძვლებზე.

ვ. სოლოვიოვის მოძღვრების ძირითადი მოტივი სეკულარიზმის გადალახვა და მომავლის ეპოქალური ჰორიზონტების დასახვაა. ეს თანამედროვე მეცნიერებაში პოსტსეკულარული ეპოქის პრობლემადაცაა ცნობილი და დისკუსიის აქტუალურ საგანს წარმოადგენს.

რუს მოაზროვნეს სურს განთავისუფლდეს ახალი დროის ევროპული ფილოსოფიის სეკულარიზებული სულისაგან და მისი წინამორბედი სლავოფილების მსგავსად ესწრაფვის მოიპოვოს ისეთი ცოდნა, რომელიც გულისხმობს ღვთაებრივისა და ადამიანურის ქმედით დიალექტიკას, იგი აყალიბებს კაცობრიობის განვითარების საკუთარ, ორიგინალურ კონცეფციას.

ვ. სოლოვიოვთან თეოკრატის, საზოგადოდ, გავრცელებული განსაზღვრებისაგან განსხვავებული შინაარსი ენიჭება. ამ ფილოსოფოსის აზრით, საზოგადოებრივი ცხოვრების მონყობის ამ მოდელს უნდა გამოეცოცხლებინა სარწმუნოებრივი სული. დასავლური ცივილიზაციის მომხმარებლურ სამყაროში აღედგინა მარადისობის პერსპექტივა და სიყვარული, უზრუნველყო ადამიანური არსებობის თავისუფლება და სისავსე. თეოკრატია იმისთვისაც არის საჭირო, რომ არასრულყოფილი სამყარო უფრო სრულყოფილად გადაიქცეს. ამ მიზნის მისაღწევად სამი პირობის შესრულებაა აუცილებელი:

- 1) „საზოგადოებაში რელიგიური საწყისების სრული დამოუკიდებლობა, რამეთუ მათშია საზოგადოების ბაზისური ერთობის ენერგეტიკული წყარო. თუკი, „რელიგიური ელემენტი“ საზოგადოებრივი ცხოვრების რომელიმე სხვა ელემენტზე იქნება დაქვემდებარებული ან დამოკიდებული, მაშინ თეოკრატია აზრს კარგავს“;
- 2) „საზოგადოებრივი ორგანიზმის სწორი სტრუქტურირება, რადგან ამის გარეშე რელიგიას არ აქვს მუდმივი და მიზანშეწონილი საშუალებები, იმოქმედოს ცხოვრებაზე, მიმართოს იგი თეოკრატული კალაპოტისკენ“;

3) „დაბოლოს, პიროვნული ძალების თავისუფალი და ენერგიული მოქმედება, რადგან ასეთი მოქმედების გარეშე ყველაზე კარგი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია ცი ცარიელ ფორმად დარჩება“ .

ვ. სოლოვიოვისათვის თეოკრატიის არსის კვლევა, ნიშნავს სიკეთის იდეის გამართლებას, რწმენის აყვანას გონივრული შემეცნების ახალ სიმაღლეზე. თეოკრატია ახორციელებს არა რომელიმე კერძო პრობლემის გადაწყვეტას, არამედ მისი მიზანია „ერების ცხოვრებაში რელიგიის განხორციელება“, რელიგიის საზოგადოების სეგმენტთა სინთეზატორის ფუნქციით აღჭურვა.

სოლოვიოვი ამ მოძღვრებით ქრისტიანულ ესქატოლოგიას წარმოადგენს, ისეთი სახით, რომელსაც არ იცნობს და არაფერი აქვს საერთო ქრისტიანული ეკლესიის სწავლებასთან. ჩვენ ვხედავთ რომ სოლოვიოვის ეპოქამიც და მის შემდეგაც ღმერთისადმი რწმენა, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში ეკლესიის როლი, როგორც დასავლეთში, ისე აღმოსავლეთში მკვეთრად შესუსტდა. დიტრის ბიონჰოფერისეული შეფასებით „ღმერთი მუდმივად უკან იხევს. მას აღარ რჩება სამყაროში ადგილი. ის აქ არ სჭირდებათ. სამყარო ზრდასრული გახდა არა მარტო მეცნიერების, ხელოვნების, ეთიკის, პოლიტიკის კანონების მიმართ, არამედ ისეთი საკითხების მიმართაც კი როგორცაა, ცოდვა, ცხოვება, სიკვდილი – ამ საკითხებზე ადამიანები დამოუკიდებელ პასუხებს პოულობენ“.

ელისო ჭალიძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ფარელის ნასაყდრალის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კვლევისათვის

ფარელის ნასაყდრალი ცაგერის რაიონში, ორბელის ციხის კომპლექსიდან მოშორებით, მთის წვერზე მდებარე ვაკე ადგილია, რომელსაც ადგილობრივები ფარელს ეძახიან. აღნიშნულ ვაკეზე შემორჩენილია ტაძრის ნანგრევები და მის გარშემო არსებული ორმაგი გალავანი, რამდენიმე ქვა (სავარაუდოდ, საფლავის) და, ცოტა მოშორებით, წყარო, რომლიდანაც, მოსახლეობის გადმოცემით, ოდესღაც ორბელის ციხე მარაგდებოდა.

მიუხედავად იმისა, რომ ორბელის ციხის კომპლექსი სპეციალისტების მიერ კარგად არის შესწავლილი, ინფორმაცია ფარელის ძეგლზე სამეცნიერო ლიტერატურაში ვერ მოვიძიეთ. როგორც ჩანს, იგი ჯერ არ გამხდარა სპეციალური კვლევის საგანი. ფარელის ვაკე ზემოდან გადმოჰყურებს არა მარტო ორბელის ციხეს, არამედ სადებვიროს გზას და ლაჯანურის ხეობას. ძეგლის სტრატეგიული მდებარეობა გვაფიქრებინებს, რომ იგი მნიშვნელოვანი თავდაცვითი ნაგებობა უნდა ყოფილიყო, რაზედაც მიუთითებს ასევე მისი სახელწოდება – „ფარელი“ (თავშესაფარებელი ადგილი). ძეგლის რელიგიური დანიშნულება ცხადია, როგორც დასახელებიდან, ასევე, შემორჩენილი ნანგრევების განლაგებიდან გამომდინარე.

საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ მოსახლეობის მესხიერებას არ შემორჩენია, თუ რომელი წმინდანის სახელს უკავშირდება ნასაყდრალი. აღნიშნული გარემოება და ის ფაქტი, რომ ინფორმაცია ფარელის შესახებ არ გვხვდება არც ვახუშტი ბატონიშვილთან და არც შემდგომ მკვლევართა ნაშრომებში, გვაფიქრებინებს მის სავარაუდო სიძველეს. საყურადღებოა, რომ ფარელის სალოცავი დაკავშირებულია ცაცხვის კულტთან, რომლის ფართო გავრცელება რიონის ხეობის ლეჩხუმში დავადასტურეთ 2017 წლის საველე ეთნოგრაფიული სამუშაოების დროს. წარმოდგენილი მოხსენება არ გახლავთ არქეოლოგიური კვლევა. ჩვენი მიზანია, ერთი მხრივ, სამეცნიერო მიმოქცევაში შემოვიტანოთ ინფორმაცია ფარელის ძეგლის შესახებ და, მეორე მხრივ, წარმოგიდგინოთ 2017 წლის საველე-ეთნოგრაფიული სამუშაოების დროს ფარელის ნასაყდრალის შესახებ მოპოვებული მასალა (თქმულებები და ტოპონიმიკა) და მისი ანალიზი ლეჩხუმში აქამდე ჩატარებული ეთნოგრაფიული კვლევებისა და სპეციალური სამეცნიერო ლიტერატურის საფუძველზე.

მკვლევართათვის აქამდე უცნობი ფარელის ნასაყდრალი, ძეგლის სტრატეგიული მდებარეობა და მასთან დაკავშირებული ტოპონიმიკა, ასევე, ხეობა თაყვანისცემის თვალსაჩინო კვალი საინტერესო პერსპექტივას გვისახავს არა მარტო აღნიშნული ძეგლის, არამედ, საერთოდ, ლეჩხუმის შემდგომი ეთნოგრაფიული და არქეოლოგიური კვლევისათვის.

ანა ჯაფარიძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

საქართველოში კათოლიკე მისიონერების საეკლესიო საქმიანობის შეფასება ქართულ საბჭოთა კვლევებში

კათოლიკე მისიონერები საქართველოში ორი საუკუნის განმავლობაში კათოლიციზმის გავრცელებასთან ერთად აქტიურად ახორციელებდნენ მთელ რიგ სოციალურ და კულტურულ პროექტებს. ერთ-ერთი სოციალური პროექტია, რომელიც ქართულ სივრცეში მისიონერების ინტეგრირებას ამარტივებდა, მედიცინა იყო. ცნობილია, რომ საქართველოში სამკურნალო ტრადიციას ღრმა ისტორიულ-მითოლოგიური ფესვები აქვს, ის კოლხეთსა და მედიას სახელს უკავშირდება. ამ ისტორიული გამოცდილების გათვალისწინებით, ქართულ გარემოში ნამლობა და მკურნალობა ყოველთვის მოიაზრებოდა ერთ-ერთ პრიორიტეტულ საქმიანობად, რომელიც სხვადასხვა ეპოქაში უცხოელ დამპყრობლებთან პოლიტიკურ-კულტურული კონტაქტების შედეგად მნიშვნელოვან ცვლილებებს განიცდიდა და ახალი გამოცდილების კვალობაზე ფორმირდებოდა. ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებული ჩანს ქართული მედიცინის განვითარების ევროპული პერსპექტივაც, რომელიც კათოლიკე მისიონერების საეკლესიო საქმიანობის ფარგლებში ხორციელდებოდა.

მისიონერმა ექიმებმა ამ სფეროში დასავლური გამოცდილება დანერგეს, თუმცა, მათი საქმიანობის მთავარი მთავარი ფოკუსი ადგილობრივი ხალხური მედიცინა იყო, რომლის ინსტიტუციონალიზაცია ევროპული მოდელის მიხედვით სცადეს.

ჩვენი მიზანია, ვიმსჯელოთ, რამდენად საფუძვლიანადაა დოკუმენტირებული მისიონერი ექიმების სამედიცინო საქმიანობის საგანმანათლებლო, სოციალური და ჰუმანიტარული ასპექტები ქართული მედიცინის ისტორიის კვლევებში და როგორ, ან რა კონტექსტში აფასებს საბჭოთა მეცნიერება ქართულ სამკურნალო ტრადიციას მათი გავლენის კვალს.

კვლევის შედეგები გვიჩვენებს, რომ ქართული მედიცინის ისტორიის მასალებში ისედაც მწირად დოკუმენტირებული ევროპელი კათოლიკეების ორსაუკუნოვანი სამკურნალო ტრადიცია, ხშირად, გადაფარულია ქართული ნაციონალური პერსპექტივით ან ჩანაცვლებულია რუსული მედიცინით.

ინოვაციები

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

ფოლკნერის ბავლენა ღასან ქანაფანის შემოქმედებაში

აღიარებული პალესტინელი მწერლის ღასან ფაიზ ქანაფანის ცხოვრების გზა ბევრ შემთხვევაში თანხვდება მრავალი პალესტინელი ინტელექტუალის ცხოვრებას. მან ბავშვობიდან გაიზიარა ლტოლვილთა ბედი და მთელი დარჩენილი ცხოვრება ატარა ლტოლვილობის მძიმე ტვირთით. მისი ცხოვრებიდან გამომდინარე, ღასან ქანაფანის შემოქმედება მთლიანად ფოკუსირებულია ერთ თემაზე – ესაა პალესტინის კონფლიქტი და პალესტინელი ხალხის ტრაგედია. ქანაფანის მოთხრობებსა და რომანებში მკითხველისათვის თვალშისაცემია სწორედ ეთნიკური და ეროვნული იდენტობის გამძაფრებული გრძნობა.

ლიტერატურის კრიტიკოსები საუბრობენ ქანაფანის თხრობის ტექნიკაზე, ფოლკნერისეულ გავლენებზე მის რომანში „ის, რაც თქვენ დაგრჩათ“.

ჩემს მოხსენებაში წარმოდგენილი ღასან ქანაფანის სხვა ნაწარმოებებიც ცხადად აჩვენებს, რომ ფოლკნერის გავლენა და ცნობიერების ნაკადის ელემენტების შემოტანა ქანაფანის შემოქმედებაში არაა ერთჯერადი აქტი, არ შემოიფარგლება მისი ერთი ნაწარმოებით; ესაა გადმოცემის მანერა, რომელიც ღასან ქანაფანის მწერლურ სათქმელსაც საოცრად კარგად მოერგო – დარღვეული სულიერი მყუდროება, სასონარკვეთის გამძაფრებული გრძნობა, მარტოსულობის, ტრაგიკულობის მუდმივი განცდა, მუდმივად დაბრუნება წარსულში, მუდმივი გადასვლები მოქმედების დროსა და სივრცეში და მონოლოგიური ჩანართები – ეს ყველაფერი ღასან ქანაფანის შემოქმედებისთვის მეტად სახასიათო შტრიხებია.

Daniele Artoni*University of Verona, Italy***Touching her. Mme Serena and Mme Chantre in 19th Century Caucasus**

My paper investigates the interaction and description of two European women - Carla Serena (née Caroline Hartog Morgensthein, 1824 - 1884) and Mme Chantre (1843 - 1924) - with the local women in the Caucasus in the 19th century. I will show, through a detailed analysis of their travelogues, how European women view women under colonial rule. In particular, I will demonstrate the contrast on how the European orientalist gaze is softened when displayed by women with scientific interests. In 1874, Serena undertook a six-year solo journey to the Russian, Ottoman, and Persian Empires. In particular, she travelled in the Caucasus for about two years. Her travelogues resulted in two volumes and a variety of geographical articles. A second trip to the Caucasus took place in 1881, when Carla travelled to Kakheti and Abkhazia and became the first person who took pictures of those regions. My analysis focuses on how Serena interacted with the local women.

In particular, I will provide evidence that she varied her behaviour and treatment of the other woman in accordance to the other's social status. Noble women were treated as peers; the conversation with them was held in French, and their relationships were represented as friendship.

On the other hand, the lower-class women were depicted with an anthropological look; Serena described, in detail, their clothes, make up, and physical traits, and provided a careful list of their activities as housewives. Interestingly, Caucasian women are not described in such a sexualised manner, unlike the women of Persia and Turkey portrayed by Carla Serena in other accounts. Mme Chantre travelled to the Caucasus twice: in 1879 to Crimea and the Caucasus, and in 1890 to the part of Armenia which then was under the control of the Russian Empire. Mme Chantre published two geographical essays written in the form of a diary.

Because of her scientific interests, she was in charge of approaching women of different ethnicities in order to study their habits, physical traits, and to collect their biometric data. Unlike Serena, Mme Chantre interacted only with women of lower classes, and she treated them with a scientific attitude. In particular, Mme Chantre highlighted a clear distinction between Christian and Muslim women, in that the latter did not let her touch their heads. In sum, my paper focuses on the linguistic portrayal of women by women.

In particular, the travelogues of Serena and Chantre demonstrate that, even when viewed by feminist eyes, local women are objects of discourse and never subjects of it; they are observed, they are touched, they do not talk.

Tamar Asatiani*Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia***Some Features of Labor Meaning in Georgian Hagiographical "Life" Genre Monuments**

The labor which is one of the aspects of liturgy originates from Christian traditions. Noteworthy that the worldview of Christianity gave him essential value. Such kind of labor meaning importance best seen in lives of the monks and nuns.

The study objective is to analyze several specifications and distinctive rules widespread in medieval Georgian monasteries according to the Georgian hagiographical "life" genre monuments.

In this study, special attention should be paid to some samples of physical labor common in monasteries (agriculture-farming, viticulture, construction, etc.), the primary purpose of which is the expression of obedience according to the internal rules of a monastery. By this issue, the submission of the spirit to the lord and patience characteristics is interpreted as the holy action.

The presented work is based on the novels written by Giorgi Merchule, George the Hagiorite and Giorgi the Lesser. The comparative analysis of the every-day life of Tao-Klarjeti and Mount Athos Abbey is significantly important in the context of the global Typikons.

The data, that should be obtained seemed very representative. In the Georgian Hagiography the types of manual work that was done by the holy brothers in the Athos and Klarjeti Monastir is depended on the local environment. It could be said, that their labor is not considered as the pure work – as the patience characteristics of the Monastir; at the same time their work is simply a necessity and developed thing on the basis of the environmental conditions; At a glance one could be of the opinion,

that the work done by the monks is agricultural activity. At the same time, this is the characteristics that contains the national markers; According to the analyzed literature the everyday working types of the monks was characterized with these specific markers, that will be considered in my presentation in details.

Except that I will describe the rules established in the genre of the Georgian “Lifes”; In spite of the influence of the global Typikons of the middle ages, I will consider these rules as the characterized ones with the individually Georgian content; The abovementioned points of view will be illustrated with the samples of the particular Hagiographic issues.

As a conclusion, I also would like to mention, that a huge amount of the data would be necessary to extend the research scope for the further development of these particular issues.

Zurab Baratashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Types of the Causative Construction in Georgian

The aim of the talk is to represent the types of the causative construction in the Georgian language, show their syntactic and semantic relationship and morphological marking; checking the Georgian causative according to the hierarchy of grammatical relations by Comrie and the generalisation of case marking by Baker.

According to valency (with the calculation of the theoretical number of the core arguments), we have to consider four types of causative construction: 1. the causative derived from a basic monovalent verb (a verb with one core argument + the causer); 2. the causative derived from a basic bivalent intransitive verb (a verb with two core arguments + the causer); 3. the causative derived from a basic bivalent transitive verb (a verb with two core arguments + the causer); 4. The causative derived from a basic trivalent verb (a verb with three core argument + the causer).

Considering Georgian examples according to different argument structures of the verb and according to changing grammatical relations, some rules can be established. Thus, the restrictive rules are as follows: 1. the causee of the derived causative construction from the intransitive verb (both monovalent and bivalent) can be expressed by the direct object of the transitive verb; 2. if the basic verb is bivalent transitive, than the causee of the derived causative verb occupies the indirect object slot because the direct object position is already occupied; 3. but if the basic verb is trivalent transitive than the derived causative verb cannot become quadrivalent: the causer is the subject (as it is expected), the causee is expressed by the indirect object (because the direct object position is occupied) but the basic indirect object is demoted to the oblique. Hence, another restriction results from # 3: 4. the causee must be the core and that is why the indirect object is demoted to the oblique.

The generalisation by Comrie fits Georgian causative construction except for the oblique position: The causee never becomes the oblique. As for the generalisation by Baker about the grammatical relation, the recipient and the causee (from the basic transitive verbs) show the exact correspondence: Both of them are expressed by the indirect object.

Levan Beburishvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Problem of the Relationship Between Cosmopolitanism and Patriotism in the Works of Vazha-Pshavela and Nikolay Berdyaev

Vazha Pshavela’s letter “Cosmopolitanism and Patriotism”, appears to be the excellent confirmation of the scalability of his thinking. In the modern reality, the problem of the relationships between the national and universal human values has been most urgently arisen since the end of the 19th century when the social-democratic and anarchical international ideas gained the sufficient popularity over the whole Russian Empire.

The problem of the relationship between cosmopolitanism and patriotism is fixed and reviewed from the ethical perspective by Vazha Pshavela. Along with strengthening the social-democratic movement, the above-mentioned problem was obviously arisen, first of all, in the Russian reality.

The utmost interest should be taken in the circumstance that from the typological perspective Vazha Pshavela's points of view appear to be similar to the thoughts of the Russian Philosopher, Nikolay Berdyaev.

The parallel review of Vazha Pshavela and N. Berdyaev's view points shows how the two great thinkers endowed with the distinguished analytical talent can reach similar conclusions not being aware of each others thoughts.

Eter Bokelavadze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Relations Between Orthodox Churches of Antioch and Georgia in 70- 80s of the 20th Century

Relations between Orthodox Churches of Antioch and Georgia start in the early Christian era. The common faith traditions have connected closely Christ's two disciples' (St. Peter and Andrew the First) churches to each other. Relations between Georgian and Antiochian clericals continued for many centuries. However, due to the difficult international or internal political situation, these relations had been weakened. Since the XIX century, the Church of Georgia was subordinated to the Russian Church, and later, in the conditions of the Soviet regime in the country, all attempts to restore relations with the Church of Antioch ended in vain. The restoration of historical relations between the two ancient Apostolic Churches became possible only at the end of the 70s and early 80s of the last centuries which is mainly related to the Catholicos-Patriarch of Georgia - Ilia II.

The 70-80s of the 20th century is a very interesting period as in the history of Religion as in the history of relations between Antiochian and Georgian churches. The actuality of the epoch is determined by the international religious and political situation and cooperation of Syrian religious organizations with Islamic authorities in the diplomatic missions of the Middle East region.

In my presentation, I have discussed the international political situation of the Cold War period, interests of the USA and the Soviet Union in the Middle East; Syrian cooperation with the Soviet authorities, Antiochian and Georgian Orthodox Patriarchates' positions on the current situation and their role in foreign policy. We have also reviewed the merit of the Catholicos-Patriarch of Georgia - Ilia II, which was contributed to restoring traditional relations between Georgian and Patriarchate of Antioch, to make bilateral visits, to make dialogue around the Peacekeeping mission of the churches; to renew cooperation between Georgian and Antiochian clerical and academic figures. We have evaluated the importance of this as in the relation between the Churches of Georgia and Antioch, as in the history of relations between USSR and Syria.

Tsitsino Bukia

Caucasus International University, Georgia

Art and Culture in the Newspaper "Sakartvelo" (1918-1919)

Since the year 1915, instead of the newspapers "The Klde" and "Imereti", there has been established a periodic body of the national-democratic party, a daily newspaper "Sakartvelo". As a matter of fact, it laid the foundation of unified national direction throughout Georgia. Along with analyzing the problems in the country, the newspaper carefully monitored the ongoing events in the field of culture. For the research, we picked out the issues of the newspaper "Sakartvelo" (1918-1919), since we were interested in the topics of interest in art and culture in the first period of the independence declared. In 1918-1919, passion for dramatic art broke out. Full publications on cultural issues in "Sakartvelo" were frequently published. Simultaneously, there was a constant column covering art.

Having considered the empirical materials and research methods used (qualitative and quantitative ones), our objective is revealing the viewpoint of Georgian publicists (columnists) on necessities and difficulties of Georgian art and culture. Studying the materials of the newspaper gives the opportunity to conclude that the publicists gave special attention to the field of art and culture.

The constant column of "Theatre and Art" stands as proof. Thereafter, the newspaper "Sakartvelo" had a successful combination of having a reader informed and making good taste. The newspaper reviewed all more important events in the writings and evaluated the events in a critical way.

Having the research done makes it clear that Georgian publicists wrote as about the writings, as about the dramatic society and, in general, about the problems in the field of art. Also, they made an attempt to increase the level of people's knowledge of art and culture. It should be noted that the publicists were distinguished by a critical attitude towards the certain problems raised in art.

Mzisa Buskivadze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Modern Versus Traditional Views in the Novel “The Time Regulation Institute” by Ahmet Hamdi Tanpinar

Modern Versus Traditional Views In The Novel “The Time Regulation Institute” by Ahmet Hamdi Tanpinar Turkish literature in the 20th century is layered with themes and concepts. Turkish literature trends were shaped by Persian poetry in the Middle Ages, French literature in the 19th century and the country's political situation. The mentality of society evolved from a complicated historical environment. Turkish literature in the 20th century goes through a phase of transition and adapts to European and national values. Themes, such as trying and failing to become a European, identity, modern mentality and alienation, start emerging in literature.

Ahmet Hamdi Tanpinar is famous for bringing up issues and seeking solutions in his works. The themes in “The Time Regulation Institute” give us a chance to explore many different angles. The ideology that the book conveys, on one hand, and the methods that the author uses to solve issues on the other hand, are particularly noteworthy. “The Time Regulation Institute” consists of four parts. These parts narrate the life in the Ottoman Empire, the Republic of Turkey and the society's ambivalence toward time and reality. The novel describes the clash between modern and traditional views. The author uses special narration techniques such as auctorial narration to present the complexity of existing challenges. The auctorial narrator happens to be the protagonist of the story.

The leading characters use symbols to depict society's ambivalence. As he tells the story, Ahmet Hamdi Tanpinar uses parody techniques to a point where they become grotesque. By ridiculing artificial love, family, progress, so-called modern mentality and values, the author demonstrates the society's contradictions. The death of one of the leading characters only further supports that point. Following the character's death, the pointless institute ceases to exist, which, at one point, used to symbolize modernism and progress.

Nino Chakhvashvili

Independent Researcher, Georgia

A Codicological-Philological Analysis of Four Gospels of the Vatican

The presented work attempts to analyze the Four Gospels of the Vatican from a Codicological-Philological perspective. Our interest to the mentioned Gospels was provoked by the fact that it is one of the earliest extant copies of the Gospel the date and editorship of which are greatly debated. There are lots of scientific works about the Gospel of the Vatican (M. Tarkhishvili, T. Shurgaia, N. Melikishvili, Z. Sarjveladze...); some scholars attribute it to the 10th century that offers a chance of considering it as Pre-Athonite. Another view dates the mentioned Gospel by the 11th century and considers it as containing a manuscript of Athonite edition. These two contradictory opinions need to be studied and examined thoroughly.

The aim of this research is to provide a codicological-Philological analysis of the Four Gospels of the Vatican. In particular, we aim at establishing the following:

- 1. The Editorial ownership: Is it actually a list containing the text of Pre-Athonite edition?**
- 2. If not, then what is the place of the mentioned Gospel text among the groups on the list of Athonite editions?**

The object of this research is the selection of the photo prints of the Vatican Gospels preserved at the Georgian National Centre of Manuscripts.

In order to find out the editorship of the Vatican Four Gospels, we compared its text with the text of the Pre-Athonite Gospel edition and we also compared it with the texts of the Giorgi Mtatsmindeli's edition edited and published later by Ivane

Imnaishvili (the texts were initially selected from the Vani (H), Echmiadzin (I), Vachnadzian (I)) and the Gelati (K) collections). The research revealed that the considered text does not present a Pre-Athonite edition of the Gospel. It proved, however, that the text of the Vatican Gospels contains the text of the Giorgi Mtsatmindeli's edition. The various readings of the discussed Gospels as well as the Giorgi Mtatsmindeli's edition are basically of phonetical character.

It is also interesting to observe what place the Vatican Gospels might occupy on the list containing the Giorgi Mtatsmindeli's editions. For this purpose, we compared it with the Alaverdi Gospels, which is a manuscript transcribed in 1054 and presents a certain intermediate stage on the way towards the formation of the Athonite edition.

The research made it clear that the Four Gospels of the Vatican contain the text of the final edition of Giorgi Mtsatsmindeli, which has officially obtained the Vulgate status.

The novelty that my work offers is the detailed Codicological description of the Vatican Gospels it is proposing. It also attempts to establish the editorial ownership of the Gospel in question and its place on the list of other Gospel editions containing the texts of the same edition.

Eliso Chelidze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Pareli Nasakdrali (Pareli Temple Ruins) Historical-Ethnographical Research

In Tsageri region, a little way off of Orbeli Fortress, there is a plateau which is called Pareli by the local population. On this plateau, there are the ruins of the temple along with double fortified walls, several stones (probably gravestones), and the spring which was supplying water to the Orbeli Fortress in the past.

Although the specialists have studied well the Orbeli Fortress, Pareli is not mentioned in the scholarly literature. It is probable that no special research had been dedicated to it. The Pareli Plateau overlooks the Orbeli Fortress, the Sadekhviro road, and the Ladjanuri Ravine. The strategic location of the monument makes us think that it had to be a significant defensive stronghold. Its name also points to this since Pareli means "sanctuary" in Georgian.

The religious purpose of the monument is evident both from its name and the location of remains. It should be mentioned that the locals do not remember the name of the saint to whom the temple was dedicated. There is no information about Pareli in the works of Vakhushti Bagrationi's or later scholars. Thus, it is safe to presume that the monument is old. Pareli temple is also connected with the cult of pine tree, which, as we had confirmed during our 2017 ethnological fieldwork, was widely spread in Lechkhumi, namely in the Rioni Gorge.

This paper is not an archaeological research. Our goals are to introduce the Pareli monument into the scholarly literature; to present the data (tales and toponymy) on Pareli Temple, which was gathered during our ethnological fieldwork; and to analyse it using the already conducted researches in Lechkhumi.

Pareli Temple ruins, previously unknown to the scholars, along with its strategical location, toponymy, and the evidence of tree cult gives an interesting prospect in further studying Lechkhumi from the archaeological and ethnological point of view.

Akaki Chikobava

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Political Economy of Means of Production and Strengthening of the Feudal Relations in Georgia

Organizing of agriculture agricultural activities and related issues are more or less well studied in Georgian historiography. The progress of the productive tools and their role in the development of agriculture have been fundamentally researched to date (Ivane Javakhishvili, Giorgi Chitaia, et al.).

The purpose of this study, based on the existing scholarly literature and documentary sources, is to study and analyse the relationship of the auxiliary implements used in agricultural production (plough, mill) on the peasants' corvée, and the political economy aspects of their technological upgrade: i.e., how such events are related to the phenomena of social villeinage (serfdom) and exploitation of the productive forces.

In the course of the study the methods used in political economic research, processing of empirical material, and textual analysis will be applied in the area of establishment and development of the feudal rents and taxes.

The paper will consider:

- Peculiarities of development and implementation of the plough in the political economy context;
- Functioning of mills and development of their social role from the communal property to the privately-owned feudal property;
- Fiscal nature of the system when peasantry are bonded to irrigation channels.

Besides, I will also look at various types of agricultural implements and means of transportation: what types of tools were used and how were they reflected in miniatures illuminating Georgian documentary monuments.

In the feudal era, agriculture was the leading sector of the economy, while the system of *corvée* based on it created the political-economic foundation of feudal order. Productive relations between a feudal lord and a serf were reflected in the *corvée* system, and were actualised in appropriation of excessive labour and the product made by this unpaid labour; The main means of production – the land – was already in the hands of the feudal lord, while peasants still could own auxiliary productive means – in the form of agricultural tools.

Plough, which was previously owned by a rural community or an individual free peasant, became the means of levying in the feudal era.

The land development and its productivity were depended on the improvement of agricultural tools, as well as on the development of irrigation channels. All of this was in the great interest of the feudal lord: the growth of the size of the owned land increased the number of bonded serfs, deepened their dependence on their lord, and resulted in the dramatical increase of the gross income.

Although there has been no revolutionary development of agricultural tools during the feudal era, however, their technological refinement and the emergence of some necessary upgrades led, in my opinion, to the specific social transformations, namely, to the complete bonding of the few remaining free producers and the utmost exploitation of the peasants. It contributed to the deepening of productive relations and the final victory of feudalism.

Anna Chkuaseli

Ilia State University, Georgia

Assessment of the Medical Work of Catholic Missionaries In Georgian Soviet Studies

Assessment of the medical work of Catholic missionaries in Georgian Soviet studies Catholic missionaries actively engaged in a number of social and cultural projects with the spread of Catholicism within two centuries in Georgia. One of the social practices that facilitated the integration of missionaries into Georgian space was medicine.

It is known that the healing tradition in Georgia has deep historical-mythological roots, it is connected with the name of Colchis and Medea. Taking into consideration these historical experiences, torture and treatment in the Georgian environment were always considered as one of the priority activities that have undergone substantial changes as a result of political-cultural contacts with foreign invaders in different epochs and formed new experiences.

From this point of view, the European perspective of Georgian medicine development is special, which was carried out within the framework of the medical mission of Catholic missionaries. Missionary doctors introduced Western experience in this field, but the main focus of their activities was local folk medicine, which institutionalized the European model.

Our aim is to examine how well the missionary doctors' educational, social and humanitarian aspects of medical activities are documented in Georgian medicine history and how the Soviet science assesses their impact on the Georgian medicine tradition.

The results of the research show that the two-century therapeutic tradition of European Catholics documented in the history of Georgian medicine is often covered by the national perspective or replaced by Russian medicine.

Alisa Datunashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Georgian National Museum and the Museum of Soviet Occupation as Loci of Informal Nation Building

National museums as “lieux de memoire” (Nora 1989) crystalize and maintain collective memory creating markers that help new interpretation and representation of collective markers for a given group. As such, they are also the place where nationalistic discourses may become more visible and help us discover the cultural intimacy (Herzfeld 2005) of a country, a group, often unveiling hidden sentiments or attitudes.

Post-Soviet Georgia is no exception. Georgian National Museum, established in 2004, has been conceived by political elites as a place to demonstrate Georgia’s modernity and rupture with the past. This has been perceived as a challenge to Georgian traditional values. Rooting in the above debate, this paper explores the dynamics and forces resulting from contrasting, and somehow conflictual, discourses of national identity performed by policymakers and those involved in the transmission of political ideas.

Salome Davituliani

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Postmodern Reality in Harold Pinter’s Play “The Homecoming”

The work includes the characteristics of the third-decade world. The focus is on the postmodern period, about the time where the different values have appeared in the modern world. It is outlined what kind of peculiarities are owned to the postmodern period and there is discussed this characteristic. The main theme of the paper is the 20th century’s famous British author’s Harold Pinter’s play “The Homecoming”. In the play, the style and the writing manner of the author are considered as a feature of early postmodernism.

Harold Pinter represents the group of people, so-called “family”, who are isolated from each other, and not only each other but sometimes they even cannot identify themselves. Pinter uses the very simple language and the daily themes for the dialogues and depends on them the reader/audience can easily realize, how far are all these from the real family relationships.

Their thoughts and actions are often ambiguous and as we have already mentioned above this is known as a postmodern characteristic. There should be noted that the style of Pinter’s writing, using the “silences” and the “pauses”, changes the perception of the play. This style was later formed as the “Pinter’s Pause” by critics of the theatre. Depending on this simplicity Pinter easily makes us think about the reality in which we live.

The aim of this paper is to highlight the key elements in Harold Pinter’s play “The Homecoming” that will confirm the idea about bases of postmodernism in the given play. It needs also to note that the research of Harold Pinter’s works is important in the world in which we live today, where it is hard to perceive the true reality.

Ekaterine Diasamidze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Inter-Relatedness of Georgian Liturgical Chant and Georgian Cultural Identity

Many observers have noted the expansion of globalized culture, a hegemonizing and inexorable force that in some cases compromises the traditional cultures of smaller nations. It has become increasingly important to identify, describe, and in some cases to actively work to preserve the cultural inheritance of all cultures. In this way, the study of culture is extremely important and helps organizations, individuals, and governments to recognize unique cultural phenomena in relation to the civilizations of the world.

The liturgical chant of the Georgian Orthodox Church reserves a special place among the various unique cultural contributions of Georgian society to the world. The study of Georgian chant is important not only for its musicological value, but indeed for what it reflects about the people and history of Georgians as a deeply creative, religious, and musical society. In the nineteenth century, sociologists and anthropologists became interested in defining ethnic groups by analyzing their cultural likenesses and differences. In scholarly discourse, the concept of likeness has emerged into definable categories such as the sharing of native languages and cultural traditions.

The question of identity has become one of the central topics of anthropological study, made even more prescient by the advent of the globalization of culture. Within this research, I had do a very specific survey, for which the target group was selected based on the following criteria: active chanters, origins in a secular background (as opposed to being raised in the church), region of origin in Georgia, range of age, range of musical background, and gender.

The questionnaire consisted of 27 questions relating to individual history, regional and choir statistics, personal opinions on the canonicity of repertory and performance-style choices. The survey agglomerates opinions on the religious, social, and musical aspects of chant. Based on the responses of about 200 informants, I discuss the modern life of Georgian Chant.

Georgia Dimopoulou

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Agamemnon's Image in Modern Greek Drama

After closer examination, one might be amazed by the vast number of Modern Greek theater plays which draw inspiration from Greek mythology, as well as the wide range of archaiothema and archaiomytha plays from the Trojan cycle and the mythological cycle of Atreus. In particular, the personality of Agamemnon as a representative of a cursed generation, the one of Atreus, inspired writers both in antiquity and modern times. There are many works devoted to Agamemnon, the great commander himself, not to mention the ones devoted to his wife and children which address the incidents of uxoricide and the one of the eventual matricide.

The purpose of this article is, after briefly examining the role of Agamemnon in ancient Greek literature, to explore how his character reappears in modern dramaturgy. The goal is to study and to highlight his particular character traits and his behavior, as they have been redefined by Modern Greek artists, as well as to identify any similarities or differences to the original ancient context. However, we will need to highlight the importance of the new social conditions and current debates, since the attempt to revisit an ancient legend has specific interpretative origins always linked to the social, political and human issues of the time of the writer, as well as to the writer's ideological positioning Author.

Tamar Dograshvili, Giorgi Berdzulashvili

Akaki Tsereteli State University, Georgia

Active Teaching of Junior Classes with the System of Developing and Interdisciplinary Mathematical Tasks with Ecological Content

It is methodically justified to introduce the mathematical tasks of ecological contents with the development and interdisciplinary connections in the junior students' learning process, especially when passing the study topics when mathematical tasks with relevant content are considered.

This study process does not require allocating extra time, whereas the developing efficiency of the learners is high, because the whole system comes to the learning process that facilitates the active teaching of the students and the acquisition of new knowledge, based on this, appropriate methodological recommendations are given. It is also advisable to discuss mathematical tasks of ecological contents with development and interdisciplinary connections, in outclasses, facultative and mathematical learning courses.

When composing systems of ecological content mathematical tasks we use our original scheme that was developed by us: "Theoretical knowledge of some ecology issues from another subject A mathematical task with ecological contents whose

condition is related to the knowledge obtained from the theory of the other subject. The solution of mathematical tasks that is asked. After recording the answer of solved tasks, ask questions that are preliminarily prepared for students, which enhance existing knowledge.”

We have composed more than 1200 mathematical tasks of ecological contents with the development and interdisciplinary connections for all classes of elementary school, simple and compound ones on single digit and multi-digit numbers, puzzle and logical tasks, tasks about the increase and decrease of numbers, tasks on movement, tasks with finding the percentages, finding the sum of the two multiplicity, tasks with combined content, tasks for birds, fish, wild and domestic animals, plants, insects, tasks related to the existing reserves in Georgia, their flora, fauna and others. Systems of such tasks have been brought. Methodical conclusions are made.

According to the pedagogical experiment, which has already been conducted, has shown that enrolling the mathematical tasks of ecological contents with the development and interdisciplinary connections, the learning process of junior classes students become more active, interesting and versatile and the necessity of all learning subjects is shown clearly.

The scientific view and the ability to seek is expanding, it does not require additional learning time and facilitates successful implementation of the education reform in Georgia.

Tamar Gegia

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Shatberdi Scriptorium

Shatberdi Scriptorium Shatberdi monastery has played a very special role in the history of our country. Which is primarily the merit of the manuscripts written there. Recently, the monastery was localized (as far as it was considered as a misunderstanding) and interest towards the history of the monastery has risen again. We intend to show what particular place Shatberdi Scriptorium took and what caused to its decline.

The article will focus on the following topics: 1. Establishment of Shatberdi scriptorium It is necessary to take into account the circumstances in which the Shatberdi scriptorium was formed, political and cultural situation. 2. Shatberdian manuscripts - genres and topics; Shatberdi scriptorium is not the subject of particular diversity, but reacts to its challenges. 3. Bookmaking process; Scattered material in manuscripts is scarce but still provides information on the terms and conditions of the editor and compilers and calligraphers / transcripts. 4. Relationship with other monasteries, both within and outside the country; Shatberdi was located at a cultural and political crossroads and had to have an active relationship with Byzantium, Antioch, and Armenia, which should have their influence in the sphere of the writing. 5. George of Athos visit to Shatberdi; The honorable guest arriving in Georgia by invitation of King Bagrat IV visited Shatberdi and spent some time there. Unfortunately, we do not know exactly what George of Athos (Mtatsmindeli) did there. One thing is clear, that after he left the Klarjet area, there almost stopped creating the manuscripts in Shatberdi. 6. Declining of the writing center; At the end of the 10th century and at the beginning of the 11th century, there are fewer manuscripts from Shatberdi. And monks from here continue to work in foreign monasteries (Jibidze brothers). In addition, Turks-Seljuk invasions have activated.

In conclusion, it may be said, that despite the great history and importance of Shatberdi Scriptorium, the new realism that emerged at Country (and necessity of tightening the translation to the Greek), Shatberdi was forced to do so for the councils (mostly abroad).

Maguli Ghambashidze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Dynamic Modal Verb “Shedzleba” (Can) and Its Connection to the Negative Particles in Georgian Script Language²

It is the main course of modern linguistic to research the expressions of modality and negation and clear up their relations. Actually, the object of our research is the analysis of the objective and subjective forms of the dynamic semantic verb “**shedzleba**” (can) with respect to the negative particles. The analysis is established on the data of the corpora of the Old, Middle and Modern Georgian Script Language.

² This work was supported by Shota Rustaveli National Science Foundation (SRNSF), #218000 “The Category of Modality in the Georgian Language”.

In this work, the distribution of the negative particles is learnt by considering the “Subject Oriented” and “Neutral” dynamic semantics (Palmer 1999, Wymann 1996).

It is important, that because of the semantic incompatibility the particle “**nu**” does not confirm in negative contexts, except for exclamatory sentences, in which the particle “**nu**” expresses only the negative attitude to the speaker’s speech and does not forbid any action.

It should be noted, that there is no free interchange between the negative particles “**ar**” and “**ver**” expressing the semantic nuances of the objective and subjective forms of the dynamic semantic verb “**shedzleba**”. Furthermore, the negative particles distinguish not only the objective and subjective forms but the “Subject Oriented” and “Neutral” dynamic semantics as well.

The research shows, that the particle “**ver**” in the Old Georgian was used only with the objective “Subject Oriented” verb “**shedzleba**”. This function is gained by the particle “**ar**” and its variants and they have been expressing the “Subject Oriented” and “Neutral” dynamic semantics of the objective verb “**shedzleba**”. So, the particle “**ver**” does not exist with the objective verb “**shedzleba**” in Modern Georgian, except for the expressive cases, which are rare in literary language.

As for the relation of the particle “**ver**” and the subjective forms of the verb “**shedzleba**”, we should mention, that we have no difference here, from the Middle Georgian the particle “**ver**” is used equally by the expressing of the “Subject Oriented” and “Neutral” dynamic semantics.

The particle “**ar**” is not confirmed with the subjective forms of the verb “**shedzleba**” in the Middle Georgian. As a rule, it does not attach to the subjective forms in the Modern Georgian, though we have some contexts with different semantic nuances, in which using the particle “**ar**” with the subjective forms is a usual fact.

As a rule, the analyzed negative particles lead to the verb “**shedzleba**” directly, though we have exceptions, which are discussed in the article.

It should be mentioned that, as a rule, the objective verb “**shedzleba**” with the particle “**ar**” is connected to infinitive, rarely it is connected to the predicate of subordinated clause. It may be said that the distribution of infinitive and hypotax constructions are equal in the Modern Georgian.

According to the data of the Middle Georgian the subjective verb “**shedzleba**” with the particle “**ver**” is connected to the hypotax construction only once, in other cases, this verb with the particle “**ver**” is connected to the infinitive or the other noun. These constructions are equally connected to the dynamic subjective verb “**shedzleba**” in the Modern Georgian. As for the objective verb “**shedzleba**” with the particle “**ver**”, which was confirmed only in the Old and Middle Georgian, it always makes such construction: the particle “**ver**” + the objective verb “**shedzleba**” + the infinitive in nominative or adverbial cases.

It should be said that we have found the cases of double rejection with the objective verb “**shedzleba**” in the middle and modern Georgian texts and the one case of the double rejection with the subjective verb “**shedzleba**” in the Modern Georgian, their first component mainly is a negative pronoun and the second one is the negative particle.

Finally, it is a very interesting issue to observe the combination of the verb “**shedzleba**” and the tenses of the verb of subordinated clause. The tendency is that if the objective verb “**shedzleba**” is in Present indicative it needs the verb of subordinated clause in II subjunctive, but if the modal semantic verb is in Aorist, it demands the form of Pluperfect from the verb of subordinated clause. On the other hand, the subjective verb “**shedzleba**” in different tenses is always connected to the verb of subordinated clause in Pluperfect.

Nino Goderdzishvili

The Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University, Georgia

The Cult of Saint Eustace and Saint Hubert in the Medieval France (XII-XVI centuries)

The theme of hunting occupies an important place in a diverse iconographic repertoire of relief sculpture in medieval Christian art. Hunting compositions of St. Eustace were very popular both in the Eastern and Western Christian arts.

Above mentioned themes are found in the Christian art of the West Europe, namely of France, in XII-XVI centuries. But here, along with Placida’s hunting, a plot of St. Hubert’s hunting is also relevant. The scene of the vision of Hubert narrated in literary sources is similar to that of the vision of St. Eustace. Iconographic schemes of the compositions depicted on the cathedrals are also analogous, with slight differences.

It is worthy of note that various approaches have been formed in the artistic and stylistic resolution of the compositions of St. Eustace due to different historical conditions and local traditions.

St. Hubert's popularity in France could be explained by an attempt to promote the national saint and historical figure, as XI century is a difficult period in the history of France when cruel wars and feudal distemper took place. Hundred Years' War between France and England (1337-1458) had a strong impact upon the social-economic development of France. As a result, feudal anarchy increased. France tried to defend its interests, display its values and retain originality. New motives were formulated, realistic secular themes strengthened. In France of that period, the Gothic style was still strong. French Renaissance of the XV century was liberated from the dogmas of the Middle Ages and acquired national character through the synthesis of spiritual and secular themes, humanistic ideas. Supposedly, it conditioned the fact that ascetic life and martyrdom of St. Eustace of the early Middle Ages were replaced by a human ideology of Renaissance - the idea of embarking of a lay man, Hubert, on the spiritual path.

The research methodology used in the article comprises stylistic and comparative analysis of literary sources. The study could be significantly enriched by means of comparative and stylistic methods of Georgian and French hunting scenes.

Ekaterine Gogaladze, Mohammad Hosseininejad

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Islamic Azad University – Science & Research Branch of Tehran, Iran

The Issues of the Management of the Word Formation Process (on the example of the Persian language)

Language is one of the most important aspects of any society and its culture. Therefore, a perfect language must be comprehensive linguistically and be rich in words, sentences and grammar. It can be also flexible in all of the translation processes in order to be communicated with other languages and cultures easily.

Recently, there has been considerable interest and enthusiasm between people to find out the mechanism of making new words by the official authorities. The competency and eligibility of the related experts could be under question due to significant failures, however, all of the experts in any official language academy are usually the best and the most skillful people in their particular proficiency.

The range of new words usage in the society is significantly important in order to determine the performance quality of the academy. The range of usage and acceptance of the new words by officials and people shows the success of the academy in word formation process. The influence of word formation and morphology on the language and translation studies is too much, so it is necessary to search more and more in order to expand the related knowledge and comprehend the performance.

In order to handle and control all of the translation and transferring processes in a language, an official regulatory body must be established by the authority. This can make it possible to control the frequency of tradition and modernization in all of the language-related aspects.

These performances would be analyzed and compared with global standards and models of word formation in different critical points of view.

This research aims to analyze the linguistic aspects of the word formation process of "The Academy of Persian Language & Literature" and the effect of its performance on the related society. The process would be compared with other similar procedures in the official regulatory academies and departments of other countries with a particular authority on the language and culture.

In this study, some perspectives would go on contrast in the word formation, morphological and cultural procedures. The study also provides some examples of new words made by the academy from both accepted and unaccepted results. This can be analyzed in order to find out the reasons for any success or failure.

Nino Gogelia

*Ivane Javakishvili Tbilisi State University,
Sokhumi State University, Georgia*

Trends in Interdisciplinary Discourse Research

The meaning that “discourse” first of all experiences in Europe, America and, in part, in Asia reflects the importance attributed to the processes and practices of social meaning production today. In the second half of the 20th century, the notion of discourse becomes a key problem in the social, linguistic and human sciences, along with classical grand terms such as “language”, “society” and “culture”.

The growing interest in discourse can be explained by changes in the disciplinary organization of specialized knowledge.

The presentation gives a brief overview of the following questions:

- The concept of discourse, which takes into account a wide range of social and humanistic research tendencies as well as developments from the Anglophone and Francophone linguistic area;
- goals and characteristics of different ways of using the concept of discourse, depending on context and background;
- Fields of research in the interdisciplinary area, with which the discourse research has large overlaps. These fields include: sociolinguistics, linguistic pragmatics, linguistic anthropology, conversation analysis, semiotics, philosophy of language, and many other fields that are relevant in one way or another to discourse research;
- Theoretical, epistemological, methodical and analytical functions of discourse research;
- Discourse research in the global area and that research trends in the German and French-speaking countries, in the United States and in Great Britain.

Discourse research, as a still young field, is open to new developments and trends. Compared with specialized fields at the intersection of language and society, which, like sociolinguistics, linguistic anthropology or conversation analysis, have their basis in one or two disciplines, discourse research, with its diversified theoretical and methodological developments, embraces the entire disciplinary spectrum of the social sciences and humanities. including, in particular, linguistics and sociology as well as philosophy, history and literature.

Besik Goginava

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Theoretical Frames of Regionalism and Its Beginnings in Latin America

The concept of Regionalism has gained a significant popularity in present-day international relations and political science.

Besides attracting impressive attention as a form of economic, political and social organization since the World War II, in the 21st century Regionalism has evolved into a popular field of study too.

The controversy on the rise of Regionalism in a contemporary globalized world shows that it is important to understand what Regionalism is and how it can be interpreted.

Today Regionalism is multi-dimensionally defined. It is an ideology and political movement that focuses on the development of a particular region, but it is crucial to differentiate the meanings of the term Regionalism.

In international relations Regionalism is transnational cooperation to achieve a common goal or resolve a mutual problem within a specific geographical region. It also refers to a group of countries that are linked by geography, history or economic characteristics, such as Latin America. Therefore Regionalism seeks to strengthen the ties between these nations like the European Union does.

In politics, Regionalism is a process of delegation of power from central to local governments within a state.

Regionalism in Latin America has a history going back to the revolutionary period. The leaders of the wars of independence saw a threat in the existence of different governments in the region and envisioned the idea of creating united Latin American regional state or confederation, in order to protect their fragile independence out of Spanish Crown.

Simon Bolivar, the founder of South American integration movement campaigned for the idea of a viable union. He contemplated independent countries brought together under a Pan-American unity, as a means of political and economic strength.

In 1819, he succeeded in uniting much of South America in a federation of Gran Colombia – the first Pan-American entity in the Americas.

Sopio Guliashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Problems of Translating Rustaveli's "The Man in the Panther Skin" and the Perspectives of Their Solution

Problems of Translating Rustaveli's "The Man in the Panther Skin" and the Perspectives of their Solution Desire to translate poetic compositions in another language comes across numerous difficulties. At the same time, every country has a desire its masterpiece to be recognized all over the world. But if the reader hasn't an adequate translation close to equivalent, it's impossible. Shota Rustaveli's poem "The Man in the Panther Skin" (MPS) is the highest peak of Medieval Georgian literary and socio-philosophical thought.

The artistic system and theoretical passages of the poem echo the progress of European Christian thought from the Middle Ages to the Renaissance. Rustaveli Studies, as well as Homerology or Dante Studies, searches the message of the author encrypted in his creation.

The most important thing in such spheres is to understand the artistic and expressive art and worldview of the author, analyzing his phrases, particular passages or context of the words, etc. Nowadays, the interest taken in the poem by foreign scholars, mostly medieval and Renaissance researchers, calls for the presentation of the text and its theoretical conceptions for the non-Georgian readers. The Question is: can any of the translations known to date shoulder this mission... if not, how to find a solution.

Different versions of translating some of the most important passages of Rustaveli's poem are presented and analyzed in the current work to illustrate the problems which the translators have to realize and solve. The paper also gives a brief history of English and Russian translations of MPS known to date; makes several important notes according to the problems of translating the MPS; tries to find the ways of their solution and therefore the way from Rustaveli's world to the non-Georgian world of our days.

Ketevan Gurchiani

St. Andrew the First-called Georgian University of the Patriarchate of Georgia, Georgia

The First Resultative Screeve According to the Svan Speech

The aim of my research is to carry out a diasystemic analysis of the 1st Resultative in the paradigm of Georgian Verb; therefore, the presented work aims:

- Give a formation and function-semantic description of Resultative I.
- On the one hand, show the difference and similarities between the Svanetian Dialects themselves and on the other hand, the relationship between Svanetian Dialects, Georgian literary language and other Kartvelian subsystems;
- Present the principles of Georgian language and notable characteristics of the Svanetian Dialects as well.

On the basis of the representative data, we came to conclusion that the formation of Resultative Series in Svanetian Dialects is common Georgian: basic form is: a) the root of II series (like archaic), b) the root of I series (like modern literary Georgian). It is also common: inversion of transitive verbs, the formation of intransitive verbs with the help of auxiliary verbs according to archaic Georgian forms (the participle does not need the nominal marker while the auxiliary verb is conjugative). The screeve forming suffix -a is identical as well. While forming the screeves the suffixes (-en/-el, -al) are different while forming the screeves. The function-semantic characteristics of Resultative I are common Georgian as well: unseen action (evidentiality), Indicative Mood in Past action comparatively rare: continuity, indefinite, Future action and Imperative Mood (Blessing-cursing constructions).

Simon Gureshidze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

“Arab Spring”, Islamic Radicalism, Georgian Neo-Nazis (Comparative Analysis of Main Reasons)

The first part of the report describes a short summary of the differing ideas, goals, and vulnerabilities of the radical movements as it has evolved over time in the Middle East. Further, release details the growing challenges causing the religious radicalism on the example of Egypt-Syria after “Arab Spring”. Also is analyzed the further major factors: the social-economic, Political, religious and the role of the Internal and external forces.

We have been seeing the growth of the religious and radical nationalist movements in Georgia. After comparison and analyzing the studied materials, about Anti-Western and radical movements in the Middle East and Georgia, there are visible similarities in circumstances. Respectively the significant part of Conference topic was dedicated to these factors mentioned above and on results derived from them.

Due to the fact, there is no scientific literature and any research about Georgian radicals and Neo-Nazis, in the report we studied news in mass media and activism in social networks. Our research method is the same as “International Centre for The Study of Radicalisation and Political Violence” at King’s College London. Over the 12 months, the team of researchers at ICSR have created a database which contains the social media profiles of 190 Western and European foreign fighters. More than two-thirds of these fighters are affiliated with Jabhat al-Nusrah or the Islamic State of Iraq and Sham (ISIS). The conclusions made in this report are solely based on data taken from the social media accounts of radical and Neo-nazi actors in Georgia. In particular, we have analyzed accounts which spread information in real-time, publishing links to new videos and official statements, what fan pages these actors like on Facebook, and who they follow, mention, and retweet on Twitter

As it is known Muslim anti-western actors are fighting against western cultural expansion. Another reason for Anti-western ideology in the Middle East, is that in Egypt and Syria Population were living under poverty and dictator leadership for a long time. Increasingly it was a narrow band of friends and family of the region’s rulers that were the prime beneficiaries of any economic opportunities. As a result, for Egyptian people, the source of their problems were not only local authorities, but their western supporters also

In case of Syria, For Bashar Al-Assad’s kleptocratic and dictatorial regime, the main reason of civil war after “Arab Spring” was activism of several movements which were funded or supported from west and some pro-western gulf countries

In Georgia, anti-western propaganda is highly popular among the unemployed and poor population as in Egypt and Syria. So, we can notice propaganda against western culture in Georgia. Neo-Nazi and other radical movements, also individuals consider that western culture’s main target is to improve the rights of the LGBT society and religious minorities. And there is one way to survive, returning to the traditions and to the Church. As a result, we have the same picture as in the Middle East, for Georgian anti-western radicals, the west is unacceptable for their support to local governments, because for their unemployment, poverty and “humiliation” of traditions and religion they blame local authorities and their western supporters.

In the conclusion, we tried to answer after what kind of circumstances filled ideological empty space radicalism anti-western calls and Neo-Nazism through the examples of Egypt, Syria and Georgia.

Mariam Gurgenidze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Characterization of Christianization Process in Scandinavia

The work deals with one of the most important issues in medieval European history, spreading Christianity in the Scandinavian territory, in the epoch of Vikings (VIII-XI centuries). The study of the matter is related to the process of formation of the old Scandinavian pagan religion, the kingdoms of Denmark, Sweden and Norway on the Scandinavian territory.

Accordingly, the work deals with Viking attacks, their distant expeditions, Christian missionaries in Scandinavia, and the foreign policy of Scandinavian kingdoms. The study is based on the medieval sasitorio sources, missionaries and travelers’ re-

cordings, Scandinavian and sagas skald poetry, oral traditions, myths, archaeological data, material culture artifacts, rune stones, pagan and Christian churches in the establishment, and the missionary work of the discussion of the chroniclers' works. These issues are not studied in the Georgian scientific sphere and research in this regard is a novelty.

The north, as they were called British and French, had a terrible outburst of these kingdoms. The Christian monasteries were looted and burned for centuries by the British kingdoms: Mercia, Norumbria, and Vesex. Their main goal was to acquire rich areas, to gain wealth, to engage in international trade and to integrate into the civilized world. It is undoubtedly interesting that in the society of Vikings, which constituted almost the whole of Christendom, despite the strong pagan belief, the process of Christianization in the Scandinavian society has evolved.

What were the push and what processes the new faiths have. New faith that has significantly accelerated the integration of the Scandinavian society with the civilized world, the participation in international trade and the process of urbanization. In what conditions did the Roman Catholic mission and the goals of the Roman Catholic Church and the European monarchs headed by the initiative of this process? How could a pagan society whose assaults in the civilized nations greatly impede the feudalization process, accepting a new monotheistic religion?

Natia Iakobidze

Georgian Institute of Public Affairs, Georgia

The Issues of the Conceptual Structure of Guilt in Georgian Language

Vocabulary is the most sensitive part of the language. It directly reflects social life. To creation or disappearance of lexical units are often associated with socio-cultural factors. The description of the history of the language is related to the ethnic history of the society. The culture and customs of the people influence the language, the language creates the nation.

In Georgian languages the following semantic directions can be singled out in the lexical nests of word Guilt:

- 1) tsodva (sin): brali, shebraleba, shembralebeli, shebralebuli;
- 2) crime – braldeba, bralmdбели, braldebuli, brali dasdo.

The meaning of sin is preserved in the word shebraleba, which means pity.

The Guilt is a legal term. It is a prerequisite for recognition, crime verification. Brali (Guilt) is an active component of the word combinations (brali dasdo, brali miudzghvis, and so on).

Objectives of the research are the lexical-semantic and syntactic analysis of the concept of Guilt.

Nino Jikia

Ivane Javakhsishvili Tbilisi State University, Georgia

The Presence of the Influence of Faulkner in the Works Ghassan Kanafani

The life of a well-known Palestinian writer Ghassan Kanafani is very similar to many Palestinian intellectuals' life. He became a refugee in his childhood and bore a heavy burden of it for the rest of his life. Taking into account his life, Ghassan Kanafani's works are focused on one topic - Palestinian conflict and Palestinian people's tragedy.

Strong sense of ethnic and national identity is evident in Ghassan Kanafani's stories and novels. Critics talk about Faulkner's influence on Kanafani's narration in his novel *All That's Left to You*.

In my presentation using Ghassan Kanafani's other works I will try to show that Faulkner's influence and the usage of elements of stream of consciousness in Ghassan Kanafani's works is not the only act, isn't restricted by only one work and is his manner of narration, that make it possible to express everything he intended to show - emotional imbalance, feeling of constant despair, loneliness and tragedy, constant return to the past, constant moves in time and space and monologues - everything that is very typical for Ghassan Kanafani.

Tamar Kakhetelidze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

For the Forming Means of the Dialogical Sequence of the Literary Text in the Screenplay

The notion of Intermediality in the modern scientific field, especially in media sciences, literature studies and linguistics, is topical. It interacts with different media interactions, including one of the most important examples of the synthetic basing process: literary text → film script.

We can rely on Joachim Peach's explanation of the notion of "Intermediality", where the author seeks to establish an interdependence as a multidimensional process of interdisciplinary dialogue, which enables the use of census, observation and analysis.

The Adaption of the literary text means the use of the literary material. Unlike the literary texts, the film tells you visually. It should be noted that in the transformation the content and the linguistic structures are changing, this is due to the fact that two different media interrelations imply this kind of change which depicts exactly the distinctions that outlines the specificity of the particular type or genre. The semiotic system of film and literature is very different, so we have a process of transformation.

The purpose of the work is to examine in the linguistic context work of Erich Kästner's and Filmmakers Josef von Báky's and Joseph Vilsmaier's screenplay based on Kästner's work. In order to study, the focus was on the comparative analysis of a dialogical text. As methodology selected K. Brinker's/S. Sager's Linguistic analysis of Dialogue and K. Kanzog's Filological Studie of Film. The author discusses the literature screening as an analogy with the literary material that is interpreted and the process is referred to as transformation where new information is lost or newly created. In the selected texts, there is a change in the content aspect, which appears in the second screenplay in contrast to the literary text with the negotiations with the lawyers.

The analysis reveals that dialogue texts in the screenplay are based on the principle of language economy, often with short, elliptical proposals and minimized difficult syntactic constructions. Dialogues of the selected sections are analyzed in a certain way, since the action is partially developed in Austria, and we have Austrian lexical units that do not appear in the screenplay. It should be noted that the movie version of the screenplay is somewhat followed by the literary text (J. Báky). It is also worth mentioning the story of the narrator in the screenplay that does not allow you to lose the monologue. As for the second film script as a monologue and dialogue textuality is completely incomprehensible to the literary text, changing the sequence, time, space (camp in Scotland and not in the Seebühl). The dialogue text is blurred by the vocabulary characteristic of youth speech (Musik gasen, Song). The narrator will also appear in Vilsmaier's screenplay, but only in two sections (explaining divorce, Happy End).

Tea Kamushadze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Kandid Charkviani's Political Memory and Memory Policy During the Post-Soviet Period

The report will address the "political" memory of Kandid Charkviani, Secretary of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Socialist Republic of Georgia and the interrelationship of the post-Soviet memory policy. Both types of memory are reminiscent of the past or make us forget the facts or the events with certain considerations. On the one hand, I will discuss the first secretary's memoirs and recordings, and on the other hand, I will "measure" his importance and influence on public and political contexts. Over 15 years (1938-1953), the highest authority in entire Georgia recalls the past, after the destruction of the system and naturally, provides his own interpretation of the events. Any interpretation becomes a part of politics. Kandid Charkviani's "memory policy" is stipulated by two factors, his post position in the Soviet Union, and a time shift that was brought by the collapse of the Soviet Union and Georgia's independence. Taking this into consideration, it is interesting what and how the first secretary of the Central Committee recalls, to what extent his narratives are shared by the different circles of the society, and, at the same time, what the memory policy is in connection with Kandid Charkviani and his work. How do we remember him and what place does the oblivion take to remember the past?

I will discuss Kandid Charkviani's "political memory" and memory policies based on a certain example, in particular, in the context of the construction of Rustavi. From the memoirs of Kandid Charkviani, I will discuss the initiative of the construction of Rustavi and the role of Kandid Charkviani, as well as the issue of the importance of presentation based on his memoirs. This issue logically links to the national policy of the Communists and the national sentiments of Kandid Charkviani himself. Stalin's personal factor is also noteworthy both in the memory of Kandid Charkviani and in public discourse. To find out what Kandid Charkviani's role and his participation in the construction of the city were, I will discuss the anniversary dates and events of Rustavi in the post-Soviet period.

In summary, the report will talk about the factors and means that stipulate the formation of common memory, order events and offer them to the public in the form of interpretations

Lana Karaia

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Museums and Creative Industries: Synergy for the Development of Social and Economic Role

Collaboration between museums and creative industries – this is a new, developing and growing tendency in the museum world, which step by step gains key impact in the social and economic development of museums, heritage and tourism.

The creative industries – including fields as diverse as advertising, digital media, computer games, crafts, design, fashion, film, music, performing arts, radio, theatre and TV – are based on individual creativity and innovation and have the potential to create cultural product through the mechanism of intellectual property and generate social and economic impact on this or that sector.

In the 21st century a synergy between museums and diverse types of creative industries (visual and performing art, digital media, fashion, design etc.) brings the opportunity in the museum to grow and reach new audience, effectively use of its collections and buildings, raise the awareness of museums in the society and influence the development of economic impact according to the contemporary world challenges.

The paper will examine the forms, challenges, results and perspectives of cooperation between museums and creative industries based on the best practices of world museums and ongoing activities of Georgian museums.

Sopio Kekua

St. Andrew the First-called Georgian University of the Patriarchate of Georgia, Georgia

Structural Models of Names and Surnames Spread Over Odishi-Abkhazia Territory According to the Georgian Law Monuments

Georgian law monuments contain important information about Georgia. According to the historical legal documents, it is possible to establish the original habitat of some surnames may be the way of migration, or the reason for the change of language and nationality.

The report presents the structural models of modern Samegrelo (historical Odishi) and the spread of Abkhazian territories.

There are differences in the scientific literature toward the beginning of the origin of suffixes. Some Georgian or Abkhazian scholars consider part of them part of Abkhazian origin, respectively, the names of those suffixes are considered as surnames of Abkhazian origin. However, observation of documents reveals the Georgian origin of each of them.

The ways of creating the names and surnames are quite diverse. The majority of the confirmed documents in the legal documents are based on the names derived from the Kartvelian or falsified appeals, which are produced by various suffixes. In both sides, both in Odishi and in Abkhazia, all of endings were considered to be the producers of Megrelian names and surnames: **-ia > ian // i-a < e-a, -ua < u-a < o-a, -va, -shi, -skir, -skua, -beri < bere**. These Suffixes are Georgian origin and **none of them are confirmed by the end of the Abkhazian origin**, indicating that, there was a plenty of Georgian population at the time of Abkhazian territory and was carrying out the national models of names and surnames.

Comparing the current and that period morphological inventory does not create any difference. This confirms the fact that, the ecclesiastical documents are reflecting the Georgian reality with absolute accuracy, in the XVI-XVIII centuries

Natia Kenchiashvili

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

1918-1921 Georgian Political Rhetoric Text's Critical Discourse Analysis (CDA)

~Study of political texts in the modern world is becoming increasingly urgent. For the last several decades, analyzing, and conducting research on public speeches, debates, pre-election propaganda and other types of political texts is becoming more and more popular. The main purpose of them is to manipulate public opinion. Critical Discourse Analysis detects that kind of cases. We will cover theoretical issues studied by M. A. K. Halliday, van Dijk, N. Fairclough, R. Wodak and etc.

Our research corpus is the political texts of 1918-1921, for examples speeches of Mikheil Machabeli, Noe Zhordania, Karlo Chkheidze, Grigol Lortkiphanidze, Sh. Meskhishvili, N. Imnaishvili, Iv. Gobechia, sp. Kedia, Iv. Gomareli and other's political rhetoric samples. M. A. K. Halliday thinks the procedure of stylistic analysis can be divided into three logically ordered phases: Analysis, Interpretation and Evaluation. Language has a meta-functions, which are inherent in every language.

His idea of meta-function includes the ideational function, the interpersonal function and the textual function. Analyzing the political texts we have selected by these three functions. Also, we have combined each other with the peculiarities of each text. According to M. A. K. Halliday's Systemic Functional Grammar, we can summarize the main peculiarities of Georgian politician's public speeches as follow. Based on the research we have concluded that the public speeches of the Georgian politicians of 1918-1921 are sampled by significant eloquence. The analytical material reflects the political processes of that time and has a great historical value that has been demonstrated in their study process.

The authors effectively use different linguistic tools for conducting their speeches. Critical Discourse Analysis can explore the relationships among language, ideology and power. It provides a new method to analyze political speeches. So, it is worth for us to pay more attention to study more fundamentally 1918-1921 Georgian Political rhetoric according to Critical Discourse Analysis.

Mariam Kilanava

European University, Georgia

The importance of adapted literature in teaching Georgian as a foreign language

The study deals with the problem connected to using adapted literature in teaching Georgian as a foreign language. Generally using adapted literature in teaching foreign language is popular among the researchers in this field. It is considered to be one of the most important aspects to use literature in teaching a foreign language and it is widely known under the name of extensive reading. According to scientific researches extensive reading is admitted as the best way for learners to acquire a new language, its new vocabulary and grammar. Beside these, there are linguistic and cultural cases to prove the importance of using adapted literature in teaching a foreign language. The linguistic case can be expanded as follow: 1. Adapted literature (according to CEFR levels) as a mean of extensive reading creates the opportunity to improve general competence in foreign language learning for the learners. 2. It is the most acceptable way to learn new vocabulary; Cultural case by its own way gives an opportunity to a learner to familiarize with the culture of the foreign language and integrate easily in it. Today Georgian as a foreign language is learnt for different purposes: for communicative purposes, for business or personal relationships, to study at Georgian Universities or to relearn almost forgotten Georgian language (for those who are ethnical Georgians and have been living out of borders of Georgia for a long time). According to above mentioned purposes, the importance of using adapted literature as an additional teaching material is clear as far as it covers both linguistic and cultural aspects and is relevant to all the teaching resources temporarily used in teaching Georgian as a foreign language sphere.

Sirje Kupp-Sazonov

University of Tartu, Estonia

Who is That Mysterious We in English, Russian and Estonian?

We (1st person plural) seems to be the most interesting pronoun in many languages, including Russian, Estonian and English, especially when it is used metaphorically. Besides the first meaning: a speaker refers to himself or herself and one or more other people considered together or refers to all people or people in general, there are many other meanings and ways of usage, for example:

1st person singular, for example by a royal person (*pluralis majestatis*);

1st person singular + 3rd person plural (Editorial “we”/Author’s “we”), it should be noted that the so-called Author’s we can have two different meanings:

reader and the author;

the author and his colleagues.

3rd person singular (mother and child), one can assume that also the 3rd person plural is possible if a mother talks about her children.

2nd person singular or plural (doctor and patient) used condescendingly to refer to the person being addressed. “how are we today?” (used familiarly, often with mild condescension or sarcasm);

etc.

These metaphorical usages can cause some difficulties in learning the language and also in the translation process. In the current presentation, those different ways of usage will be compared and discussed. Since the main focus will be on the problems of translation, the material for the comparative analysis will be taken from different translated texts in Estonian, Russian and English.

The novelty of the research can be seen in the fact that although the metaphorical usages of pronouns are very profoundly analyzed in Russian grammar, in English and especially in Estonian grammar one has not paid enough attention to this topic.

The results of this small research could be useful for language teachers, but also for interpreters and translators. Since the research is not finished yet and that is why the all the conclusions of the author are not cited, but the results will be presented in the final version of the paper.

Rusudan Kvaratskhelia

Caucasus International University, Georgia

Metaphor in the Georgian Cinema of the 20th Century

It is important to analyse from the viewpoint of XXI century some major aspect of cinematography of XX century, which reflect a rather significant picture of historic developments, past and present processes. It was in 60-80ies when tendencies related with changes of historic events became evident. Principally new spectrum of requirements emerged in front of cinematography – this field of arts had to reveal more “interest towards humans” and to its inner world. Efforts to reflect inner world of human beings at screens had affected the poetic language of cinematography, caused “semantisation” of means of arts, which made it acute again to use metaphoric means.

Primarily, this gives an opportunity to consider 60-80-ies as conceptually new stage in Georgian cinematography. Today cinematography of 60-80-ies is perceived differently. It was clarified that only thousands of editions and all-Soviet Union premiums ensured those films, which had the pro-governmental ideology. They might be interesting, but there were so called “other cinemas” as well, which were created as a result of moral opposition between artists and state ideological regime. The work analyses the structure of cinematographic visualisation, its difference from the linguistic structure.

It goes without saying that cinematographic language is an independent event, which differs from literature language; however, both represent acts of formalization of thinking. Specificities of explanation of cinematographic language, which are based on linguo-structural levels of studies, by all means, shall be grounded on philosophic-semiotic basis for the purpose of effective comparison with idea-contentual structures. The mechanism of a metaphor and its potential capabilities provides for a

possibility of extrapolation of notions and their deep analysis. Here we see how relation of a metaphor with mythologic thinking is revealed and it gets transformed within the public perception.

Metaphor becomes a decisive notion when discussing the process of artistic thinking, when constructing conceptual systems. Revealing of cinematographic principles happens in light of getting closer philosophy and philology. In the science about cinema, a metaphor is considered as historically changing and moving language.

Eka Maisuradze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Georgian Muslims in the Adjara of the Democratic Republic of Georgia

As a result of the Russian-Turkish wars of the XIX century, a large portion of Georgian lands came under the Russian Empire. As a result of the treaty adopted at the Berlin International Convention in 1878, the “brilliant port” was allocated to Russia by the Batumi District. This fact contributed to the consolidation of the Georgian nation, the main condition of which was the unity of language and territories. The Georgian language has become a link between Georgians of all religions.

The Russian invasion of Adjara followed the exodus of Muslim Georgians to the Ottoman Empire, which promoted both Russia and Ottoman Agents. My report will discuss problems and actions in the process of formation of the identity of Georgian Muslims residing in the Batumi District during the period of the Democratic Republic of Georgia. Problems were mostly related to pro-Turkish Georgian Muslims. It is true that this part of the population was in the minority, but they were quite dangerous. They had experience in fighting against the Georgian army.

That’s what they created the “Chetnik” troops and the Ottoman army fought against the rest of the Georgians. The pro-Georgian Muslim population was very difficult to obtain. Under these conditions, the Government of the Democratic Republic of Georgia should act with special caution. Although many studies have been conducted around this issue, many articles have been published, and it has not lost its sensibility even today.

In the part of the Georgian population, they are still not recognized as ethnic Georgians and as part of the united national identity. They identify Islamic faith with Turkish identity. In many cases, even the forces do not support it. New models of memory are constantly evolving in the process of historical development. Consequently, each nation is characterized by different identities that are influenced by the internal or external forces in accordance with time and place.

My aim is to once again discuss the process of formation of the identity of the Georgian Muslims in the historical context, to make a small contribution to the level of consciousness of the population around this issue. My research is mainly based on archival material. However, I also use scientific literature, memoirs, articles published in the period recordings around this topic

Mariam Matiashvili, Anna Kolkhidashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Georgian Spell Checker – Creating Technology and Challenges

One of the key directions of natural language processing is to create a technology that will allow us to automatically check and correct errors in any genre of the written text.

The significance of this technology is valuable since it needs a large and correctly written language database for creating the other high-tech product related to the language.

The errors can be different types in a written text, such as:

- a) Print errors (for example, ‘hiar’ instead of ‘hair’)
- b) Grammatical errors;
- c) Syntactic errors

Therefore, In the process of working on the spellchecker, first of all, It should be taken into consideration and defined what types of errors we are working on - typos, grammatical of syntactic errors.

The goal of our research is to work on both directions - to create a morphological and also, a syntactic Spellchecker. Currently, we work on the morphological one, which is a quite complicated process, since it is necessary to create a language model for each language. Morphological-rich languages need different methodology, than other types, etc.

To achieve this goal, there are various interdisciplinary methods or approaches that require linguists and computer engineers to work together. The linguists should transform the language rule into algorithms. Also, Machine Learning is a quite useful and effective method for some language, but it requires a large amount of properly written database, which, nowadays, seems not possible for Georgian. This method is called word formation method. The Algorithm has learnt general morphological rules for every part of speech and it generates every form of the word by stem of the word. Also, algorithm it determines root, stem, lemma and part of speech of the word and generates auxiliary forms such as: [lamaz-i-a – it is beautiful]

Thus, we have developed a different method and techniques to deal with the complication about Georgian spell checking. Besides that, the morphological rules algorithms were advanced, also, the technology was created, which automatically generates different forms of a word. So, creating a large number of correct words' database is in process.

We think that we will already present the result and the used methodology of the project in several months.

Ivane Mchedeladze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Between East and West: the Paradigms of the Perception of Georgia's Cultural Image in Ukraine

In the interdisciplinary humanitarian researches the special attention is paid to the communications between the cultures, the problems of perceiving each other in different perspectives.

The present paper deals with the interdisciplinary paradigms in the formation of cultural image of Georgia, and its perception in the Ukrainian consciousness.

We define Georgia as an evolution of "Foreign cultural image" in Ukraine since the middle ages to the post-soviet/postcolonial era.

As the observation has shown, in the various empirical materials, selected for the research, (historiography, artistic and publicistic literature, literary criticism) the most relevant cultural problem is evident: Georgia – is it the part of the eastern or western cultures? To analyze this issue with the help of cultural-historical, hermeneutic and comparative methods existed in the literary compativism, the general reasons were studied which in its turn condition the concepts – the problems of perception of the western and eastern cultures in the Ukrainian narrative. The culturological problems of perception of Georgia are more clearly outlined in this context.

According to the widespread opinion in the scientific literature, in the creation of the concept - "foreign", the literature is one of the most important and leading factors.

A special attention will also be drawn to the formation processes of ethnostereotypes in the texts on the Georgian theme – from the romanticism period, including the post-soviet era with the dominant markers of their evolution (*ethno-cultural identity, national character, national mentality, etc.*)

The research reveals a number of key issues of cultural perception of Georgia in Ukraine; the paradigms of the Christian and religious identity, characteristic of the middle ages, changed in the nineteenth century. In this period, the historical, scientific-cultural and literary factors were outlined The "Caucasian Bridge" (L. Gritsic). The latter implied the cultural zone between the West and the East.

The tendencies of perception of Georgian Literature are important (e.g.: a problem of the plot in "The Knight in the Panther's Skin", etc. in the Ukrainian Literary criticism). Appearance of Kartvelian materials in the scientific orientalism, somehow strengthened the perception of Georgia as a country in the Christian East.

Finally, the research has shown that despite the changes of globalized narratives and cultural contexts, these reasons, more or less, have affected the contemporary/post-soviet period.

Nino Meskhi

St. Andrew the First-called Georgian University of the Patriarchate of Georgia, Georgia

The Style of Nestan-Nene Kvinikadze's Story and the Difficulties of Its Keeping in Translation

In general, translation is the process of conveying the meaning easily from one language into another one. The aim of translation is to make something vague clearer. In such case, the translation is depended on a translator, what a translator wants to make clear-mood, idea, form or something else. A lot of people believe in the simplicity of the translating process, but in reality each work has its own emotional and stylistic meaning, to be more precise, these difficulties are the main things of my research.

The following article shows the style of Nestan-Nene Kvinikadze's story and is discussed the problems of its keeping in the translation. The research is done according to two short stories "The Rotating Disc, Parnassus Apollos and The Jacksons" and "Lee"; In the article, it is discussed what difficulties a translator has; Our research has shown that despite the fact that there are a lot of difficulties of translating these texts, a translator Irina Modebadze suggests the perfect translations of the texts, the literal, word-for-word translation that is very unusual in the Russian prose compositions. All the difficulties that the translator has to overcome are widely discussed, for example, keeping the peculiarity and style of the author, any kind of motif in order not to distort the main idea, as well as to maintain the musical-rhythmic side of the original text.

The innovation of my research is that, as far as we are concerned, no one has ever done any research on modern Georgian writer's Nestan-Nene Kvinikadze's novels and their difficulties in translating them into other languages.

The actuality and popularity of the article are due to the fact that Nestan-Nene Kvinikadze is the modern representative of the Georgian prose with her own distinctive style, but the translator Irina Modebadze manages to maintain the peculiarity of the writer and artistically translates every single nuance into the Russian language.

I think, the results of my research will contribute a lot to the existing researches in the field of translating.

Zviad Mirtskhulava

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Post-Soviet Trade Spaces: The Role of Social Capital in the Trading Hierarchy

This paper examines a fragment of the evident cultural exchange occurring along the traders in Tbilisi "Lilo" bazaar. The above-mentioned market is located - in the suburb of the capital of Georgia Tbilisi, about half an hour by car from the center. It is both a wholesale and retail trade shopping center. My interest focuses on the interactions between local traders in the market, who on the one hand are the competitors of each other in the trade; on the other hand, the clients of each other and a significant source of existence.

"Lilo" is the largest wholesale market in the South Caucasus and serves not only regions of Georgia but also is a very important market in the whole Caucasus region, which is an important international trade center and is linked to global commodity turnover. Buyers come here from Azerbaijan, Armenia, Russia (mostly from the North Caucasus), etc.

The active functioning of this market began after the collapse of the Soviet Union and is still dominant in the region. It has endured many state and legislative amendments, which are quite surprising in a very difficult economic environment, as many other comparatively weak trade units have been sacrificed. I was interested in how this market was able to survive, moreover got bigger.

The governing structure of the market does not interfere with the business of the entrepreneurs, who only pay monthly taxes. Traders themselves are looking for ways to trade, and one will find a variety of merchants here, where dominant traders are bringing goods from different countries, resellers who purchase from them and also petty traders who do not have any formal permission of their activity and are informal traders. These people try to mutually help each other and their existence is a daily battle with the state regulations. Most of my interviewers are dissatisfied with the state laws and regulations, and in most cases they consider the state as the "enemy", who only tries to extort money from people, and this viewpoint is one of the reasons for "informal" trade practices.

I argue that informal relations are the source and the only way for surviving as for the given one, as well as for similar types of trade centers. And these relations are the example of local economic system.

The main qualitative research methods were observation, participant observation, interviewing: formal and informal. Also, quantitative research done by me and my colleagues.

Haykuhi Muradyan

Yerevan State University, Armenia

Late Soviet Transformations in Rural Houses of Culture in Armenia (On the Example of the Ararat Region)

The report is about to the activities of the rural houses of culture in late Soviet Armenia, their functional and semantic transformations, as well as the methods of organizing the daily life and life of the rural population through these institutions.

The Houses of Culture were formed from the early Soviet institutions of mass education and political propaganda, such as huts-reading rooms (избы-читальни), red corners, etc. Since the 1950s, these have been the structures through which centralized cultural policies were conducted in the regions, in accordance with the decisions and directives of the Ministry (republican ministries) of culture. In fact, these institutions were directed to control and organize the leisure time of the rural population in order to educate them “in the spirit of communism”, and, on the other hand, they were part of the process of Soviet modernization, thanks to which the peasant society, in an organized way, got acquainted with national and global cultural events.

In the late Soviet era, the House of Culture was the main institution for the mobilization and organization of rural cultural life. Relying on Soviet atheistic ideology, we can assume that they to some extent replaced the functions of the church, such as the periodic collection of villagers, the organization of the festive and spiritual life of the village. The activity of the houses of culture was multifaceted and focused on the entertainment of different age groups of the population and the organization of free time.

In the 1970s and 1980s, during the period of nationalist movements in Armenia, these structures became centers for the legal propagation and construction of components of the “national” culture, submitted in the form of mass and modernized cultural leisure and enlightenment. Thus, circles of applied art, ensembles of folk songs and dance, theatrical and literary circles, which are called upon to provide not only socialist but also national “upbringing”, are beginning to actively operate within their walls. As a result of the research, we come to the conclusion that at the initial stage of the formation of the House of Cultures in the 1950s and 1960s, they created and spread the culture “national in form and socialist in content,” and in later periods these institutions changed the accents of this conception in places, in fact constructing a culture in the form of a socialist and a nationalist in content.

The study is based on the results of field work conducted in approximately 30 rural communities of the Ararat region of the Republic of Armenia. Extended interviews were conducted with former directors and employees of the Soviet Culture Houses and villagers who had memories of the cultural life of the village at the end of the Soviet period. An analysis was also made of the Soviet republican press in the 1960s-1980s. (magazines “Cultural and educational work”, “Soviet Armenia”, “Soviet literature and art”).

Ravi Mynampaty

Independent Researcher, USA

Using Machine Learning to Identify Old English Poetic Style

Over the years many scholars have explored the topic of “style” in Old English poetry (e.g., see Calder 1979 for a collection of essays on this topic). In these explorations, several approaches have been used. Analyzing auxiliary-verbal data is an example of one such method (Donoghue 1987).

However, these studies have found that it is still difficult to come up with features that clearly mark one poem’s style as different from another. Therefore, it appears that classifications, and therefore styles, of Old English poems are not well-defined. This paper offers a digital humanities approach and leverages computer algorithms—specifically, unsupervised machine learn-

ing techniques—to determine poetic style. Building on previous research, this approach clusters nineteen Old English poems into groups based on their syntactic features to determine if these groups represent styles based on the shared characteristics of their constituent poems. Additionally, this machine learning method singles out auxiliary-verbal features of poems commonly attributed to Cynewulf and identifies other poems that share these features. This paper will show that while no distinctive style boundaries are found among the groups into which the nineteen poems clustered, this computational technique makes a compelling case for an additional poem to be included in the Cynewulfian canon.

Furthermore, this paper postulates that a combination of some syntactic features constitute a Cynewulfian “fingerprint.”

Tamar Namgladze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Myth in Cross-Cultural Perspective

The article aims to analyze the similarities between myths and mythical creatures of different cultures. Myth is an important source of information because of its versatile nature, and those similarities are very valuable for cultural studies. Generally, analyze is done by the historical-comparative method and a diffusionism, as a methodological frame.

The study is based on a research of myths and the fairy-tales that have mythological origins. In the first part of this comparative study, we use diffusionism as a methodological frame to analyze such characters as: “Daeva”-“Devi”, “Eshap”-“Vis-hap”-“Gveleshapi” (Dragon) and Slavic mythical character “Kikimora –their probable roots, development and the way of their transition from one culture to another, the peculiarities gained from the transition.

There are parallels not only in mythological elements, specific characters (creatures), but also in the plot of myths. We analyzed similarities among Greek myth “Hero and Leander”, Georgian lyric “Fellow from Tavfaravani” and Adygean story. In the second part of the study, we analyze the essence of cultural hero on examples of Indian, Nuxalk (Bella Coola people) and Australian myths. We also create the generally “Caucasian cultural hero”– we outline similar features of Georgian, Abkhazian, Ossetian, Adygean cultural heroes.

The study shows, that there are some shared elements, which shape the image of a cultural hero in the Caucasus, that is why, we can speak about the notion of a Caucasian cultural hero. In conclusion, we want to focus on the importance of culture – all the transformations we analyzed are triggered, shaped and formed by cultures. But the similarities we highlighted show the necessity of cross-cultural study – positive and negative roles, further development of the character, details given by the “new” culture.

Giorgi Omsarashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

The Attempts to Create an Islamic State in the North Caucasus in the 2000s

In 1990-s promoting the idea of establishing the unified Islamic State of Caucasus was initiated by ethnic Arabs operating in Caucasus, and the Caucasian field commanders who were in a close relationship with them, especially who established tight relationships with Al-Qaida Emirs. The political goals of Islamists went beyond Chechnya, they stated that the establishment of unified Islamic State of Caucasus, which would be based on the Sharia Law, was essential. At the initial stage the idea of the unified Islamic State of Chechnya and Dagestan emerged, and Arab and local Islamist leaders launched propaganda work in the mountainous regions of Dagestan, where mainly The Khundzs (Avars) reside. In the villages of Karamakhi and Chabanmakhi adjacent to Kadar zone, radical Islamic jamaats were formed.

In 1999, the Islamic International Peacekeeping Brigade under the command of S. Basayev and Emir Kattab invaded Dagestan and so-called Islamic Djamaat of Dagestan declared the independence from the official republic of Dagestan. The aim was to establish the Independent Islamic state in the Caucasus. The mentioned actions and later the short-term Dagestani conflict served as a reason for beginning the Second Chechen War.

The government of A. Maskhadov failed to neutralize the gangs of Islamists, who were financed by Eastern countries and who demanded the replacement of the secular state by the Sharia-based Caucasian State. After the liquidation of Ichkeria leaders, the idea of establishing the Caucasian Islamic Unity flourished among new generation guerrillas. It is worth noting that Chechnya-Ichkeria was considered to have a leading role in this movement by Caucasian guerrilla groups. However, a part of Chechen field commanders decided that their forces were too little to fight solely for the independence and the entire North Caucasus had to get involved into the conflict. In 1990-2000s, after graduating from Islamic educational institutions in Pakistan and Middle East and returning to the homeland, a part of Caucasus Jihadists (For. example A. Astemirov, M. Vagabov, etc), who had become influenced by the extremist ideology during the studying period, formed religious unions and started preaching so-called "pure Islam". At the initial stage eastern educated Islamists were using peaceful methods and declaring openly that the establishment of Sharia Law in the Caucasus would be a long-term process and the population should be familiarized with it gradually so that they could realize themselves the necessity of establishing the Islamic State.

After being suppressed by the security services of the Russian Federation and local regional governments in 2000s, the mentioned groups continued fighting using violent methods; they joined the Chechen Islamists in the fight against the federal forces. In addition, they requested from the Chechen field commanders to replace nationalist ideas by Islamist ideas, to declare the establishment of the Common Caucasus Islamic State, where ethnical origin would not be considered important and the Caucasian Muslims would be united on the basis of the religion. According to their explanation, the given approach would solve the conflicts and disputes among different ethnical groups in Caucasus.

Iliia Pachkoria

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Beckett's Waiting for Godot: The Theatre of the Absurd?

The term Theatre of the Absurd was first used by a famous theatre critic Martin Esslin in 1960. He notes that the Theatre of the Absurd does not represent any explicit or coherent theatrical movement, nor do the playwrights considered to belong to it regard themselves as its representatives, but rather this term can be used for the plays which have the theme of the absurd in common and non-traditional forms of its expression.

These plays deal with absurd human condition in this incomprehensible world, and the alienation of humans from God, from each other, and the world. While language is usually considered a means of expressing meaning and achieving mutual understanding, such plays question the fundamental function of language, and present it as a means of expressing nonsense and causing misunderstanding.

In Samuel Beckett's play *Waiting for Godot*, the theme of the absurd is closely tied to the problem of understanding the meaning of events. The fact that there is nothing clear and unequivocal in this world is a recurrent motif in the play. Moreover, the interpretive process to comprehend *Waiting for Godot* has become questionable, since the author's purpose seems to make any self-confident claim unsuccessful. This attitude is reflected most clearly in the disputes between the two main characters of the play, Vladimir and Estragon.

The reader and the audience are more in Vladimir's position who is in search of meaning, while the author takes Estragon's position who always tries to oppose any certainty. Beckett argues that any attempt to arrive at an unequivocal conclusion is doomed to failure.

We can even question whether or not *Waiting for Godot* is an absurdist play. Taking the author's world view into consideration, we should try to prove neither the one nor the other. Exactly this ambiguity is the tragicomic essence of the Beckettian absurd.

Nana Parinos

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

The Place of the Ethnic Women Minorities in XIX-XX Century United States

The paper considers role, contribution and place of the ethnic women minorities in XIX-XX century United States without regard to race, religion and ethnicity. At first, it would be thought-provoking to observe the attitude demonstrated towards them in the United States during that period.

The scientific paper is divided into two parts: in the first one we analyze the life and difficulties of the ethnic women minorities; in the second one the focus comes on immigrants ethnic minorities. Along with the above-mentioned, the paper points out the literary extracts by ethnic women minorities in order to realize the specter of the problems they daily face up to. Simultaneously, the attention is paid to the attitude of American society towards gender and ethnicity. In order to have the research done, we got started the observation with the cases of 8 women. They vary with social status, education, profession, origins and contribution to the history of the United States. Last but not least, the researched is focused on the type of ethnic minority they belong to.

The research methods, such as the content-analysis, qualitative and quantitative ones, demonstrated that in spite of having various types of discriminations, the ethnic women minorities living in the United States of America, restlessly worked for finding a place in American society. By putting in they achieved their impossible goal. This action was gifted with the power of an example and these women were able to have their place won in American society.

Natia Pipia

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Perception of Colchis and Colchians According to Greco-Roman Visual Sources about Argonauts and Medea

Perception of Medea in Greco-Roman world is closely connected with the perception of Colchis and Colchians. Greeks or Romans depicted Medea, Aietes and other Colchians from the myth as they imagined Colchians in general. Narrative sources give a clue about their ideas however visual sources fill the gaps texts might live. Visual sources about Argonauts and Medea were less known for Georgian historiography before, therefore our purpose is to outline their usefulness and value as a source, also reconstruct the history based on them. Another reason why we became interested in this issue is that there is no special research dedicated to it.

Medea's image went under substantial metamorphoses through centuries. She is a barbarian for Greeks and Romans, even a children-slayer, she is twice betrayed woman for Chaucer, she is cunning and deceitful again during Renaissance, and she is a witch during 16th c. witch-craze.

One aspect is how different authors and artists imagined her and created her image, another is how they imagined Colchis and Colchians in general and how this imagination was reflected on Medea's image. We will focus our report on the conference on the perception of Colchis and Colchians according to Greco-Roman visual sources (vases, gems, sarcophagi, etc.) about Argonauts and Medea. We will outline what were the changes and continuities in this perception and what were the reasons of these changes, do the narrative sources accompany these metamorphoses or not, also we will underline the similarities and differences between Greek and Roman visual sources, whether they follow the same pattern or not.

Natia Putkaradze

Caucasus University, Georgia

Some Peculiarities of the Derivation of the Structural Models of Causatives in Megrelian

The aim of the presented work is to study the peculiarities of the formation of Megrelian Causatives according to the morphological structure and syntactic construction – according the morphological category of Diathesis.

In order to obtain the empirical data, I have used the method of field-work, statistical description and foundation and coding.

According to the above-mentioned classification, as a main – general structure for all the causatives the **R-Ø** structure is considered, that is the common category for the all sub-structures of Causatives.

In my presentation I will present the morphosyntactic peculiarities of the following sub-structures according to the vowel-prefixes and thematic suffixes: **o-R-ap-u-an-Ø**, **o-R-eb-apu-an-Ø**, **o-R-u-ap-u-an-Ø**, **Prev-u-R-in-u-an-Ø(n)** and **Prev-R-u-an-Ø**.

In my presentation I will also consider the issues of the formation of the future tense forms and the morphophonology issues happening at the border of the morphemes.

Irine Saganelidze

Ivane Javakhsishvili Tbilisi State University, Georgia

Georgian Art of Independent Georgia – Shalva Dadiani about Georgian Cinema and Theater

Georgian Art from the period of Georgia's independence (1918 - 1921) with its importance and content is of an innovative character and represents one of the most significant stages of Georgian state thinking. The Georgian art of this period is associated with many interesting cultural events carrying the will and interests of the Georgian independent state and nation.

In the Georgian culture of the time, the influence of strong and interesting political processes reflects the tendencies based on the unique, strong cultural and historical traditions. From this point of view, the letters of the famous Georgian public figure, famous writer and playwright Shalva Dadiani are truly important. His publications clearly show what a great deal the writer gives to the activation and development of Georgian cinema and theater; He has developed a specific strategy that connects the future of these two fields of art with national values.

The writer highlights the current ongoing cultural processes taking place in Europe and believes that the process of establishing Georgian cinema and theatrical art should be directed in the similar direction. In the letters of Shalva Dadiani the importance of opera theater is highlighted, national themes in cinema and theater, the technical side of cinematography, the role of cinema halls in the establishment of aesthetic taste of society.

Shalva Dadiani's work coincided with the difficult and contradictory period of Georgian history, so the concept on the future of Georgian cinema and theater proposed by him is even more interesting because it clearly shows the cultural viewpoint of the author, the depth of thinking and the importance, the substantial moments of public opinion development, the historical context.

Therefore, the review of the culture of this period, based on the unpublished archival materials of famous Georgian writer Shalva Dadiani, is the aim of the study of the culture from 1918-21.

Marita Sakhltkhutsishvili, Mariam Shergelashvili

Ivane Javakhsishvili Tbilisi State University, Georgia

Global Context and the Question of Identity in the Art Works of the Emigrated Contemporary Georgian Visual Artists

A presentation represents the part of the ongoing fundamental research project "Integration and identity". The project is realized by the team of art historians - professors and young scientists of Tbilisi State University with the support of Shota Rustaveli National Scientific Foundation of Georgia. A study is about Georgian contemporary artists who are living and working abroad, about their creative work in the global context and also, their artistic identity in the contemporary Georgian Visual Art.

The current history of contemporary Georgian Visual Art is not systemized yet and still remains to be unknown for local and international artistic and scientific society. Actuality of the problem is enhanced by the role of emigrated artists in the process of integration between Georgian and Western cultures and also by their artistic influence on the image of modern Georgian visual art.

Research is implemented by the following methods of research: the methodology of the study of art, comparative and archival research, scientific and theoretical analysis of artistic works. Also, the most important part of the study is a sociological interview and analysis, which is one of the main research methods for collecting and processing information. The most part of these artists left Georgia in 1990s. There are the different aspects of their ages, reasons and motivations for them to leave the country. Their locations also differ, which largely contributes to the conditions and reasons for their self realization, development, successful artistic career, represented by important international projects and high assessments from art critics.

In the paper, the analysis of the works of Georgian emigrants living in Germany, Austria and Switzerland is given. The role of their works in global and local artistic scales is observed in the framework of the integration and self-identification processes. The goal of the research is to define the role of a national identity in the globalization process – the formation of art languages, expressive forms and positions of different artists.

The general classification of this material allows us to outline modern European attitudes in the works of emigrated (In Germany, Austria and Switzerland) Georgian artists and at the same time to talk about the cultural codes, which, whether consciously or sub-consciously, are revealed in the works of these artists. All these factors play significant role in the process of developing the modern Georgian visual arts.

Ketevan Samadashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Lyrical Features in the Poetic Works of „Tsiskars“ Poets Group

Unlike other works of art, the main advantage of literary work is to show the whole spectrum of human metamorphosis. In this regard, it is important to note that poetry is considered as the highest synthesis of art, and lyrics is considered as poetry of poetry. In this presented work main discussion topic is the principal methodological directions of the Georgian literary process in the 50s of the last centuries, the place and role of poetry in them.

Our aim is to reveal the special characteristics of lyrical expression in the works of Shota Nishnianidze, Mukhran Machavariani, Murman Lebanidze and Ana Kalandadze. The relevance of the study is due to specific features of the lyrical “me”, of its semantic orientations and the definition of functions, of special signs analysis in the works of four authors.

We used primary and secondary research methods for in-depth understanding of the subject analyzed in this work: we initially selected literary works, in our case, mainly lyrical poems, after studying and analyzing them in detail; At the same time, we studied the Literary articles of other researchers about the issues that interests us.

Based on the fact that in this work we consider the lyrical heritage of four poets of the same period.

Vladimir Sazonov

University of Tartu, Estonia

Some Notes on Changes in Literal Tradition of Hittites: Historiographic texts (XVII-XII centuries BC)

The focus of most Ancient Near Eastern (Sumerian, Akkadian, Assyrian, Babylonian, Hittite, etc) historiographic texts is the ruler and his relations with the gods and we can see the same in Hittite historiographic texts from Hittite kingdom. Hittite historiographic texts include edicts, royal annals, narratives of more literary character, etc. It should be noted here that Hittite literature has a special place and its own role in Ancient Near Eastern literal legacy.

However, it is strongly influenced by Mesopotamian literary traditions (Assyrian, Babylonian, Hurrian), but has its own specifics. These specifics shows also some differences from Mesopotamian literal traditions and one this very special Hittite specific feature was inventing of annalistic genre by Hittites. For example, the Annals of Hattušili I (17th century BC), a historical chronicle written in an annalistic style, but in Ancient Mesopotamia we do not know of any such kind of chronicle from the same period. Hittite historiographic texts were already different from Akkadian historiographic literature.

In my paper, I will focus on examples that show the literary changes and evolution of Hittite historical texts (e.g., annals) as a genre. I will also compare Hittite historical texts from the Old and New kingdoms in order to highlight some characteristic changes in Hittite literature from the 18th/17th century BC until the end of 13th century BC. We can say that the tradition of writing of historiographic text that began with Text of Anitta in 18th century BC and Annals of Hattušili I in 17th century BC culminated in the extensive annals of Muršili II in the late 14th and early 13th century BC.

Eter Sharveshiani

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Art's and Artist's Role in Iris Murdoch's Novel „The Black Prince“

Iris Murdoch was one of the most renowned British writers and philosophers of the second half of the twentieth century. Her works are full of a lot of actual themes, among them the most notable one is art. Art – the concept, which has a lot of interpretations.

Everything that is of unnatural existence, or in other words, is created by people- belongs to art. The aim of this paper is to show us the main aim of the art in society at the example of Murdoch's novel "The Black Prince". This novel allows the reader to have a clear understanding of art, its role and purpose; This issue is very common in Murdoch's novels and we see this in her critical essay as well as in the article. She believes that art is the fundamental source of inspiration for mankind.

It encourages a powerful revelation of people's inner lives. In this paper, there is the discussion between art and love, art and truth, art and moral, as well as between aestheticism and ethics in combination with the role of art in moral world. In Iris Murdoch's novels there is a big influence of the famous writers, for example William Shakespeare, hence it will not be surprising that her novels are full of philosophical topics, that are a bit difficult to interpret but this, in its turn, makes us sure that art is magnificent.

Murdoch shares the idea of Thomas Eliot and asks the real artist to be impersonal, so as to create a work of art. She believes that art is deeper than philosophy. One thing is clear from her novels that art not only enriches our moral understanding, but also cultivates our virtue and helps us to achieve a better life. The writer is certain that the second name of the art is- truth.

So, if there is no truth in novels, there will not be art. In the paper, there is discussed art from different angles and its purpose and function is society. In the end, there is submitted final conclusions about art by means of Murdoch's outlook and her novel "The Black Prince".

Nino Skhirtladze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Ritual Terminological Models in Leviticus Book of Gelati Catena Bible

In the XII-XIII centuries we have translations which are extremely close to the Greek language in a formal and semantic way. Author of those translations are Gelati theological and literary schools' scribes. The Translators-Editors of this so called "New Translations" are more courageous to translate lexical forms//units. The Bible books, in our case, the observation of the Georgian translation of the Leviticus book of Gelati Catena Bible illustrates a picture of how it is formed, created and researched terminology during the translation.

The most common suffixes what Gelatian translators use are -ება [-eba] // -ობა [-oba] suffixes: აელვება [aelvebay] "luster" : τη λαυγή, სასობა [sasoebay] "hope" : πείθω, წყალობა [cqalobay] "pity" : ἔλεος, , მკვდრობა [mkvidrobay] "settlement" : κληρονομία... To create new terms Gelatian translators often use the principle of Greek word-building: they separate words with morphemes and then make its' Georgian equivalent . For example: გულ-ფიცხელობა [gulpicxelobay] "heartless" : σκληρο•καρδία, გან-მ-გზა-ვრება [ganmgzavrebay] "to go": ἔξ-σδ-ιος, წერილის-შემომყვანებელი [cerilis-šemomqvanebeli] "scribe" : γραμμα-τοισαγαγεῖς, სიკუდიდ-შემოსილი [sikudid-šemosili] : θανα-ηφόρον... Here is -ად [-ad] suffix too as a derivation element: მსხუერპლადი [msxuerpladi] "sacrificial" : θυσία, ჭამადი [čamadi] "eatable" : Βρώμα...

It is known that Georgian scientific terminology was developed in the process of translating Greek language, thus studying and analyzing old translations is the only correct way to develop modern Georgian scientific terminology.

In the report we will talk about one specific lexical group, namely, the Ritual Terminology Models in the Georgian translation of the book Leviticus (according to the Gelati Catena Bible).

Soslan Surmanidze

St. Andrew the First-called Georgian University of the Patriarchate of Georgia, Georgia

Ilia Chavchavadze's Poem „Gandegili“ and Georgian Post-Soviet Literature Study

Ilia Chavchavadze's poem "Gandegili" was immediately published by the critics and readers of the public. In fact, from the day of publication of the poem, there were radically different, sometimes diametrically opposite, pieces of opinions about the ideal content of the work. Ilia's poetry remains a mark for Georgian Literary Studies. In Soviet criticism, due to the obvious reasons, the work was only one direction, namely, the fight against asceticism and the call for social activism. Contrary to this, these context remains observed in modern literature – the interpretation of the poem is conducted only in the religious-theological context.

Our report will be analyzed by the conceptual novelty of conceptual novelty about Ilia's "Gandegili" in post-Soviet Georgian literature studies, which will enable us to discuss trends and peculiarities of contemporary Georgian literature.

Nino Surmava

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Ameen Rihani's "Juhan" and Problems of its Translation

The report discusses "Juhan", a small novel by famous Arabic writer, Ameen Rihani and the problems with its Arabic and Russian translations. The author has written the novel in 1917 in English, though English version of "Juhan" was not published immediately.

As Albert Rihani, brother of Ameen Rihani explained, this was because the problem of emancipation of Arab women was not an interesting issue for the US publishers. Therefore, the novel was translated into Arabic language and published by 'Abd al-Masih Haddad, with the title "Outside the Harem". The Arabic translation was published several times in the following years and English original manuscript was kept at the writer's memorial house and was published only in 2011.

English version published by Notre Dame University of 2011 is regarded as the most completed text. In our report, we shall especially focus on the final episode of the novel that is different in English, Arabic and Russian publications. In the first and second Arabic translations (1917 and 1922, respectively), the translator has fully changed the final of the novel and removed the last section that is the integral part of the novel and contains its main idea, in our opinion. to explain interpretation by the translator, Albert Rihani offered that the last episode could be absolutely unacceptable for the Arab readers of that period.

Edition of 1948 was corrected and completed by the brother of writer Rihani. "Juhan" was translated into Russian from incomplete Arabic version of 1922 and not from the most recent edition and therefore, Russian translation is incomplete as well. In Russian scientific criticism, existence of more than one Arabic translations caused certain confusion, spread of incorrect views about final of the novel, as though Rihani has changed the end, and added last episode in the third edition of the novel.

While actually, the mentioned section existed from the beginning in the first manuscript as can be seen from its text. Rihani has not made any changes to either Arabic or English text of the novel.

Though we could not find the third edition of 1933 (referred to in Russian language criticism), we can propose that if any Arabic edition published before 1948 really contains complete version of "Juhan", this can be explained by the fact that together with the Arabic text, original English manuscript was available to the publisher, for comparison with the Arabic text and its completion.

Nino Tabeshadze*Georgian Institute of public affairs, Georgia***The Role of Trauma in Rethinking the Identity
(Cases: Abkhazian War and August War)**

Trauma is a historical event restricted in time and having special impact on society. Its devastating influence can be seen in dissolution of the common value system. As a result the crisis of identity appears. An individual as well as the whole society try to rethink their role in community's life. Meanwhile, the icon of the enemy is created and modified as well.

The aim of the paper is to explore the identity crisis and responses to it after two most devastated conflicts of Georgian History.

Shorena Tavadze, Nino Megeneishvili*Korneli Kekelidze Georgian National Centre of Manuscripts, Georgia***Structural and Thematic Differences of Manuscripts Repositories
and Peculiarities of Funds Protection**

In the National Center of Manuscripts, the funds are preserved in four repositories: repository of Georgian manuscripts, repository of historical documents and manuscripts in foreign languages, repository of personal archive funds of public figures and repository of photo-microfilms. Each of them is distinguished by thematic and structural diversity and differences in their conservation, which is caused by the variety of texture of the protected funds.

Knowledge of all technical parameters and arrangement of funds is of great importance for preservation of sources. According to what texture is used for the manuscripts: papyrus, parchment, paper, what its form is: the manuscript book or a scroll, a photo or a microfilm, is demanded special temperature, lighting, arrangement, selection of material for shelves and cases for preservation, observance of distance at international standards between the manuscripts and shelves, also between the shelves and the floor. For conservation of manuscripts it is necessary to take into consideration temperature, humidity, trajectory of manuscripts bent, regime of lighting at internationally accepted standards during the exhibitions.

Many years long observation and rich experience in the restoration laboratory of the National Center of Manuscripts and also the tradition established in different archive funds worldwide has shown that it is desirable the manuscripts on paper, parchment, papyrus to be kept in separate blocks, photo-material and microfilms should be arranged in separate blocks too. Each repository should have the so-called buffer zone and a separate room for work on damaged manuscripts. It is also desirable to observe specific arrangement between repositories and the reading hall because the difference in humidity and temperature in repository, corridor and reading hall should not cause structural change of the manuscripts.

Sopio Totibadze*Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia***Fairy tale as One of the Manifestations of Political Discourse**

Political fiction has a long history, dating back as far as Aristophanes and Plato. Being concerned with the themes like criticism of the contemporary ruling power, their policies, unjustness and social problems, political fiction has been used by authors like Jonathan Swift, Thomas More, George Orwell and many others.

Fairy tales, at first glance intended for children, convey a wide range of implications including the social and political issues. For example, Brothers Grimm are said to have played a great role in forming a German national identity. Fighting against the French occupation, the authors believed that spreading national consciousness through their fairy tales would encourage chil-

dren, and not only, to strengthen the cultural identity. However, Brothers Grimm national propaganda later led to extremes and turned into popularizing the Nazi. Nevertheless, at the same time, it proved that fairy tales are quite capable of spreading prejudice among the persuadable audience. George Orwell's *Animal Farm*, a fairy story, is an outstanding allegorical novel against the Soviet Union and Stalinism, whereas some of Hans Christian Andersen's fairy tales can be considered to be one of the best political tales of his time.

This paper studies the political fiction of Brothers Grimm, Hans Christian Andersen and George Orwell, as well as the modern political discourse manifested in tales and its implications. Also, it discusses the reasons behind the increasing popularity of political fairy tales in the 21st century.

Elena Tsatsua

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Linguistic Characteristics of Speech Acts in Courtroom Discourse Within English and Georgian Languages During Direct and Cross-Examinations

The aim of the research was to make observations on English and Georgian empirical data collected from courtroom discourse, i.e. the field of pragmatics. The process includes analysis of performative verbs and their linguistic features: what is their role during interaction in trial and how some (grammatical/lexical) constructions and structures are revealed. We have come to the quantitative analysis of data identifying the use of illocutionary force indicators for specific, illocutionary intentions. The research is accomplished on the basis of speech act theory worked out by J. Austin and J. Searle (Austin 1962; Searle 1969).

The research approach, which I have applied, implies gathering of empirical data on Georgian criminal law cases; searching for English language resources or transcripts via internet. I identified the frequency of each speech act in both direct and cross examination cases (English and Georgian), for example: representatives/assertives, directives, commissives, expressives and declaratives. The result of the research is rendered in percentages.

The work has shown that the performatives revealing feelings are used less frequently which belong to the speech act called expressives. I made a parallel between two languages in regards to applying descriptive performatives through representatives. e.g. verbs: think, believe, state, etc. which prevail in both languages; this can be defined as a special characteristic for the forensic style.

Above all, the analysis of performatives includes three main components:

1. Conventionality, 2. Actuality, and 3. Intentionality (intention of the utterance).

To summarize, the comparative approach has proved a more or less similar use of linguistic units in both languages which has been revealed in speech act usage as well. However, statistic research has resulted in imbalanced sequence of speech act percentage on the basis of English and Georgian empirical data.

Giorgi Tserodze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Vladimir Soloviev: Is Free Theocracy Possible?

Vladimir Soloviev's (father of Russian religious philosophy (XIX-XX)) teaching on free theocracy is not only the subject of historical interest. It can also be considered in the context of modern political theology and philosophy. V. Soloviev thinks that the ideal model of the society can be based only on the theocratic principles and he calls that "The Free Theocracy". The aim of our article is to critically study this concept.

The basic motive of V. Soloviev's teaching is the overcoming of secularism and defining the epochal horizons of the future. It is known as the problem of the post-secular epoch and it is the object of the debate.

The Russian thinker wants to break free from the secular spirit of the modern European philosophy and like his Slavophil predecessors wants to acquire the knowledge that implies effective dialectic of humane and divine; he formulates his original conception of mankind development.

V. Soloviev gives theocracy a different meaning from other widely spread definitions in society. Its function is to bring back to life a spirit of faith, to restore the perspective of eternity and love in the modern western consumption society, to provide the freedom and fullness of human existence. Theocracy is necessary to transform an imperfect world into a perfect one. Three conditions must be observed in order to fulfill this goal:

1. Religious origins must be free in society for they contain an energetic spring of basic unity of the society. If “religious element” will be dependent on other elements of social life then theocracy loses its meaning.
2. Social organism must be properly structured because otherwise religion loses its constant and reasonable means of affecting the life and leading it in theocratic stream bed.
3. Free and energetic act of personal resources is necessary; otherwise even the best public institution will be merely formal.³

For V. Soloviev the study of theocracy is justifying the idea good and taking the rational cognition onto the new levels. Theocracy does not solve any particular problem; its goal is to “realize the religion in nations’ lives”⁴, to equip religion with synthesizing functions of society.

I think that the impracticability of this idea should have been known right away. In his teaching V. Soloviev represents the Christian eschatology in a way which has nothing in common with Christian teachings. It is clear that in time of V. Soloviev and afterwards the faith in God and the role of the church was decreased in the West as well as in the East. According to Dietrich Bonhoeffer “God permanently give his position up; He is not needed here anymore. The world has grown up and people can answer independently to the issues of the science, art, ethics, policy, laws and even the on issues of the sin, salvation, death”⁵.

Maia Tsertsvadze

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Nostalgic Lyrics of Giorgi Gamkrelidze

Exploration of the life and creative works written by the emigrants fleeing the Soviet regime always arises high interest and never loses its actuality. A tragic fate of the motherland, the deplorable state it is in and deep emotions provoked by this situation are frequently transformed figuratively in their literary heritage. One such significant emigrant poet is Giorgi Gamkrelidze (known by the pseudonym Grigol Zodeli) (1904 - 1974), who left Georgia in 1923 to study in Germany and never returned to his motherland. When living in Georgia, the poet had close relationships with the order of ‘Tsisperkantslebi’.

He worked and was friends with Paolo Iashvili, Titsian Tabidze, Valerian Gaprindashvili and other symbolist poets. One of the poems by Giorgi Gamkrelidze’s ‘Strange eyes in the glazed loggia’ was published in the Journal ‘Meotsnebe Niamorebi’ of the ‘Tsisperkantslebi’ group (November 1922, N7). During the emigration the poet lived in Europe and the USA and led many-sided cultural works, wrote poems and translated poetry of prominent foreign poets from originals. Amongst the books by Giorgi Gamkrelidze published abroad is a collection of poems ‘Late Vintage’ published in Santiago de Chile in 1960. This collection of poems attracted Grigol Robakidze’s attention. Robakidze’s critique entitled ‘Late Vintage by Giorgi Gamkrelidze’ was published in Paris in 1962, in the journal ‘Bedi Kartlisa’ (N39 - 40). ‘Giorgi Gamkrelidze is known to Georgian emigration... He has his own lyrical voice - This is how Robakidze characterised the poet.

The collection of books unites poems referring to largely similar topics permeated by the following motifs: patriotism, history of motherland and its present day, its heroic past and glorious children, the Soviet occupation of 1921 and the misfortune to it brought by the Russians (referred to as Scythians by the poet), overwhelming nostalgia. Due to the nostalgia felt in the book it can be named as ‘Nostalgic lyrics’. This paper is an attempt to analyse the above-mentioned poetic collection by Gamkrelidze from the point of view of literary studies. It will pay attention to the topics, versification and poetics as well as the issues of the poet’s attitude towards the works by other poets. This research enriches and broadens our knowledge of Georgian emigration and literary history.

³ Владимир Соловьёв, СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ В ДВУХ ТОМАХ, ЭЛЕКТРОННОЕ ИЗДАНИЕ Год: 2013 Изд. Самиздат Т. 1. ст. 836 (Rus)

⁴ Владимир Соловьёв, СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ В ДВУХ ТОМАХ, ЭЛЕКТРОННОЕ ИЗДАНИЕ Год: 2013 Изд. Самиздат Т. 1. ст. 836 (Rus)

⁵ Dietrich Bonhoeffer <http://www.reformed.org.ua/2/632/Bintsarovskiy> (Rus)

Giorgi Tsomaia

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Creation and Use of the Collaborative Air Force During the Second World War Against the Soviet Union

Creation and Use of the Collaborative Air Force during the Second World War against the Soviet Union. The presented work describes the reasons of creating a collaborative air escort.

The way of combat of the Collaborative Air Force will be described. The fate of the pilots and commanders after the war will be described. In my presentation I will describe the escort's structure and planes. The squadrons' composition will be examined; the members of the squadrons; who and why they were serving in such squadrons' who were he head command.

The pre-war fate of the commanders and pilots will be described and the situation of their enrolments in cooperative squadrons. The purpose of the presented work is to explain the necessity of reconciliation of the Collaborative Air Force. The goal of my research is to estimate the involvement of the Collaborative Air Force on the Nazi Germany side in World War II. I will describe the phenomenon of creating a collaborative air force, the existence and activities of the collaborationist air forces in propagandistic and military deeds. An escorted combat path will be included in the article, the pilots' combat ability and the combat effectiveness of the cooperative squadron in general.

Marine Turashvili

Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia

Short Folklore Genres in the Oral Histories (Materials Recorded in 200-2011)

In oral histories the narratives of the human experience the important place is occupied by such folklore genres as legends, oral traditions, proverbs, aphorisms, anecdotes, speech materials, elucidations, charms and so on. This is a result of a great interest towards these genres. The study of the recorded oral histories gave us a chance to observe the folklore genres in the context, which is a novelty from the point of view of the research.

In the presented investigation there are analyzed two genres – proverbs and speech materials. From our point of view it is difficult to separate these two genres from each other. Sometimes one part of the proverb is spreading independently and is turned into a speech material. According to the folklore studies, a proverb is a simple and concrete saying known and repeated, that expresses a truth based on common sense or experience. They are often metaphorical. A proverb can be turned into speech material indicating one concrete person and give his/her characteristic. During working in archives and dictionaries and taking from them proverbs and speech materials we come to the definite difficulty.

It's true that in these materials their allegorical content is not connected to the concrete fact and we get common meaning only. Hence for understanding the whole, it is necessary to realize then in the context and the investigation of them in the oral histories is just a right way for comprehension of the metaphorical content of proverbs and speech materials. We don't share the opinion that a proverb has a petrified form. Investigating them in the oral histories we meet varieties of them. Together with the materials of the Folklore Archives we present proverbs and speech materials which are thematically classified according to their content.

The analysed material revealed that they are close to the people's everyday life even today that indicates at actuality of the folklore genres such as proverbs and speech materials.

Nikoloz Zhgenti

Korneli Kekelidze Georgian National Centre of Manuscripts, Georgia

The Inscriptions of Tsero's Church of Holy Virgin (Paleographic and Historic-Sources-Studies Research)

Holy Virgin's church of Tsero is located in Tana valley, in so called „Tseros Khevi“ (Geo: Crane's Ravine) area. The complex, which unites the main church of Holy Virgin (2nd half of 10th c – 1st half of 11th c.), with St. George chapel from the north side and additional nave from south, is constructed on the rocky array. About 20 old Georgian inscriptions of 13th-19th cc, made with the ink and paint of different colors, had been revealed on the damaged plaster of the main church. Only one of these inscriptions is known to scientific literature: the biggest commemoration inscription in Nuskhuri script, made on the south wall plaster, mentioning Rostevan.

The inscription was red and published by Sergi Makalatia in his work of 1957 „Ateni Valley, Historic-Ethnographic Studies“. On 28 of January 2011, V. Silogava made a speech on the 3rd scientific conference of Catholicos-Patriarch of Georgia, St. Martyr Kirion II, with title: „Unknown Inscriptions from the Tsero Dormition of the Virgin's Church“. Unfortunately, soon the researcher passed away and his work (if he had some written) was not found. As a result of my research, about 20 inscriptions were revealed, described and the exact paleographic copies of them were made. The next step of the work was historic and source-study research. Several interesting conclusions have been made as for the history of Tsero's church and the historic persons who were dedicated to the church, but also for the historic-geographic issues of whole Ateni valley. Particularly:

1. Commemoration inscription of Gamrekeli, well known public person of 13th c Gamrekel Toreli.
2. Commemoration inscription of 16th-17th cc., which gives us the name of the supervisor of the Tsero church.
3. Commemoration inscription 1888, which may include the information about the reason of destruction of almost 1/3 of the main church.

Natia Zoidze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

The Importance of Memory in Virginia Woolf's "To the Lighthouse"

Modernism as a literary movement is characterized by its passion for fragmentation and dissembling. It is fair to say that it strives towards fragmentation more than towards unification. However, it does create a unity from the scraps. The new simulated whole. Modernist writer Virginia Woolf is not an exception. All of her novels are loyal to the memory flashes and conscious and unconscious monologues of the character.

To the Lighthouse is in a way a memory game, as it is made up from the memories of the characters and from the memories of the author. Virginia herself admits that the novel is semi-autobiographical.

It is emphasized that memory plays an instrumental role in the process of reality's alteration and creation. It aims to unfold the similarities between the 20th century memory studies and the novel.

Zhainagul Kadyrkulova

Jusup Balasagyn Kyrgyz National University named / Kyrgyzstan

Gender Aspect of External Migratory Flows (on the Example of Kyrgyzstan)

The international labor migration is an integral part of modern world economy and policy. Today practically all countries are involved in migration labor exchange. By estimates of the UN, there are from 120 to 200 million people of only adjustable labor migrants in the world. In the Kyrgyzstan migration processes are the result of political and socio-economic situation prevailing in the country since independence and, in particular, over the past ten years. However, it should be noted that due to the scale

of the phenomenon of migration processes, to some extent, themselves influenced by the major events in the socio-economic and public sphere in the country. According to the State migration service of the Kyrgyz Government, about 700 000 citizens of Kyrgyzstan are working outside the country, with a total population of 5.836 million. Migration specialists believe that official data are under-reported and that almost 20% of the population of Kyrgyzstan are today in the position of migrant workers (up to one million people). According to the Uniform report on migration of KR, women make about 40% of migrants. In this sense, Kyrgyzstan is an exception among the countries of departure of Central Asia. In Tajikistan and Uzbekistan migrants are generally the men most often leaving at home women with children. In spite of the fact that in Kyrgyzstan migration affects both men, and women, this phenomenon isn't neutral in the gender relation. To understand the specific impact of migration for women, women's migration must be considered in terms of the lack of gender equality, the traditional roles of women in the labor market for both men and women, wide prevalence of gender-based violence and the ongoing worldwide feminization of poverty and migration of the labor force.

შინაარსი Contents

თამარ ასათიანი	
შრომის რამდენიმე თავისებურება ქართული ჰაგიოგრაფიის „ცხოვრებათა“ ჟანრის ძეგლებში	3
ზურაბ ბარათაშვილი	
კაუზატიური კონსტრუქციის ტიპები ქართულში	3
ლევან ბებურიშვილი	
კოსმოპოლიტიზმისა და პატრიოტიზმის ურთიერთმიმართების საკითხი ვაჟა-ფშაველასა და ნიკოლაი ბერდიაევის ნააზრევში.....	4
ეთერ ბოკელავაძე	
ანტიოქიისა და საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიათა ურთიერთობები XX საუკუნის 70-80-იან წლებში	5
ციცინო ბუკია	
კულტურისა და ხელოვნების საკითხები გაზეთ „საქართველოში“ (1918 - 1919 წწ.)	5
მზისა ბუსკივაძე	
„თანამედროვე“ და „ტრადიციული“ აზროვნების დაპირისპირება აჰმედ ჰამდი თანფინარის რომანში „დროის ინსტიტუტი“	6
თამარ გეგია	
შატბერდის სკრიპტორიუმი	7
ეკატერინე გოგალაძე, მუჰამედ ჰოსეინინეჯადი	
სიტყვათქმნადობის პროცესის მართვის საკითხები (სპარსული ენის მაგალითზე)	8
ნინო გოგელია	
დისკურსის ინტერდისციპლინური კვლევის ტენდენციები	8
ბესიკ გოგინავა	
რეგიონალიზმის თეორიული ჩარჩოები და მისი პირველი გამოვლინებები ლათინურ ამერიკაში.....	9
ნინო გოდერძიშვილი	
„წმინდა ევსტათისა“ და „წმინდა ჰუბერტის“ კულტი შუა საუკუნეების საფრანგეთში (XII-XVII სს.).....	10
სოფიო გულიაშვილი	
რუსთველის „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმნის პრობლემები და მათი გადაწყვეტის პერსპექტივები	10
მარიამ გურგენიძე	
ქრისტიანიზაციის პროცესის თავისებურებები სკანდინავიაში	11
სიმონ გურეშიძე	
„არაბული გაზაფხული“, ისლამური რადიკალიზმი, ქართული ნეონაციზმი (გამომწვევი მიზეზების შედარებითი ანალიზი)	12
ქეთევან გურჩიანი	
პირველი თურმეობითი თანამედროვე სვანური მეტყველების მონაცემთა მიხედვით.....	13
სალომე დავითულიანი	
პოსტმოდერნისტული რეალობა ჰაროლდ პინტერის პიესაში „შინ დაბრუნება“	13
ეკატერინე დიასამიძე	
ქართული საეკლესიო გალობისა და ქართველთა კულტურული იდენტობის ურთიერთმიმართების საკითხისათვის	14
თამარ დოგრაშვილი, გიორგი ბერძულაშვილი	
უმცროსკლასელთა აქტიური სწავლება განმავითარებელი და საგანთაშორისი კავშირების მქონე ეკოლოგიური შინაარსის მათემატიკურ ამოცანათა სისტემებით	15
ნათია ზოიძე	
მეხსიერების მნიშვნელობა ვირჯინია ვულფის რომანში „გზა შუქურისაკენ“	15

შორენა თავაძე, ნინო მეგენიშვილი
 ხელნაწერთა საცავების სტრუქტურული და თემატური მრავალფეროვნება და ფონდების დაცვის
 თავისებურება 16
 სოფიო თოთიბაძე
 ზღაპარი, როგორც პოლიტიკური დისკურსის ერთ-ერთი გამოვლინება 16
 ნათია იაკობიძე
 ბრალის კონცეპტური სტრუქტურის საკითხები ქართულში 17
 თამარ კახეთელიძე
 ლიტერატურული ტექსტის დიალოგური სეგმენტის ფილმის სცენარში ფორმირების საკითხისათვის 17
 სოფიო კეკუა
 ოდიშ-აფხაზეთის ტერიტორიაზე გავრცელებულ გვარსახელთა სტრუქტურული მოდელები ქართული
 სამართლის ძეგლების მიხედვით 18
 ნათია კენჭიაშვილი
 1918-1921 წლების ქართული პოლიტიკური მქვერმეცხველებითი ტექსტების კრიტიკული დისკურსის
 ანალიზი (კდა) 19
 რუსუდან კვარაცხელია
 მეტაფორა XX საუკუნის ქართულ კინოში 20
 მარიამ კილანავა
 ადაპტირებული მხატვრული ლიტერატურის მნიშვნელობა ქართულის, როგორც უცხო ენის სწავლების
 პროცესში 21
 მარიამ მათიაშვილი, ანა კოლხიდაშვილი
 ქართული მართლწერის შემომწმებელი – შექმნის ტექნოლოგია და გამოწვევები 21
 ეკა მაისურაძე
 ქართველი მუსლიმები საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის აჭარაში 22
 ნინო მესხი
 ნესტან-ნენე კვინიკაძის მოთხრობის სტილი და თარგმანში მისი შენარჩუნების სირთულეები 23
 ზვიად მირცხულავა
 პოსტსაბჭოთა სავაჭრო სივრცეები: სოციალური კაპიტალის როლი სავაჭრო იერარქიაში 23
 ივანე მჭედელაძე
 აღმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის: საქართველოს კულტურული სახის აღქმის პარადიგმები
 უკრაინაში 24
 თამარ ნამგლაძე
 მითოსი კროსკულტურულ ქრილში 25
 გიორგი ომსარაშვილი
 ისლამური სახელმწიფოს შექმნის მცდელობები ჩრდილოეთ კავკასიაში 2000-იან წლებში 26
 ნანა პარინოსი
 ეთნიკურ უმცირესობათა წარმომადგენელი ქალების ადგილი ამერიკულ საზოგადოებაში
 მე-19-20 საუკუნეებში 27
 ილია პაჭკორია
 სემუელ ბეკეტის „გოდოს მოლოდინში“: აბსურდის თეატრი? 27
 ნიკოლოზ ჟღენტი
 წეროს ღმრთისმშობლის სახელობის ეკლესიის წარწერები (პალეოგრაფიული და ისტორიულ-
 წყაროთმცოდნეობითი გამოკვლევა) 28
 ირინე საგანელიძე
 დამოუკიდებელი საქართველოს ქართული ხელოვნება – შალვა დადიანი ქართული კინოსა და
 თეატრის შესახებ 29
 ქეთევან სამადაშვილი
 ლირიკის გამომსახველობითი თავისებურება „ცისკრელთა“ შემოქმედებაში 29
 მარიტა სახლთხუციშვილი, მარიამ შერგელაშვილი
 გლობალური კონტექსტი და იდენტობის საკითხი ემიგრირებული ქართველი თანამედროვე
 არტისტების შემოქმედებაში 30

ნინო სურმავა
ამინ არ-რეიჰანის „ჯიჰანი“ და მისი თარგმანების პრობლემატიკა 31
სოსლან სურმანიძე
ილია ჭავჭავაძის პოემა „განდეგილი“ და ქართული პოსტსაბჭოთა ლიტერატურათმცოდნეობა..... 32
ნინო სხირტლაძე
რიტუალური ტერმინოლოგიური მოდელებისათვის გელათის კატენებიანი ბიბლიის ლევიტელთა
წიგნის ქართულ თარგმანში..... 32
ნინო ტაბუაძე
ტრავმის როლი იდენტობის ჩამოყალიბებაში (შემთხვევის ანალიზი: აფხაზეთის ომი და აგვისტოს ომი)... 33
მარინე ტურაშვილი
მცირე ფოლკლორული ჟანრები ზეპირ ისტორიებში (2000-2017 წლებში ჩანერილი
მასალების მიხედვით) 33
ნათია ფიფია
კოლხებისა და კოლხეთის პერცეფცია არგონავტებისა და მედეას შესახებ ბერძნულ-რომაული
ვიზუალური წყაროების მიხედვით 34
ნათია ფუტყარაძე
კაუზატივთა სტრუქტურული მოდელების წარმოების ზოგიერთი თავისებურება მეგრულში..... 34
თეა ქამუშაძე
კანდიდ ჩარკვიანის პოლიტიკური მეხსიერება და მეხსიერების პოლიტიკა საქართველოს
პოსტსაბჭოთა პერიოდში 35
ლანა ქარაია
მუზეუმები და შემოქმედებითი ინდუსტრიები: სინერგია სოციალური და ეკონომიკური როლის
განვითარებისათვის 36
მაგული ღამბაშიძე
დინამიკური მოდალური სემანტიკის გამომხატველი „შეძლება“ ზმნა და მასთან დაკავშირებული
უკუთქმითი ნაწილაკები ქართულ სამწერლობო ენაში..... 37
ეთერ შარვეშიანი
ხელოვნებისა და ხელოვნის არსი აირის მერდოკის რომანში „შავი პრინცი“ 38
ნინო ჩახვაშვილი
ვატიკანის სახარების ფილოლოგიურ-კოდიკოლოგიური ანალიზი 39
აკაკი ჩიქობავა
დამხმარე საწარმოო საშუალებათა პოლიტეკონომია და ქართული ფეოდალური ურთიერთობების
გაღრმავება..... 39
ელენა ცაცუა
სამეცნიერო აქტთა ლინგვისტური თავისებურებები სასამართლო დისკურსში ინგლისურ და
ქართულ ენებში პირდაპირი და ჯვარედინი დაკითხვების დროს 40
მაია ცერცვაძე
გიორგი გამყრელიძის ნოსტალგიური ლირიკა 41
გიორგი ცომიაია
კოლაბორაციონისტული საჰაერო ძალების შექმნა და გამოყენება საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ
მეორე მსოფლიო ომის დროს 42
გიორგი წეროძე
ვლადიმირ სოლოვიოვი: შესაძლებელია თუ არა თავისუფალი თეოკრატია? 42
ელისო ჭელიძე
ფარელის ნასაყდრალის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული კვლევისათვის 43
ანა ჭკუასელი
საქართველოში კათოლიკე მისიონერების საექიმო საქმიანობის შეფასება ქართულ საბჭოთა
კვლევებში..... 44
ნინო ჯიქია
ფოლკნერის გავლენა ლასან ქანაფანის შემოქმედებაზე 44

Daniele Artoni	
Touching her. Mme Serena and Mme Chantre in 19th Century Caucasus	45
Tamar Asatiani	
Some Features of Labor Meaning in Georgian Hagiographical "Life" Genre Monuments	45
Zurab Baratashvili	
The Types of the Causative Construction in Georgian.....	46
Levan Beburishvili	
The Problem of the Relationship Between Cosmopolitanism and Patriotism in the Works of Vazha-Pshavela and Nikolay Berdyaev.....	46
Eter Bokelavadze	
Relations Between Orthodox Churches of Antioch and Georgia in 70- 80s of the 20th Century	47
Tsitsino Bukia	
Art and Culture in the Newspaper "Sakartvelo" (1918-1919)	47
Mzisa Buskivadze	
Modern Versus Traditional Views in the Novel "The Time Regulation Institute" by Ahmet Hamdi Tanpinar	48
Nino Chakhvashvili	
A Codicological-Philological Analysis of the Four Gospels of the Vatican.....	48
Eliso Chelidze	
Pareli Nasakdrali (Pareli Temple Ruins) Historical-Ethnographical Research	49
Akaki Chikobava	
Political Economy of Means of Production and Strengthening of the Feudal Relations in Georgia	49
Anna Chkuaseli	
Assessment of the Medical Work of Catholic Missionaries In Georgian Soviet Studies	50
Alisa Datunashvili	
The Georgian National Museum and the Museum of Soviet Occupation as Loci of Informal Nation Building	51
Salome Davituliani	
The Postmodern Reality in Harold Pinter's Play "The Homecoming"	51
Ekaterine Diasamidze	
The Inter-Relatedness of Georgian Liturgical Chant and Georgian Cultural Identity.....	51
Georgia Dimopoulou	
Agamemnon's Image in Modern Greek Drama	52
Tamar Dograshvili, Giorgi Berdzulashvili	
Active Teaching of Junior Classes with the System of Developing and Interdisciplinary Mathematical Tasks with Ecological Content.....	52
Tamar Gegia	
Shatberdi Scriptorium	53
Maguli Ghambashidze	
Dynamic Modal Verb "Shedzleba" (Can) and Its Connection to the Negative Particles in Georgian Script Language	53
Nino Goderdzishvili	
The Cult of Saint Eustace and Saint Hubert in the Medieval France (XII-XVI centuries).....	54
Ekaterine Gogaladze, Mohammad Hosseininejad	
The Issues of the Management of the Word Formation Process (on the example of the Persian language)	55
Nino Gogelia	
Trends in Interdisciplinary Discourse Research	56
Besik Goginava	
Theoretical Frames of Regionalism and Its Beginnings in Latin America.....	56
Sopio Guliashvili	
Problems of Translating Rustaveli's "The Man in the Panther Skin" and the Perspectives of Their Solution.....	57
Ketevan Gurchiani	
The First Resultative Screeve According to the Svan Speech.....	57

Simon Gureshidze	
“Arab Spring”, Islamic Radicalism, Georgian Neo-Nazis (Comparative Analysis of Main Reasons)	58
Mariam Gurgenidze	
Characterization of Christianization Process in Scandinavia.....	58
Natia Iakobidze	
The Issues of the Conceptual Structure of Guilt in Georgian Language	59
Nino Jikia	
The Presence of the Influence of Faulkner in the Works Ghassan Kanafani	59
Tamar Kakhetelidze	
For the Forming Means of the Dialogical Sequence of the Literary Text in the Screenplay	60
Tea Kamushadze	
Kandid Charkviani’s Political Memory and Memory Policy During the Post-Soviet Period	60
Lana Karaia	
Museums and Creative Industries: Synergy for the Development of Social and Economic Role	61
Sopio Kekua	
Structural Models of Names and Surnames Spread Over Odishi-Abkhazia Territory According to the Georgian Law Monuments.....	61
Natia Kenchiashvili	
1918-1921 Georgian Political Rhetoric Text’s Critical Discourse Analysis (CDA).....	62
Mariam Kilanava	
The importance of adapted literature in teaching Georgian as a foreign language	62
Sirje Kupp-Sazonov	
Who is That Mysterious We in English, Russian and Estonian?.....	63
Rusudan Kvaratskhelia	
Metaphor in the Georgian Cinema of the 20th Century	63
Eka Maisuradze	
Georgian Muslims in the Adjara of the Democratic Republic of Georgia	64
Mariam Matiashvili, Anna Kolkhidashvili	
Georgian Spell Checker – Creating Technology and Challenges	64
Ivane Mchedeladze	
Between East and West: the Paradigms of the Perception of Georgia’s Cultural Image in Ukraine.....	65
Nino Meskhi	
The Style of Nestan-Nene Kvinikadze’s Story and the Difficulties of Its Keeping in Translation	66
Zviad Mirtskhulava	
Post-Soviet Trade Spaces: The Role of Social Capital in the Trading Hierarchy.....	66
Haykuhi Muradyan	
Late Soviet Transformations in Rural Houses of Culture in Armenia (On the Example of the Ararat Region).....	67
Ravi Mynampaty	
Using Machine Learning to Identify Old English Poetic Style	67
Tamar Namgladze	
Myth in Cross-Cultural Perspective	68
Giorgi Omsarashvili	
The Attempts to Create an Islamic State in the North Caucasus in the 2000s	68
Ilia Pachkoria	
Beckett’s Waiting for Godot: The Theatre of the Absurd?.....	69
Nana Parinos	
The Place of the Ethnic Women Minorities in XIX-XX Century United States.....	69
Natia Pipia	
Perception of Colchis and Colchians According to Greco-Roman Visual Sources about Argonauts and Medea.....	70

Natia Putkaradze	
Some Peculiarities of the Derivation of the Structural Models of Causatives in Megrelian	70
Irine Saganelidze	
Georgian Art of Independent Georgia - Shalva Dadiani about Georgian Cinema and Theater	71
Marita Sakhltkhutsishvili, Mariam Shergelashvili	
Global Context and the Question of Identity in the Art Works of the Emigrated Contemporary Georgian	
Visual Artists.....	71
Ketevan Samadashvili	
Lyrical Features in the Poetic Works of „Tsiskars“ Poets Group	72
Vladimir Sazonov	
Some Notes on Changes in Literal Tradition of Hittites: Historiographic texts (XVII-XII centuries BC)	72
Eter Sharveshiani	
Art’s and Artist’s Role in Iris Murdoch’s Novel „The Black Prince“	73
Nino Skhirtladze	
Ritual Terminological Models in Leviticus Book of Gelati Catena Bible	73
Soslan Surmanidze	
Ilia Chavchavadze’s Poem „Gandegili“ and Georgian Post-Soviet Literature Study	74
Nino Surmava	
Ameen Rihani’s “Juhan” and Problems of its Translation	74
Nino Tabeshadze	
The Role of Trauma in Rethinking the Identity (Cases: Abkhazian War and August War)	75
Shorena Tavadze, Nino Megeneishvili	
Structural and Thematic Differences of Manuscripts Repositories and Peculiarities of Funds Protection.....	75
Sopio Totibadze	
Fairytales as One of the Manifestations of Political Discourse	75
Elena Tsatsua	
Linguistic Characteristics of Speech Acts in Courtroom Discourse Within English and Georgian Languages	
During Direct and Cross-Examinations	76
Giorgi Tserodze	
Vladimir Soloviev: Is Free Theocracy Possible?	76
Maia Tsertsvadze	
Nostalgic Lyrics of Giorgi Gamkrelidze.....	77
Giorgi Tsomaia	
Creation and Use of the Collaborative Air Force During the Second World War Against the Soviet Union	78
Marine Turashvili	
Short Folklore Genres in the Oral Histories (Materials Recorded in 200-2011)	78
Nikoloz Zhgenti	
The Inscriptions of Tsero’s Church of Holy Virgin (Paleographic and Historic-Sources-Studies Research)	79
Natia Zoidze	
The Importance of Memory in Virginia Woolf’s “To the Lighthouse”	79
Zhainagul Kadyrkulova	
Gender Aspect of External Migratory Flows (on the Example of Kyrgyzstan)	79

გამოსაცემად მომზადდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობაში

0179 თბილისი, ილია ჭავჭავაძის გამზირი 14
14 Ilia Chavchavadze Avenue, Tbilisi 0179
Tel +995 (32) 225 14 32
www.presstsu.edu.ge